

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет

факультет економічний

кафедра економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Назва курсу	ВСТУП ДО ФАХУ
E-mail:	janna472@ukr.net
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1741

1. Коротка анотація до курсу. Предмет навчальної дисципліни «Вступ до фаху» – це складова системи організації професійної підготовки фахівців за спеціальністю 051 Економіка. Сферою діяльності фахівця з економіки є аналіз виробничо-господарської діяльності підприємств і організацій у виробничій та комерційній сферах, банківських установах; прогнозування економічної діяльності; розробка заходів з підвищення ефективності виробництва; ведення обліку; удосконалення методів управління, участь в системному управлінні підрозділами та зовнішньоекономічній діяльності. Навчальна практика з дисципліни «Вступ до фаху» допоможе майбутнім спеціалістам уявити основні сфери їх майбутньої діяльності, склад економічних функцій та задач, що вирішуються, перелік гуманітарних, загальних та спеціальних економічних знань, необхідних для вивчення і формування професійних економічних навичок; познакомить з основними програмними питаннями навчання спеціалістів у вищій школі, порядком навчання та правовим становищем студента.

2. Мета та цілі курсу - підготувати студентів до навчання у вищому навчальному закладі відповідно до сучасних інтеграційних процесів у міжнародній освіті в контексті Болонської декларації; познакомити з особливостями майбутньої професії, її змістом, завданнями економічної сфери підприємства. Одна з цілей практики – прискорити процес адаптації студентів до умов навчання у вищому навчальному закладі.

3. Формат курсу

Очний

Заочний (дистанційний) - *курс без очної складової.*

4. Результати навчання - асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу; відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері,

пропагувати ведення здорового способу життя; використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності; застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку; демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні; вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки; демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами та у невизначених умовах; показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення; демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

5. Пререквізити – відсутні.

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Тексти лекцій.
2. Друковані роздаткові матеріали.
3. Нормативні документи
4. Роздатковий ілюстративний матеріал.

7. Схема курсу

Тиж./дата/год.	Тема, план	Форма діяльності (заняття)* <i>*лекція, самостійна, дискусія, групова робота</i>
Згідно розкладу	Тема 1. Система вищої освіти в Україні. Реформування вищої освіти України згідно з вимогами Болонського процесу	лекція
Згідно розкладу	Тема 2. Організація освітнього процесу в ПДАТУ. Інформаційні та бібліотечні ресурси ПДАТУ	лекція
Згідно розкладу	Тема 3. Контрольні заходи. Організація та проведення звітностей в ПДАТУ	лекція
Згідно розкладу	Тема 4. Методичні рекомендації щодо роботи студентів під час навчання. Соціально–правовий захист студента	лекція
Згідно розкладу	Тема 5. Роль економічної освіти в розвитку суспільства. Основна характеристика спеціальності	лекція
Згідно розкладу	Тема 6. Основи управління персоналом підприємства.	лекція
Згідно розкладу	Тема 7. Процес управління персоналом підприємства.	лекція
Згідно розкладу	Тема 8. Основи економіки праці та соціально-трудових відносин	лекція
Згідно розкладу	Тема 9. Функції та навички, якими повинен володіти економіст з метою забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємства	лекція

Згідно розкладу	Тема 10. Використання інформаційних систем і технологій у вивченні економічних дисциплін.	лекція
Згідно розкладу	Тема 11. Роль економіста у підвищенні соціально-економічної ефективності функціонування сучасних підприємств	лекція
Згідно розкладу	Тема 12. Професійна діяльність. Професійна кар'єра	лекція
Згідно розкладу	Заняття 1. Система вищої освіти в Україні. Реформування вищої освіти України згідно з вимогами Болонського процесу	семінарське заняття з елементами дискусії, презентації
Згідно розкладу	Заняття 2. Організація освітнього процесу в ПДАТУ. Інформаційні та бібліотечні ресурси ПДАТУ	семінарське заняття з елементами дискусії, презентації
Згідно розкладу	Заняття 3. Контрольні заходи. Організація та проведення звітностей в ПДАТУ	семінарське заняття з елементами дискусії, презентації
Згідно розкладу	Заняття 4. Методичні рекомендації щодо роботи студентів під час навчання. Соціально-правовий захист студента	семінарське заняття з елементами дискусії, презентації
Згідно розкладу	Заняття 5. Роль економічної освіти в розвитку суспільства. Основна характеристика спеціальності	семінарське заняття з елементами дискусії, презентації
Згідно розкладу	Заняття 6. Основи управління персоналом підприємства.	семінарське заняття з елементами дискусії, презентації
Згідно розкладу	Заняття 7. Процес управління персоналом підприємства.	семінарське заняття з елементами дискусії, презентації
Згідно розкладу	Заняття 8. Основи економіки праці та соціально-трудових відносин	семінарське заняття з елементами дискусії, презентації
Згідно розкладу	Заняття 9. Функції та навички, якими повинен володіти економіст з метою забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємства	семінарське заняття з елементами дискусії, презентації
Згідно розкладу	Заняття 10. Використання інформаційних систем і технологій у вивченні економічних дисциплін.	семінарське заняття з елементами дискусії, презентації
Згідно розкладу	Заняття 11. Роль економіста у підвищенні соціально-економічної ефективності функціонування сучасних підприємств	семінарське заняття з елементами дискусії, презентації
Згідно розкладу	Заняття 12. Професійна діяльність. Професійна кар'єра	семінарське заняття з елементами дискусії, презентації

8. Підсумковий контроль: залік за умови виконання навчальної програми

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Економічний факультет
Кафедра математичних дисциплін, інформатики і моделювання

Назва курсу	ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ
Е-mail кафедри:	mdm@pdatu.edu.ua vitagavriluk@ukr.net
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1914

1. Коротка анотація до курсу - Навчальна дисципліна “Інформаційні технології “ є обов’язковою при підготовці фахівців спеціальності 051 «Економіка» освітнього ступеня ‘бакалавр’. Дисципліна спрямована на оволодіння теоретичних основ і отримання досвіду практичного роботи з програмними пакетами, що призначені для обробки різних видів інформації і експлуатації інформаційних систем, з урахуванням особливостей сфери застосування електронної інформації.

2. Мета та цілі курсу -- Метою навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців сучасного рівня інформаційної та комп’ютерної культури, набуття практичних навичок роботи з сучасною комп’ютерною технікою та використання інформаційних технологій для вирішення різноманітних завдань у практичній діяльності.

3. Формат курсу –

Очний

Змішаний - *курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання;*

Заочний (дистанційний) - *курс без очної складової.*

4. Результати навчання - ефективно використовувати інформаційно – комунікаційні технології при вирішенні професійних завдань; здійснювати пошук необхідної інформації в спеціалізованій літературі, використовувати наукові бази даних та інші відповідні джерела інформації; вміти використовувати обчислювальну техніку та сучасне програмне забезпечення в професійній діяльності; здатність ефективно спілкуватися з питань інформації із фахівцями відповідного напрямку і суспільством загалом.

5. Пререквізити - вивчення дисципліни «Інформаційні технології» базується на знаннях і навичках з курсу інформатики.

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання - комп'ютер, презентаційний матеріал, тексти лекцій, роздатковий ілюстративний матеріал методичні вказівки до виконання практично-лабораторних занять, методичні вказівки до самостійної роботи студента.

7. Схема курсу

Тема, план
1. Інформаційні технології. Основні поняття та визначення.
2. Апаратне забезпечення персонального комп'ютера.
3. Програмне забезпечення персонального комп'ютера.
4. Інформаційні технології обробки текстової інформації.
5. Інформаційні технології створення демонстраційних матеріалів
6. Інформаційні технології опрацювання табличних даних.
7. Основні прийоми роботи з базою даних.
8. Организация комп'ютерної безпеки та захисту інформації.

8. Підсумковий контроль

Залік за умови виконання навчальної програми

Силабус

Подільський державний аграрно-технічний університет
Навчально-науковий інститут енергетики
кафедра фізики, охорони праці та інженерії середовища

Назва курсу	ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
E-mail:	kokas2008@ukr.net fiztd@pdatu.edu.ua
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1369

1. Коротка анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Охорона праці та безпека життєдіяльності» є обов'язковою при підготовці фахівців освітнього ступеня «Бакалавр», тому що є основою наук про небезпеки в умовах, як в умовах повсякденного життя, так і в умовах виробництва.

Предметом дисципліни являються небезпеки в системі «людина – життєве (навколишнє) середовище» з метою їх попередження для забезпечення безпеки в умовах побуту, виробництва та надзвичайних ситуацій.

При вивченні дисципліни здобувач має отримати відповідні сучасним вимогам знання про загальні закономірності виникнення і розвитку небезпек, надзвичайних ситуацій, їх властивості, можливий вплив на життя і здоров'я людини та сформулювати необхідні в майбутній практичній діяльності спеціаліста уміння і навички для їх запобігання і ліквідації, захисту людей в умовах повсякденного життя та виробництва.

В системі «людина – життєве (навколишнє) середовище» існує ряд проблем, які викликали необхідність виділення частини оточуючих нас небезпек в окрему дисципліну «Охорона праці та безпека життєдіяльності»:

а) *надзвичайне зростання ступеня ризику травматизму та загибелі людей* при взаємодії зі складними технічними системами на виробництві, транспорті та побуті;

б) *зростання числа випадків технологічних катастроф* (аварії на АЕС, на хімічних та інших небезпечних виробництвах, транспортні нещасні випадки тощо) зумовлене зниженням реальної надійності пристроїв, зроблених людиною, та помилками персоналу під час їх експлуатації. З'явився страх втратити контроль над технікою;

в) *забруднення навколишнього середовища*, яке полягає у збільшенні антропогенного навантаження від життєдіяльності людини. Місцями воно досягло граничного рівня, що викликає загрозу існуванню людини як біологічного виду;

г) *ненадійність потенційної ефективності технічних систем*. Причини цього пояснюються:

- неузгодженістю рівня розвитку та підготовки людини з особливостями техніки;

- неузгодженістю можливостей людини з параметрами обладнання, що особливо проявляється за умов дефіциту часу, інформації та дії зовнішніх факторів;
- низьким рівнем відповідальності людей за результати своїх дій;
- відсутністю особистої зацікавленості у досягненні найвищих результатів.

Тому питання виживання в життєвому середовищі, яке постійно ускладнюється і часто стає «ворожим» для існування людини не є риторичним, але нагальним, для забезпечення існування людини, як індивідууму, так і людства в цілому.

2. Мета та цілі курсу

Мета – забезпечити відповідні сучасним вимогам знання студентів про загальні закономірності виникнення і розвитку побутових та виробничих небезпек, їх властивості, можливий вплив на життя і здоров'я людини та сформулювати необхідні в майбутній практичній діяльності спеціаліста уміння і навички для їх запобігання та ліквідації, захисту людей та навколишнього середовища; формування у майбутніх фахівців з вищою освітою знань та умінь з правових і організаційних питань охорони праці, з питань гігієни праці, виробничої санітарії, техніки безпеки та пожежної безпеки, визначеного відповідними державними стандартами освіти, а також активної позиції щодо практичної реалізації принципу пріоритетності охорони життя та здоров'я працівників по відношенню до результатів виробничої діяльності.

В результаті вивчення дисципліни майбутній фахівець повинний засвоїти:

- ідентифікацію потенційних небезпек (розпізнавати їх вид, визначати просторові та часові координати, величину та імовірність їх прояву);
- визначення небезпечних, шкідливих та вражаючих факторів, що породжуються джерелами цих небезпек;
- прогнозування можливості і наслідків впливу небезпечних та шкідливих факторів на організм людини, а вражаючих факторів на безпеку системи «людина - життєве середовище»;
- нормативно-правову базу захисту особистості та навколишнього середовища, прав особи на працю, медичне забезпечення, захист у надзвичайних ситуаціях тощо;
- заходи та застосування засобів захисту від дії небезпечних, шкідливих та вражаючих факторів;
- методи запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, а в разі їх виникнення приймати адекватні рішення та виконувати дії, спрямовані на їх ліквідацію;
- практичну діяльність, громадсько-політичні, соціально-економічні, правові, технічні, природоохоронні, медико-профілактичні та освітньо-виховні заходи, спрямовані на забезпечення здорових і безпечних умов існування людини в сучасному навколишньому середовищі;
- планування заходів щодо створення здорових і безпечних умов життя та діяльності у системі «людина - життєве середовище».
- питання організації охорони праці, обов'язки посадових осіб і їхню відповідальність за створення здорових і безпечних умов праці;
- методи аналізу травматизму і захворюваності;
- способи попередження появи небезпечних і шкідливих виробничих факторів;
- методи і засоби колективного й індивідуального захисту;
- основні вимоги техніки безпеки при виконанні трудових обов'язків на робочому місці;
- причини пожеж, профілактику і способи їх гасіння.

3. Формат курсу - очний

Змішаний - курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання;
Заочний (дистанційний) - курс без очної складової.

4. Результати навчання

Після вивчення дисципліни студент повинен знати і уміти:

- основні положення Концепції національної безпеки України, що стосуються безпеки життя та здоров'я особи;
- основні поняття, визначення та терміни;
- аксіому про потенційну небезпеку діяльності людини;
- джерела небезпеки та їх класифікація;
- концепцію допустимого ризику;
- загальні положення управління ризиком;
- системи забезпечення життєдіяльності людини;
- основні характеристики аналізаторів організму людини;
- роль органів чуття в забезпеченні безпеки;
- психофізіологічний закон Вебера-Фехнера;
- дію наркотичних, лікарських та інших речовин на організм людини;
- фізіологічні, матеріальні та духовні потреби людини;
- характеристику середовища життєдіяльності людини;
- синергізм та антагонізм дії шкідливих факторів;
- роль біоритмів людини в забезпеченні її життєдіяльності;
- категорії факторів, що змушують людину ризикувати;
- психологічні причини свідомого порушення виконавцями вимог безпеки;
- основні джерела забруднення атмосфери, водних ресурсів та ґрунтів;
- основні види взаємодії та трансформації забруднень в оточуючому середовищі;
- негативні наслідки нераціонального природокористування;
- причини та характер виникнення абіотичних природних небезпек;
- загальні заходи і засоби захисту від бактеріальних та вірусних захворювань;
- небезпека життю та здоров'ю людей від отруйних рослин та грибів;
- небезпека контакту з тваринами, комахами та рибами;
- основні заходи, спрямовані на попередження та мінімізацію негативних наслідків природних небезпек;
- причини та характер виникнення техногенних небезпек;
- заходи захисту від небезпек, пов'язаних з транспортними засобами;
- заходи безпеки при використанні горючих, легкозаймистих і вибухонебезпечних речовин та матеріалів;

- заходи захисту від небезпек, пов'язаних з електричним струмом;
- основні заходи та засоби захисту від джерел випромінювання;
- дію токсичних речовин на організм людини та заходи і засоби захисту від їх дії;
- причини виникнення небезпек при експлуатації та утриманні житла;
- загальні причини виникнення соціальних та політичних небезпек;
- характеристику комбінованих небезпек;
- заходи для запобігання зсувів, пожеж та вибухів у житловому фонді;
- особливі заходи безпеки при використанні у побуті газу, токсичних, пожеже- та вибухонебезпечних речовин, електричного устаткування, судин, що знаходяться під тиском тощо;
- загальні правила користування та поведінки в приміщеннях житлових будинків і на прибудинковій території;
- заходи для запобігання зсувів, пожеж та вибухів у житловому фонді;
- вимоги щодо забезпечення санітарно-гігієнічного та епідемічного благополуччя населення;
- загальні правила поведінки на вулицях і дорогах, використання транспортних засобів та користування ними;
- причини виникнення, загальна характеристика та класифікація надзвичайних ситуацій;
- ідентифікацію типу ситуацій та оцінка рівня небезпеки;
- принципи та засоби захисту населення в умовах надзвичайних ситуацій;
- дії адміністрації, персоналу та населення при виникненні надзвичайних ситуацій;
- організація ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;
- види уражень організму людини;
- послідовність дій при наданні першої долікарської допомоги;
- комплектація аптечки першої допомоги;
- підручні засоби для надання першої допомоги,
- правила зупинення кровотечі та обробки ран;
- правила і порядок дій при виведенні людини з непритомного стану та стану клінічної смерті.
- основні законодавчі акти про ОП;
- міжгалузеві і галузеві нормативні акти про ОП, їх кодування;
- органи державного нагляду за ОП;
- відповідальність за невиконання вимог з ОП;
- відшкодування збитків працівникам у разі ушкодження їх здоров'я та моральних збитків;
- навчання з питань ОП при підготовці працівників, при їх прийнятті на роботу та в період роботи;
- порядок розслідування нещасних випадків на виробництві.
- поняття «виробнича санітарія» та «гігієна праці», фактори, що обумовлюють санітарно-гігієнічні умови праці;
- мікроклімат та його вплив на організм людини;
- гігієнічну класифікацію шкідливих речовин за характером дії на організм людини та класи небезпечності шкідливих речовин;
- основні методи профілактики отруєнь та професійних захворювань;
- гігієнічне нормування забруднення повітря шкідливими речовинами;

- методи контролю повітря робочої зони і вимоги до них;
- класифікація вентиляційних систем та їх призначення, організація повітрообміну в приміщенні, схеми вентиляції;
- види виробничого освітлення, його значення, вимоги санітарних норм до виробничого освітлення;
- параметри звукового поля, дію шуму на організм людини і методи захисту від нього;
- види вібрацій, їх параметри, нормування та вплив на організм людини;
- вплив електромагнітних полів на людину та методи захисту від них;
- види і джерела іонізуючих випромінювань, соматичні та генетичні наслідки радіаційного опромінення;
- поглинуту та еквівалентну дози, одиниці виміру, заходи і засоби захисту від іонізуючих випромінювань, гігієнічне нормування радіаційного опромінення;
- складові безпечності технологічного процесу і обладнання;
- основи техніки безпеки при виконанні практичних завдань на робочому місці;
- основи техніки безпеки при проведенні лабораторних і практичних занять в ПТНЗ;
- значення питань електробезпеки, фактори, що впливають на характер ураження електричним струмом;
- поняття пожежної безпеки і шкідливі та небезпечні фактори при пожежі;
- особливості горіння газів, рідин, твердих горючих речовин, пилу;
- показники пожежовибухонебезпеки речовин різного агрегатного стану;
- класифікація приміщень і виробництв за вибухопожежонебезпечністю;
- вибухо- та пожежонебезпечність приміщень і зон за ПУЕ;
- система попередження пожеж і пожежного захисту в ПТНЗ;
- методи та речовини, що застосовуються при гасінні пожеж, первинні та стаціонарні засоби пожежогасіння, колективні та індивідуальні засоби захисту людей під час пожеж;
- на основі аналізу результатів власних спостережень за навколишнім середовищем, використовуючи типові ознаки виникнення небезпек, ідентифікувати джерела і типи небезпек, шкідливі та небезпечні чинники;
- на основі результатів аналізу характеру діяльності людини та моделей типових небезпечних ситуацій прогнозувати можливість виникнення небезпек, шкідливих та небезпечних чинників;
- на основі інформації про наявність або можливість виникнення шкідливих і небезпечних чинників та про їх кількісні характеристики за допомогою моделей типових небезпечних ситуацій визначати рівень індивідуального ризику;
- використовуючи інформацію про допустимий рівень індивідуального ризику та типові рекомендації щодо адекватних дій у разі виникнення ознак небезпечної ситуації, зменшувати ризик до допустимих значень;
- на основі аналізу результатів власних спостережень за навколишнім середовищем та використовуючи типові ознаки шкідливих і небезпечних чинників, своєчасно визначати наявність небезпечної ситуації, її вид та резерв часу;
- за результатами прогнозу можливості виникнення небезпек, шкідливих та небезпечних чинників, або на основі інформації про наявність і вид небезпечної ситуації, резерву часу, а також типових рекомендацій щодо адекватних дій визначати план індивідуальних дій з метою попередження або зменшення рівня вірогідного пошкодження;
- використовуючи штатні та допоміжні засоби, реалізовувати попередньо розроблений план дій щодо попередження або зменшення можливого пошкодження;

- на основі положень нормативно-правових актів та індикаторів сталого розвитку розробляти і оформляти вимоги до відповідних органів виконавчої влади та об'єктів господарювання щодо визначення фактичного та забезпечення допустимого рівня небезпеки й створення нешкідливих умов для життєдіяльності;
- на основі аналізу результатів спостережень за навколишнім середовищем, використовуючи адекватні методи та методики давати оцінку екологічним та соціальним наслідкам інцидентів
- на підставі технологічної документації, використовуючи чинну нормативно-правову базу з питань охорони праці організовувати дотримання вимог безпеки праці учасниками трудового процесу;
- на підставі технологічної документації, використовуючи чинну нормативно-правову базу організовувати дотримання санітарно-гігієнічних вимог учасниками трудового процесу;
- за умов виробничої діяльності:
- на підставі технологічної документації, використовуючи чинну нормативно-правову базу, контролювати дотримання безпеки праці учасниками трудового процесу;
- на підставі технологічної документації, використовуючи чинну нормативно-правову базу, контролювати дотримання санітарно-гігієнічних вимог учасниками трудового процесу;
- на основі аналізу результатів власних спостережень за наслідками нещасного випадку або аварії, користуючись чинними положеннями визначати факт випадку чи аварії;
- у складі комісії з розслідування нещасного випадку, користуючись чинними положеннями, складати акт про нещасний випадок на виробництві.

5. Пререквізити: здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом курсу «Вища математика», «Фізика», «Хімія», «Екологія».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Комп'ютер з відеопроєктором та переносним екраном.
2. Презентаційний мультимедійний матеріал.
3. Лабораторні прилади та установки.
4. Тексти лекцій.
5. Роздатковий ілюстративний матеріал.
6. Moodle.

7. Схема курсу

Тема, план
ТЕМА 1. Теоретичні основи БЖД. Небезпека – потенційне джерело шкоди. Ризик – як оцінка небезпеки
ТЕМА 2. Людина – основний елемент системи «Л-ЖС». Взаємодія людини з навколишнім середовищем та технікою. Життєве середовище та його характеристика. Види небезпек та їх характеристика

Тема, план
ТЕМА 3. Теоретичні та нормативно-правові основи ОП
ТЕМА 4. СУОП підприємства. Функції і завдання СУОП
ТЕМА 5. Загальні положення фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії. Мікроклімат робочої зони. Вентиляція виробничих приміщень. Освітлення виробничих приміщень. Шум, ультразвук та інфразвук. Вібрація. Іонізуючі та електромагнітні випромінювання
ТЕМА 6. Вимоги безпеки до технологічного обладнання та процесів. Техніка безпеки при виконанні механізованих робіт. Електробезпека.
ТЕМА 7. Основи пожежної безпеки
Теоретичні постулати БЖД
Аналізатори людини
Розробка, погодження та затвердження інструкцій з охорони праці
Розслідування нещасних випадків на виробництві
Дослідження параметрів мікроклімату
Дослідження природного освітлення
Дослідження опору тіла людини електричному струму
Первинні засоби пожежогасіння

8. Підсумковий контроль

Залік за умов виконання навчальної програми

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Навчально-науковий інститут заочної і дистанційної освіти
Кафедра теоретико-правових і соціально-гуманітарних дисциплін

Назва курсу	ФІЛОСОФІЯ
Е-mail кафедри:	ifp@pdatu.edu.ua
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1343 http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1350

1. Коротка анотація до курсу - Навчальна дисципліна «Філософія» згідно з галузевими стандартами вищої освіти України належить до нормативних (обов'язкових) навчальних дисциплін циклу соціально-гуманітарної підготовки фахівців різних спеціальностей. Програма орієнтована на організацію вивчення курсу, оволодіння студентами всіх форм навчання системою філософських знань, науковою методологією, а також на формування наукового світогляду, творчого мислення й високої духовної культури. Філософські знання та загальна методологія є визначальною умовою пізнавальної й практичної діяльності сучасної людини.

2. Мета та цілі курсу - Метою дисципліни є формування цілісних уявлень про зародження та розвиток філософського знання, а також про сучасні філософські проблеми світу, людини та суспільства. Завдання полягає у формуванні високого рівня філософської культури та раціонального мислення майбутнього бакалавра, вірного розуміння сутності сучасних світоглядних проблем, їхніх витоків і теоретичних варіантів вирішення, а також принципів та ідеалів, що формують мету, засоби та характер діяльності людини.

3. Формат курсу

- Очний;
- Змішаний - курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання;
- Заочний (дистанційний) - курс без очної складової (online, Moodle).

4. Результати навчання – Здатність демонструвати знання і розуміння основ філософії, історії і культури України, що сприяють розвитку загальної політичної культури та активності, формуванню національної гідності й патріотизму, соціалізації особистості, схильності розуміння до етичних цінностей, знання економіки й права самостійно вивчати і аналізувати різноманітні документи і матеріали щодо минулого і сучасного України. Розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності; використання сучасних науково-технічних і культурних досягнень світової цивілізації.

5.Пререквізити—здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом наступних курсів - «Політологія», «Соціологія», «Історія та культура України», «Основи права» та «Методика наукових досліджень»

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Комп'ютер з відеопроєктором та переносним екраном.
2. Презентаційний мультимедійний матеріал.
4. Тексти лекцій.
5. Роздатковий ілюстративний матеріал.

7. Схема курсу

Тема, план
Тема1. Філософія як особливий тип світоглядного знання (лекція) 1. Коло філософських проблем. Предмет філософії 2. Зародження філософії як світоглядної форми свідомості 3. Структура та функції філософії

Тема, план
Тема 2. Проблема людини у філософії (лекція)   1. Проблема походження та буття людини в світі   2. Єдність біологічного і соціального в людині   3. Свобода та необхідність в житті людини   4. Сенс життя і духовність людини
Тема 3. Світогляд (лекція)   1. Поняття світогляду та його структура.   2. Міфологія та релігія – дораціональні світоглядні форми.   3. Філософія як світогляд. Ідеалізм та матеріалізм як світоглядні філософські позиції.
Тема 4. Філософія Стародавнього світу (лекція)   1. Староіндійська філософія.   2. Конфуціанство і даосизм – основні течії старокитайської філософії.   3. Антична філософія: характер, етапи розвитку, проблематика.
Тема 5. Філософія V – XIX ст. (лекція)   1. Середньовічна філософія.   2. Філософія Відродження.   3. Філософія Нового часу і Просвітництва.   4. Німецька класична філософія.
Тема 6. Сучасна світова та українська філософія (лекція)   1. Головні напрями та особливості сучасної некласичної філософії.   2. Українська філософська думка: етапи розвитку, ідеї, постаті.
Тема 7. Філософське уявлення про світ (лекція)   1. Картина світу як світоглядне уявлення.

Тема, план
2. Проблема єдності світу.   3. Рух спосіб існування всього сутнього.
Тема 1. Предмет, проблематика, структура, функції та значення філософії (семінар)   1. Предмет та проблематика філософії. Специфіка філософського знання. Риси філософського мислення.   2. Сутність світогляду, його складові та типи. Філософія як тип світогляду.   3. Філософія в системі культури. Функції філософії.   4. Структура філософського знання. Філософські дисципліни та філософські науки.   5. Призначення філософії та її роль у житті суспільства і людини.
Тема 2. Стародавня та антична філософія (семінар)   1. Становлення філософії. Історична періодизація філософії. Методи історико-філософського аналізу.   2. Особливості східного та західного типів філософствування.   3. Джерела, провідні ідеї та напрями філософської думки Стародавньої Індії.   4. Джерела, провідні ідеї та напрями філософії Стародавнього Китаю.   5. Антична філософія.   5.1. Періодизація історії античної філософії. Основні особливості античної філософії.   5.2. Ідеї та представники античної натурфілософії. Космоцентризм.   5.3. Ідеї та представники класичної античної філософії: софісти, Сократ, Платон, Арістотель.   5.4. Загальні риси, провідні школи та ідеї пізньої античної філософії.   6. Особливості східного та західного типів філософствування.
Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження (семінар)   1. Релігійний світоглядний зміст культури та філософії Середньовіччя. Теоцентризм. Місце філософії у духовному житті Середньовіччя.   2. Вихідні ідеї та представники апологетики та патристики.   3. Схоластика і містика-провідні напрями середньовічної філософії. Вихідні ідеї та представники схоластики. Дискусія про універсалії: реалізм-номіналізм.

Тема, план
4. Філософська думка Візантії. Арабо-мусульманська філософія.   5. Поняття „Відродження” і характерні риси духовного життя цієї доби. Антропоцентризм.   Провідні напрями ренесансного філософствування: гуманістичний антропологізм, неоплатонізм, натурфілософія.
Тема 4. Філософія Нового часу (семінар)   1. Особливості духовних процесів та розвитку філософії в епоху Нового часу. Наукоцентризм і механіцизм.   2. Розвиток гносеології та методології в філософії Нового часу. Раціоналізм та емпіризм - провідні тенденції в тлумаченні пізнання.   3. Філософія Просвітництва.   4. Німецька класична філософія.   4.1. Критична філософія І. Канта.   4.2. Система ідеалістичної діалектики Г. Гегеля.   4.3. Місце німецької класичної філософії в історії новоєвропейської філософії.   5. Марксизм „Філософія життя”. Позитивізм.
Тема 5. Сучасна світова філософія (семінар)   1. Загальні особливості філософії XX та початку XXI ст.   2. Напрями, ідеї та представники сцієнтистських напрямів у філософії XX-XXI ст.   3. Вихідні ідеї антропологічних шкіл та напрямів у філософії XX-XXI ст.   4. Культурологічні та історіософські напрями філософії XX-XXI ст.   5. Релігійна філософія XX-XXI ст.: напрями та ідеї.   6. Провідні тенденції сучасного розвитку світової філософії. Всесвітні філософські конгреси.
Тема 6. Українська філософія (семінар)   1. Українська філософія як органічна складова української духовної культури. Загальні особливості української філософії та етапи її розвитку.   2. Філософська думка України доби Київської Русі.   3. Філософська думка України доби Відродження.   4. Філософія українського Просвітництва.   5. Філософія Г. Сковороди.

Тема, план
6. Українська філософія XIX-XX ст.
Тема 7. Філософське розуміння світу (онтологія) (семінар)   1. Зміст категорії „буття”. Основні форми буття.   2. Світ як єдність об’єктивної реальності. Структура об’єктивної реальності.   4. Категорії „буття”, „субстанція”, „матерія”, „природа”, „світ”: тотожне та відмінне.   5. Рух, простір і час як форми існування матерії.   6. Філософська концепція розвитку. Діалектика.
Тема 8. Проблема людини в філософії (філософська антропологія) (семінар)   1. Філософське осмислення сутності людини. Єдність біологічного, соціального і духовного в людині. Сфери буття людини.   2. Проблема походження людини. Антропосоціогенез.   3. Цілепокладання як спосіб людської життєдіяльності. Людина як суб’єкт предметно-практичної діяльності.   4. Індивідуально-особистісне і соціально-спільнотнісне в людині. Співвідношення понять „людина – індивід – особа – особистість - індивідуальність”.   5. Тема життя, смерті та бессмерття у філософії. Філософське осмислення сенсу та призначення життя людини.

8. Підсумковий контроль

Залік за умови виконання навчальної програми

СИЛАБУС
Подільський державний аграрно-технічний університет
інженерно-технічний факультет
кафедра професійної освіти

Назва курсу	Академічне письмо
E-mail	po@pdatu.edu.ua
Сторінка курсу в системі Moodle	

1. Коротка анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Академічне письмо» є обов'язковою для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освіти за освітньо-професійною програмою 051 «Економіка».

В умовах розбудови України, утвердження її на міжнародній арені, закріплення української мови як державної, розширення процесів демократизації нашого суспільства постала нагальна потреба впровадження української мови в усі сфери життєдіяльності держави, забезпечення використання її у професійній діяльності кожного громадянина. Отже, майбутнім фахівцям мова потрібна не як сукупність правил, а як система світобачення, засіб культурного співжиття в суспільстві, самоформування і самовираження особистості. Зміст дисципліни покликаний не лише узагальнити й систематизувати знання з української мови, набуті студентами у школі, а й сформувати мовну особистість, обізнану з культурою усного і писемного мовлення, яка вміє в повному обсязі використовувати набуті знання, вміння і навички для оптимальної мовної поведінки в професійній сфері.

2. Мета та цілі курсу

Метою навчальної дисципліни є формування мовної компетенції майбутніх фахівців, що містить: знання і практичне оволодіння нормами літературної професійної мови; навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні; вміння і навички оптимальної мовної поведінки у професійній сфері; стійкі навички усного й

писемного мовлення, зорієнтованого на професійну специфіку; навички оперування фаховою термінологією, редагування, корегування та перекладу навчальних та наукових текстів.

3. Формат курсу – Очний, Змішаний (має супровід в системі Moodle).

4. Результати навчання

Нормативний зміст підготовки здобувачів освітнього ступеня «Бакалавр», які вивчають дисципліну «Академічне письмо», передбачає наступні **програмні результати навчання**:

ПРН 1. Володіти гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями; формулювати ідеї, концепції з метою використання в роботі академічного або професійного спрямування.

ПРН 2. Оцінити значення гуманітарних, природничо-наукових знань; знаходити рішення у професійній діяльності, бути здатним інтерпретувати їх результати.

ПРН 5. Вибирати комплекс необхідних гуманітарних, природничо-наукових знань та професійної інформації для вирішення питань майбутньої фахової діяльності.

ПРН 6. На основі персоніфікованих знань брати участь у професійних тренінгах, дискусіях, обговореннях.

ПРН 7. На основі гуманітарних та професійних знань формувати етико-деонтологічні засади під час співпраці в колективі та спілкування із суб'єктами груп контактування.

ПРН 9. На основі гуманітарних знань демонструвати соціальний оптимізм, повагу до етичних принципів. Проявляти позитивну професійну, соціальну та емоційну поведінку і адаптувати її до системи загальнолюдських цінностей; в межах компетенції проявляти самостійність і відповідальність у роботі.

У результаті успішного вивчення дисципліни «Українська мова» будуть досягнуті наступні **предметні результати навчання**:

- демонструвати вільне володіння українською мовою під час практичних занятб і достатньо високий рівень самостійної підготовки;

- демонструвати уміння аналізувати фахову термінологію та застосовувати її у різноманітних комунікативних процесах, редагувати словосполучення, речення та тексти професійного спрямування;

- виголошувати публічний виступ, дотримуючись етикету спілкування, використовувати прийоми новизни та проблемні ситуації;

- будувати стилістично витримане, збагачене різноманітними мовними засобами письмове висловлювання, дотримуватися орфографічних та пунктуаційних норм; демонструвати критичне мислення;

- створювати відповідні типи документів (з урахуванням виду), ураховувати вимоги до виконання завдання, витримувати всі реквізити; створювати тексти, що відзначаються багатством слововживання, граматичною та стилістичною правильністю та відсутністю порушення будь-яких мовних норм;

- демонструвати високий рівень володіння знанням орфоепічних, орфографічних, лексичних, граматичних, стилістичних норм сучасної української мови; етикету ділового спілкування; основ культури усного та писемного мовлення; термінів, професіоналізмів та фразеології майбутнього фаху; стилів і типів професійного мовлення; класифікації документів; вимог до складання текстів документів.

5. Пререквізити - відсутні

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Вивчення дисципліни також передбачає: роботу у навчальному середовищі Moodle Workspace; використання інструментів Microsoft Office, у тому числі PowerPoint; роботу з відео (Vizia, EdPuzzle) та інтерактивними презентаціями (Zeetings, Roojoom), сервісами для проведення онлайн зустрічі (Zoom, Scype).

7. Схема курсу

Тема, план
Тема 1.1. Державна мова – мова професійного спілкування   РН: розширення знань про українську літературну мову і мову професійного спілкування, засвоєння понять мовної, мовленнєвої, комунікативної компетенції та мовнокомунікативної професійної компетенції; розвиток навичок стилістично правильного оформлення думки.   План   1. Предмет і завдання курсу, його наукові основи.   2. Поняття національної та літературної мови. Найістотніші ознаки літературної мови.   3. Мова професійного спілкування як функціональний різновид української літературної мови.   4. Професійна мовнокомунікативна компетенція.   5. Мовне законодавство та мовна політика в Україні.
Тема 1.2. Основи культури української мови   РН: засвоїти основні поняття і критерії культури фахової мови, сформувати комунікативну професіограму майбутнього

фахівця, забезпечити оволодіння орфоепічними, орфографічними, лексичними, пунктуаційними та стилістичними нормами сучасного українського професійного мовлення.

План

1. Комунікативні ознаки культури мови.
2. Правильність як основна ознака культури мови. Поняття норми літературної мови: типи мовних норм; основні тенденції змін мовних норм.
3. Комунікативна професіограма фахівця.

Тема 1.2. Основи культури української мови. Мовленнєвий етикет фахівця

РН: вироблення умінь і навичок послуговування впорядкованою парадигмою знаків у різних етикетних комунікативних ситуаціях, збагачення фахового словникового запасу, засвоєння правил поведінки, які регламентують взаємини між людьми у різних спілкувальних ситуаціях.

План

1. Мовний, мовленнєвий, спілкувальний етикет.
2. Стандартні етикетні ситуації. Парадигма мовних формул.
3. Причини і наслідки вульгаризації сучасного мовлення.
4. Суржик у масовій свідомості.

Тема 1.3. Стилї сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні

РН: набути знання про функціональні стилі української літературної мови; основні параметри стилів, власне мовні особливості; визначати жанри наукового, офіційно-ділового і розмовного стилів, що репрезентують професійну сферу, правильно будувати різні типи текстів з урахуванням специфіки конкретної мовленнєвої ситуації.

План

1. Функціональні стилі української мови.
2. Основні ознаки функціональних стилів.
3. Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового і розмовного стилів.

Тема 2.1. Спілкування як інструмент професійної діяльності

РН: з'ясувати роль спілкування у професійній діяльності, етапи, види і форми спілкування, зв'язок спілкування з мовою та мовленням, роль мови у спілкуванні; уміти розрізняти види і форми спілкування; ознайомитись із невербальними засобами спілкування; розвивати вміння добирати мовні засоби в контексті висловлювання відповідно до професійної сфери діяльності.

План

1. Спілкування і комунікація. Функції спілкування.
2. Види, типи і форми професійного спілкування. Поняття ділового спілкування.
3. Основні закони спілкування. Стратегії спілкування.
4. Невербальні компоненти спілкування.

Тема 2.2. Риторика і мистецтво презентації

РН: з'ясувати особливості комунікативно-мовленнєвих ситуацій, характерних для фахової діяльності; знати закономірності логіки мовлення, основні види ораторських промов; оволодіти основними прийомами удосконалення майстерності мовлення; набути навичок побудови розгорнутого монологу з фахової проблематики; розвивати уміння виражати думку відповідно до змісту, умов комунікації й адресата.

План

1. Поняття про ораторську (риторичну) компетенцію.
2. Види публічного мовлення.
3. Публічний виступ як важливий засіб комунікації.
4. Мистецтво аргументації. Техніка і тактика аргументування.
5. Культура сприймання публічного виступу. Уміння ставити запитання, уміння слухати.

Тема 2.3. Форми колективного обговорення професійних проблем

РН: з'ясування етапів проведення, форм організації дискусії; оволодіння прийомами удосконалення майстерності дискусійного мовлення; формування навичок побудови розгорнутого діалогу з фахової проблематики, логічно правильно, точно, етично й емоційно виражати думку відповідно до змісту, умов комунікації й адресата, прагнучи при цьому виробити індивідуальний стиль.

План

1. Мистецтво перемовин.
2. Збори як форма прийняття колективного рішення.
3. Нарада. Дискусія.
4. Технології проведення «мозкового штурму».

Тема 2.4. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації

РН: набути знань про документ як основний вид ділового мовлення, види документів за класифікаційними ознаками, Національний стандарт України (ДСТУ-4163-2003); засвоїти основні правила оформлювання реквізитів, вимоги до

бланків та тексту документів, розташування реквізитів на сторінці.

План

1. Класифікація документів.
2. Національний стандарт України.
3. Вимоги до змісту та розташування реквізитів.
4. Вимоги до тексту документа.

Тема 2.5. Документація з кадрово-контрактних питань

РН: сформувати уміння і навички складання та оформлювання документів з кадрово-контрактних питань; з'ясувати призначення резюме, автобіографії, характеристики, рекомендаційного листа, мотиваційного листа тощо.

План

1. Поняття документів з кадрових питань.
2. Основні види документів з кадрових питань. Вимоги до їх складання і оформлення.
  - 2.1. Резюме. Характеристика. Рекомендаційний лист. Мотиваційний лист.
  - 2.2. Заява. Види заяв.
  - 2.3. Автобіографія. Особовий листок з обліку кадрів.

Тема 2.6. Довідково-інформаційні документи.

РН: засвоєння головних ознак довідково-інформаційних документів; оволодіння уміннями і навичками складання, написання та оформлювання документів, навичками комунікативно виправданого використання мовних засобів відповідно до мети і обставини спілкування.

План

1. Прес-реліз. Повідомлення про захід.
2. Звіт. Рапорт.
3. Службова записка. Пояснювальна записка.
4. Протокол, витяг з протоколу.

Тема 3.1. Українська термінологія в професійному спілкуванні

РН: засвоєння термінознавчого комплексу, необхідного у майбутній фаховій діяльності, з'ясування етапів формування української термінологічної лексики, історію становлення і розвитку української наукової термінології; набуття навичок послуговування термінологічним комплексом, що стосується обраного майбутнього фаху, аналізу специфіки термінів.

План

1. Теоретичні засади термінознавства та лексикографії.
2. Поняття терміна та терміносистеми.
3. Професіоналізми та номенклатурні найменування.

Тема 3.2. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні

РН: знати специфічні риси наукового стилю, жанри наукового мовлення та особливості їх написання; розвивати уміння аналізувати тексти наукового стилю, складати план, конспект, реферат; вдосконалювати уміння створювати академічні тексти в жанрах, які відповідають професійній підготовці.

План

1. Особливості академічного тексту і професійного наукового викладу думки.
2. Мовні засоби наукового стилю.
3. Науковий стиль та академічне письмо.

Тема 3. Проблеми перекладу і редагування академічних текстів. Практикум з перекладу і редагування

РН: оволодіння навичками письмового перекладу текстів наукового стилю українською мовою; поглиблення знань про граматичну структуру української мови; формування умінь редагування, коригування та перекладу академічних текстів.

План

1. Суть і види перекладу. Переклад термінів.
2. Особливості редагування наукового тексту.
3. Типові помилки під час перекладу і редагування академічних текстів українською мовою.

8. Підсумковий контроль

Залік за умови виконання навчальної програми

Силабус

**Подільський державний аграрно-технічний університет
навчально-науковий інститут дистанційної освіти (ННДО)
кафедра іноземних мов**

Назва курсу	Іноземна мова (англійська)
E-mail:	im@pdatu.edu.ua
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1241

1. **Коротка анотація до курсу** - Навчальна дисципліна «Іноземна мова (англійська)» є обов'язковою при підготовці фахівців спеціальності 051 - «Економіка» освітнього ступеня „Бакалавр”. Контент Силабусу «Іноземна мова (англійська)» передбачає систематичне засвоєння студентами основних мовленнєвих навичок (читання, письма, активного спілкування та аудіювання) та опанування великої кількості міжкультурних тем, лексичних вправ, фразових дієслів, сталих виразів, ідіом, базових побутових розмовних тем, що дасть змогу вільно орієнтуватися в сучасному англомовному світі. Курс також спрямований на підготовку до складання іспиту First Certificate Examination та передбачає розвиток навичок читання, аудіювання, говоріння та письма до наміченого рівня (B1 за шкалою Ради Європи). Навчальна дисципліна «Іноземна мова (англійська)» має на меті розвивати мовну компетенцію студентів до рівня ретельного та усвідомленого використання англійської мови у широкому колі реальних ситуацій на міжособистісному, професійному та освітньому рівнях. Вивчення основ іноземної мови спрямоване на формування та розвиток логічного мислення студентів, їх іншомовних мовленнєвих здібностей, різних видів пам'яті, уяви, уміння самостійно працювати з матеріалом.

2. Мета та цілі курсу - Мета навчальної дисципліни «Іноземна мова (англійська)» – практичне володіння іноземною мовою для її використання в професійній діяльності фахівця в ситуаціях побутового спілкування, студенти повинні розпізнавати значення усного мовлення, здійснене носіями стандартної англійської мови та загального американського варіанту, а також іноземцями, чия вимова наближена до цих норм; в усному мовленні — студенти повинні демонструвати розмовну англійську мову, яка б була зрозумілою як носіям мови, так й іноземцям, які розмовляють мовою, наближеною до стандартних норм. Основними **завданнями** курсу є: опрацювання теоретичних основ граматики англійської мови; розвиток навичок виконання тестових завдань із запропонованої тематики; розвиток вмінь практичного застосування вивченого граматичного матеріалу в усному мовленні та на письмі; розвиток навичок професійного перекладу різних граматичних структур з англійської мови на українську та навпаки.

3. Формат курсу – Змішаний

4. Результати навчання – *уміння та навички*. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен: **знати** мовний матеріал мови, що вивчається (лексика, граматика, структурні й мовні моделі) у професійному контексті на рівні, визначеному Радою Європи як B1, у тому числі:

- граматичні структури, типові для усної й письмової загальної та професійноорієнтованої комунікації;
- базову нормативну граматику й складні граматичні конструкції в активному володінні та для пасивного сприйняття;
- загальноповсякденну, загальноекономічну й професійну лексику;
- правила ділового етикету та міжкультурної комунікації;
- реєстри (стилі) спілкування, у тому числі типові для професійного спілкування;
- мовні особливості спілкування у мережі Інтернет;

вміти:

- користуватися іноземною мовою у професійній діяльності та у побутовому спілкуванні;
- розуміти зміст текстів професійно-орієнтованого характеру певного рівня складності;
- здійснювати пошук інформації за завданням, збирання, аналіз даних, необхідних для вирішення умовно-професійних завдань;
- працювати з іншомовними джерелами інформації;
- презентувати іншомовну інформацію професійного характеру у вигляді переказу або доповіді;

- сприймати на слух зміст навчальних аудіо матеріалів професійного спрямування;
- брати активну участь у дискусіях, обґрунтовувати власну точку зору;
- здійснювати ефективну професійну комунікацію з представниками інших культур.

Нормативний зміст підготовки здобувачів освітнього ступеня „Бакалавр”, які вивчають дисципліну «Іноземна мова» передбачає програмні результати навчання: здатність асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу. Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні. Оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами

5. Пререквізити – здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом наступних курсів – «іноземна мова», «українська мова», «методологія сучасних наукових досліджень з основами інтелектуальної власності», «управління науковими проектами».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Комп'ютер з відеопроєктором та переносним екраном.
2. Презентаційний мультимедійний матеріал.
4. Тематичний план практичних занять.
5. Роздатковий ілюстративний матеріал.
6. Тестові завдання для проведення поточного контролю.
7. Тестові завдання для проведення підсумкового контролю.

7. Схеми курсу

Тема, план
Розділ 1. Професійно орієнтований цикл. Вступ
Тема 1.1. ЕКОНОМІКА. Система часів дієслова
Тема 1.2. ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ Система утворення питальних та заперечних речень
Тема 1.3. ЕКОНОМІЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ Активний стан дієслова
Тема 2.1. УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ Пасивний стан дієслова
Тема 2.2. ПРОБЛЕМИ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ Система часів дієслів в пасивному стані
Тема 2.3. РІВНІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ Різниця між активним і пасивним станом дієслова
Тема 3.1. ФІНАНСИ. ОБЛІК ТА АУДИТ Дієприкметник 1.

Тема, план
Тема 3.2. ФІНАНСИ: ОСНОВНА ТЕРМІНОЛОГІЯ Дієприкметник 2.
Тема 3.3. ОБЛІК ТА АУДИТ: ІСТОРІЯ ПОХОДЖЕННЯ Дієприкметник. Дієприкметникове речення.
Розділ 4. Узагальнюючий цикл. Вступ
Тема 4.1. ГРОШІ. Герундій. Правила утворення.
Тема 4.2. БАНКИ Вживання Герундія.
Тема 5. 1. ЦІНИ Особливості перекладу речень з Герундієм.
Тема 5. 2. РИНКИ Інфінітив. Правила утворення.
Тема 5.3. ЦІНИ ТА РИНКИ: ОСНОВНА ТЕРМІНОЛОГІЯ Особливості перекладу речень з інфінітивом.
Тема 6.1. ВЛАСНІСТЬ

Тема, план
Прийменник.
Тема 6.2. ФОРМИ ВЛАСНОСТІ Типи прийменників.
Тема 6.3. ФОРМИ ВЛАСНОСТІ: СУЧАСНИЙ ЕТАП РОЗВИТКУ Особливості вживання прийменників.
Тема 6.4. ФОРМИ ВЛАСНОСТІ: ОСНОВНА ТЕРМІНОЛОГІЯ Прийменники у складі фразових дієслів. Особливості перекладу

8. Підсумковий контроль

Екзамен за умови виконання навчальної програми

Силабус

**Подільський державний аграрно-технічний університет
навчально-науковий інститут заочної і дистанційної освіти (ННІЗДО)
кафедра іноземних мов**

Назва курсу	Іноземна мова (німецька)
E-mail кафедри:	im@pdatu.edu.ua
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1808

1. **Коротка анотація до курсу** - Навчальна дисципліна «Іноземна мова (німецька)» є обов'язковою при підготовці фахівців спеціальності 051 - «Економіка» освітнього ступеня „Бакалавр”. Контент Силабусу «Іноземна мова (німецька)» передбачає систематичне засвоєння студентами основних мовленнєвих навичок (читання, письма, активного спілкування та аудіювання) та опанування великої кількості міжкультурних тем, лексичних вправ, фразових дієслів, сталих виразів, ідіом, базових побутових розмовних тем, що дасть змогу вільно орієнтуватися в сучасному німецькомовному світі. Курс передбачає розвиток навичок читання, аудіювання, говоріння та письма до наміченого рівня (B2 за шкалою Ради Європи). Навчальна дисципліна «Іноземна мова (німецька)» має на меті розвивати мовну компетенцію студентів до рівня ретельного та усвідомленого використання німецької мови у широкому колі реальних ситуацій на міжособистісному, професійному та освітньому рівнях. Вивчення основ іноземної мови спрямоване на формування та розвиток логічного мислення студентів, їх іншомовних мовленнєвих здібностей, різних видів пам'яті, уяви, уміння самостійно працювати з матеріалом.

2. Мета та цілі курсу - Мета навчальної дисципліни “ Іноземна мова (німецька)” – практичне володіння іноземною мовою для її використання в професійній діяльності фахівця в ситуаціях побутового спілкування, студенти повинні розпізнавати значення усного мовлення, здійснене носіями стандартної німецької мови, а також іноземцями, чия вимова наближена до цих норм; в усному мовленні — студенти повинні демонструвати розмовну німецьку мову, яка б була зрозумілою як носіям мови, так й іноземцям, які розмовляють мовою, наближеною до стандартних норм. Основними **завданнями** курсу є: опрацювання теоретичних основ граматики німецької мови; розвиток навичок виконання тестових завдань із запропонованої тематики; розвиток вмінь практичного застосування вивченого граматичного матеріалу в усному мовленні та на письмі; розвиток навичок професійного перекладу різних граматичних структур з німецької мови на українську та навпаки.

3. Формат курсу - Очний

Змішаний - курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання;

Заочний (дистанційний) - курс без очної складової (online, Moodle).

Викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, такі як комп'ютерна графіка, аудіо та відео, інтерактивні елементи, онлайн консультування.

4. Результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати мовний матеріал мови, що вивчається (лексика, граматика, структурні й мовні моделі) у професійному контексті на рівні, визначеному Радою Європи як B2, у тому числі:

- граматичні структури, типові для усної й письмової загальної та професійно-орієнтованої комунікації;
- базову нормативну граматику й складні граматичні конструкції в активному володінні та для пасивного сприйняття;
- загальновживану, загальноекономічну й професійну лексику;
- правила ділового етикету та міжкультурної комунікації;
- реєстри (стилі) спілкування, у тому числі типові для професійного спілкування;
- мовні особливості спілкування у мережі Інтернет;

вміти:

- користуватися іноземною мовою у професійній діяльності та у побутовому спілкуванні;
- розуміти зміст текстів професійно-орієнтованого характеру певного рівня складності;
- здійснювати пошук інформації за завданням, збирання, аналіз даних, необхідних для вирішення умовно-професійних завдань;
- працювати з іншомовними джерелами інформації;
- презентувати іншомовну інформацію професійного характеру у вигляді переказу або доповіді;
- сприймати на слух зміст навчальних аудіо матеріалів професійного спрямування;
- брати активну участь у дискусіях, обґрунтовувати власну точку зору;
- здійснювати ефективну професійну комунікацію з представниками інших культур.

Нормативний зміст підготовки здобувачів освітнього ступеня „Бакалавр”, які вивчають дисципліну «Німецька мова» передбачає програмні результати навчання: здатність асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу. Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні. Оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами

5. Пререквізити— німецька мова, українська мова, економіка**6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання**

1. Комп’ютер / мобільний пристрій (телефон);
2. Презентаційний мультимедійний матеріал;

3. Ілюстративний матеріал;
4. Силабус навчальної дисципліни;
5. Основний навчальний матеріал (підручники та посібники);
6. Допоміжний навчальний матеріал (словники, довідники, засоби зорової наочності, роздатковий матеріал, автентичні тематичні публікації у спеціалізованих німецькомовних періодичних виданнях, роздруковані ресурси Інтернету, навчальні відеоматеріали);
7. Навчальні матеріали для самостійної роботи (методичні рекомендації і розробки);
8. Пакети тестових завдань для вхідного та рубіжного контролю та банк завдань для поточного, діагностичні тести.

7. Схема курсу

Тема, план
Розділ 1. Професійно орієнтований цикл. Вступ
Тема 1.1. ЕКОНОМІКА. Система часів дієслова
Тема 1.2. ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ

Система утворення питальних та заперечних речень
Тема 1.3. ЕКОНОМІЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ Активний стан дієслова
Тема 2.1.УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ Пасивний стан дієслова
Тема 2.2. ПРОБЛЕМИ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ Система часів дієслів в пасивному стані
Тема 2. 3. РІВНІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ Різниця між активним і пасивним станом дієслова
Тема 3.1. ФІНАНСИ. ОБЛІК ТА АУДИТ Дієприкметник 1.
Тема 3.2. ФІНАНСИ: ОСНОВНА ТЕРМІНОЛОГІЯ Дієприкметник 2.
Тема 3.3. ОБЛІК ТА АУДИТ: ІСТОРІЯ ПОХОДЖЕННЯ Дієприкметник.
Розділ 2. Узагальнюючий цикл Вступ

Тема 4.1. ГРОШІ. Модальні дієслова
Тема 4.2. БАНКИ Модальні дієслова
Тема 5. 1. ЦІНИ Модальні дієслова
Тема 5. 2. РИНКИ Інфінітив. Правила утворення.
Тема 5.3. ЦІНИ ТА РИНКИ: ОСНОВНА ТЕРМІНОЛОГІЯ Особливості перекладу речень з інфінітивом.
Тема 6.1. ВЛАСНІСТЬ Прийменник.
Тема 6.2. ФОРМИ ВЛАСНОСТІ Типи прийменників.
Тема 6.3. ФОРМИ ВЛАСНОСТІ: СУЧАСНИЙ ЕТАП РОЗВИТКУ Особливості вживання прийменників.

Тема 6.4. ФОРМИ ВЛАСНОСТІ: ОСНОВНА ТЕРМІНОЛОГІЯ

Особливості вживання прийменників

8. Підсумковий контроль

Екзамен за умови виконання навчальної програми

Силабус

**Подільський державний аграрно-технічний університет
навчально-науковий інститут дистанційної освіти (ННІДО)
кафедра іноземних мов**

Назва курсу	Іноземна мова (французька)
E-mail:	im@pdatu.edu.ua
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1241

1. Коротка анотація до курсу - Навчальна дисципліна «Іноземна мова (французька)» є обов'язковою при підготовці фахівців спеціальності 051 - «Економіка» освітнього ступеня „Бакалавр”. Контент Силабусу «Іноземна мова (французька)» передбачає систематичне засвоєння студентами основних мовленнєвих навичок (читання, письма, активного спілкування та аудіювання) та опанування великої кількості міжкультурних тем, лексичних вправ, фразових дієслів, сталих виразів, ідіом, базових побутових розмовних тем, що дасть змогу вільно орієнтуватися в сучасному англомовному світі. Курс також спрямований на підготовку до складання іспиту First Certificate Examination та передбачає розвиток навичок читання, аудіювання, говоріння та письма до наміченого рівня (B1 за шкалою Ради Європи). Навчальна дисципліна «Іноземна мова (французька)» має на меті розвивати мовну компетенцію студентів до рівня ретельного та усвідомленого використання англійської мови у широкому колі реальних ситуацій на міжособистісному, професійному та освітньому рівнях. Вивчення основ іноземної мови спрямоване на формування та розвиток логічного мислення студентів, їх іншомовних мовленнєвих здібностей, різних видів пам'яті, уяви, уміння самостійно працювати з матеріалом.

2. Мета та цілі курсу - Мета навчальної дисципліни «Іноземна мова (французька)» – практичне володіння іноземною мовою для її використання в професійній діяльності фахівця в ситуаціях побутового спілкування, студенти повинні розпізнавати значення усного мовлення, здійснене носіями стандартної англійської мови та загального американського варіанту, а також іноземцями, чия вимова наближена до цих норм; в усному мовленні — студенти повинні демонструвати розмовну англійську мову, яка б була зрозумілою як носіям мови, так й іноземцям, які розмовляють мовою, наближеною до стандартних норм. Основними **завданнями** курсу є: опрацювання теоретичних основ граматики англійської мови; розвиток навичок виконання тестових завдань із запропонованої тематики; розвиток вмінь практичного застосування вивченого граматичного матеріалу в усному мовленні та на письмі; розвиток навичок професійного перекладу різних граматичних структур з англійської мови на українську та навпаки.

3. Формат курсу – Змішаний

4. Результати навчання – *уміння та навички*. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати мовний матеріал мови, що вивчається (лексика, граматика, структурні й мовні моделі) у професійному контексті на рівні, визначеному Радою Європи як B1, у тому числі:

- граматичні структури, типові для усної й письмової загальної та професійноорієнтованої комунікації;
- базову нормативну граматику й складні граматичні конструкції в активному володінні та для пасивного сприйняття;
- загальновживану, загальноекономічну й професійну лексику;
- правила ділового етикету та міжкультурної комунікації;
- реєстри (стилі) спілкування, у тому числі типові для професійного спілкування;
- мовні особливості спілкування у мережі Інтернет;

вміти:

- користуватися іноземною мовою у професійній діяльності та у побутовому спілкуванні;
- розуміти зміст текстів професійно-орієнтованого характеру певного рівня складності;
- здійснювати пошук інформації за завданням, збирання, аналіз даних, необхідних для вирішення умовно-професійних завдань;
- працювати з іншомовними джерелами інформації;
- презентувати іншомовну інформацію професійного характеру у вигляді переказу або доповіді;
- сприймати на слух зміст навчальних аудіо матеріалів професійного спрямування;
- брати активну участь у дискусіях, обґрунтовувати власну точку зору;
- здійснювати ефективну професійну комунікацію з представниками інших культур.

Нормативний зміст підготовки здобувачів освітнього ступеня „Бакалавр”, які вивчають дисципліну «Іноземна мова» передбачає програмні результати навчання: здатність асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу. Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку. Демонструвати базові навички

креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні. Оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами

5. Пререквізити – здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом наступних курсів – «іноземна мова», «українська мова», «методологія сучасних наукових досліджень з основами інтелектуальної власності», «управління науковими проектами».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Комп'ютер з відеопроєктором та переносним екраном.
2. Презентаційний мультимедійний матеріал.
4. Тематичний план практичних занять.
5. Роздатковий ілюстративний матеріал.
6. Тестові завдання для проведення поточного контролю.
7. Тестові завдання для проведення підсумкового контролю.

7. Схема курсу

Тема, план
Розділ 1. Професійно орієнтований цикл. Вступ
Тема 1.1. ЕКОНОМІКА. Система часів дієслова
Тема 1.2. ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ Система утворення питальних та заперечних речень

Тема, план
Тема 1.3. ЕКОНОМІЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ Активний стан дієслова
Тема 2.1.УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ Пасивний стан дієслова
Тема 2.2. ПРОБЛЕМИ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ Система часів дієслів в пасивному стані
Тема 2.3. РІВНІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ Різниця між активним і пасивним станом дієслова
Тема 3.1. ФІНАНСИ. ОБЛІК ТА АУДИТ Дієприкметник 1.
Тема 3.2. ФІНАНСИ: ОСНОВНА ТЕРМІНОЛОГІЯ Дієприкметник 2.
Тема 3.3. ОБЛІК ТА АУДИТ: ІСТОРІЯ ПОХОДЖЕННЯ Дієприкметник. Дієприкметникове речення.
Розділ 4. Узагальнюючий цикл. Вступ
Тема 4.1. ГРОШІ. Герундій. Правила утворення.

Тема, план
Тема 4.2. БАНКИ Вживання Герундія.
Тема 5. 1. ЦІНИ Особливості перекладу речень з Герундієм.
Тема 5. 2. РИНКИ Інфінітив. Правила утворення.
Тема 5.3. ЦІНИ ТА РИНКИ: ОСНОВНА ТЕРМІНОЛОГІЯ Особливості перекладу речень з інфінітивом.
Тема 6.1. ВЛАСНІСТЬ Прийменник.
Тема 6.2. ФОРМИ ВЛАСНОСТІ Типи прийменників.
Тема 6.3. ФОРМИ ВЛАСНОСТІ: СУЧАСНИЙ ЕТАП РОЗВИТКУ Особливості вживання прийменників.
Тема 6.4. ФОРМИ ВЛАСНОСТІ: ОСНОВНА ТЕРМІНОЛОГІЯ Прийменники у складі фразових дієслів. Особливості перекладу

8. Підсумковий контроль

Екзамен за умови виконання навчальної програми

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Навчально-науковий інститут заочної і дистанційної освіти
Кафедра теоретико-правових і соціально-гуманітарних дисциплін

Назва курсу	ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ
E-mail кафедри:	ifp@pdatu.edu.ua
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1122

1. Коротка анотація до курсу. Сучасна історична наука звільнилася від ідеологізації та політизації історичних явищ і подій, стала на шлях переосмислення та оновлення історичних знань. Дисципліна «Історія та культура України» є однією з головних складових гуманітарної загальноосвітньої підготовки фахівців із вищою освітою. Вона сприяє розвитку особистості, формуванню її політичної відповідальності та творчого підходу до вирішення суспільних проблем. Засвоєння історичного досвіду допоможе майбутнім спеціалістам зайняти чітку громадянську позицію, розібратися у складностях сучасного життя та надасть можливість утверджувати державність.

2. Мета та цілі курсу -Мета курсу полягає в розкритті закономірностей та особливостей економічного, соціального, політичного та культурного розвитку України, її відносин з іншими народами та державами.

Завдання курсу:

- подати наукову періодизацію історії України, характерні риси основних періодів української історії, їхні особливості, визначальні події та явища в кожному з них;
- узагальнити досвід національного державотворення, традиції української державності, значення боротьби українського народу за її відродження та збереження;
- розкрити історію соціально-економічних та суспільно-політичних процесів в Україні, основні етапи

українського національно-визвольного руху, його конкретний зміст і організаційні форми, визначити роль і місце в українській історії видатних історичних осіб;

- висвітлити зміст і особливості розвитку української матеріальної та духовної культури, її взаємозв'язок зі світовою культурою, розкрити основні етапи становлення та розвитку вітчизняного авіабудування, сучасний стан авіаційної галузі;
- показати найважливіші події та явища української історії в контексті світової історії, роль України в системі міжнародних відносин.

3. Формат курсу

- Очний
- Змішаний - курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання;
- Заочний (дистанційний) - курс без очної складової (online, Moodle).

4. Результати навчання – У результаті засвоєння навчального матеріалу студент повинен:

знати:

- особливості становлення та розвитку українського народу;
- формування української державної ідеї;
- боротьбу за національно-державну незалежність, пов'язані з нею героїчні подвиги, тріумфи та трагедії;
- видатних діячів минулого та сучасної України, їх роль та значення в історії України;
- етапи становлення та розвитку вітчизняного авіабудування, провідних авіаконструкторів та пілотів-випробувачів;

вміти:

- самостійно вивчати і аналізувати різноманітні документи і матеріали щодо минулого і сучасного України;
- узагальнювати, аналізувати історичні факти, події, проводити історичні паралелі, застосовувати здобуті знання і навички під час аналізу сучасного історичного етапу і визначення перспектив розвитку історичного процесу;
- Під час вивчення історії та культури України студенти мають можливість користуватися різними підручниками та посібниками. Але, роблячи узагальнюючі висновки з історії українського народу, не слід забувати, що багато фактів, подій, явищ, оцінок і коментарів, які давалися представниками різних історичних шкіл, наукових напрямків та окремими істориками, не завжди відповідали історичній правді.

5. Пререквізити—здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом наступних курсів - «Політологія», «Соціологія», «Філософія», «Основи права» та «Методика наукових досліджень»

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Комп'ютер з відеопроєктором та переносним екраном.
2. Презентаційний мультимедійний матеріал.
4. Тексти лекцій.
5. Роздатковий ілюстративний матеріал.

7. Схема курсу

Тема, план
Тема 1. Вступ до навчального курсу “Історія та культура України”. (лекція)   1. Етимологія поняття культура та становлення культурологічного знання.   2. Структура та функції культури.   3. Основні риси української ментальності.
Тема 2. Україна у найдавніші часи. Київська Русь. (лекція)   1. Найдавніші поселення на території України. Трипільська культура   2. Кочові народи та античні міста-держави північного Причорномор'я і Криму   3. Походження і розселення слов'ян. Східнослов'янські союзи племен   4. Утворення та розвиток Київської Русі у IX- першій третині XII ст.
Тема 3. Україна-Русь у період політичної роздробленості. Галицько-Волинське князівство. (лекція)   1. Причини та наслідки феодальної (політичної) роздробленості Русі   2. Галицько – Волинське князівство   3. Монгольська навала на Русь

Тема 4. Українські землі у складі Литви та Польщі (XIV - середина XVI ст.). Виникнення козацтва. (лекція)

1. Приєднання українських земель до Великого князівства Литовського. Литовсько-Руська держава
2. Завоювання Галичини Польщею. Поширення польсько-католицької експансії
3. Формування українського козацтва. Козацтво як суспільно-політичний та військовий чинник українського національного поступу

Тема 5. Українські землі в складі іноземних держав (кінець XVIII — початок XXст.). (лекція)

1. Територіально-адміністративний устрій
2. Соціально-економічний розвиток
3. Суспільно-політичний і національний рух
4. Українські землі в роки Першої світової війни

Тема 6. Боротьба за українську державність у 1917-1920 рр. (лекція)

1. Політичне становище в Україні після повалення царизму. Українська Центральна Рада та її відносини з Тимчасовим урядом Росії
2. Проголошення Української Народної Республіки. Війна більшовицької Росії проти УНР
3. IV Універсал Центральної Ради. Брестський мирний договір та його наслідки
4. Українська Держава П.Скоропадського
5. УНР у часи Директорії. Західноукраїнська Народна Республіка. Акт злуки УНР і ЗУНР 22.01.1919 р.

Тема 8. Україна незалежна держава. (лекція)

1. УРСР на завершальному етапі системної кризи СРСР. "Перебудова" та її наслідки
2. Україна – незалежна держава: проблеми становлення

Тема 1. Східні слов'яни у давнину. Київська Русь та її історичне значення. Галицько-Волинська держава (семінар)

1. Східні слов'яни та їх перші державні утворення. Антський союз племен.
2. Утворення та основні етапи розвитку Київської Русі. Давньоруська держава в період роздробленості.
3. Галицько-Волинська держава – спадкоємиця та правонаступниця Київської Русі.

Тема 2. Передумови формування української культури у Скіфську добу (семінар)

1. Початок епохи заліза
2. Грецька колонізація Північного Причорномор'я
3. Скіфія та її населення. Культура кочівників українського Степу 7 – 4 ст. до н.е.
4. Культура землеробів-скотарів українського Лісостепу 8 – 4 ст. до н.е.

Тема 3. Зародження українського козацтва. Запорізька Січ – зародок Української козацької державності (семінар)

1. Причини виникнення та джерела формування українського козацтва.
2. Утворення Запорозької Січі. Її адміністративно-територіальний, соціальний та політичний устрій.
4. Військове мистецтво запорожців. Боротьба козацтва проти турецько-татарської експансії.
5. Козацько-селянські повстання (кін. XVII – перша половина XVIII ст.)

Тема 4. Українська національна революція XVII ст. та перший досвід державотворення (1648 р. – кінець XVIII ст.) (семінар)

1. Історичні передумови Української національної революції (1648-1676 рр.). Характер, завдання, рушійні сили, періодизація.
2. Розгортання національно-визвольної війни (1648-1657 рр.). Переяславська Рада. “Березневі статті” Б.Хмельницького. Формування української козацької держави в роки війни.
3. Наступ на політичну автономію України. Поразка Української національної революції. Гетьманство І.Мазепи. Остаточне скасування української державності.

Тема 5. Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій (кінець XVIII –початок XX ст.) (семінар)

1. Соціально-економічний розвиток, національне відродження та суспільно-політичні рухи в Наддніпрянській Україні XIX ст.
  2. Західноукраїнські землі наприкінці XVIII – на початку XX ст. (до 1914 р.).
  3. Соціально-економічне та політичне становище українських земель у складі Росії на початку XX ст. (до 1914 р.).
- Початок авіаєри в Україні (кінець XIX – поч. XX ст.).
Україна в роки Першої світової війни.

Тема 6. Україна в роки Другої Світової війни та повоєнної відбудови (семінар)

1. Українське питання напередодні та на початку Другої світової війни.   2. Напад нацистської Німеччини на Радянський Союз. Установлення нацистського окупаційного режиму на території України.   3. Рух опору на окупованій території.   4. Визволення України. Роль радянських авіаторів у перемозі над окупантами. Внесок українського народу у розгром нацистської Німеччини та її сателітів.   Особливості повоєнної відбудови, адміністративно-територіальні зміни та суспільно-політичне життя.
Тема 7. Україна в умовах наростання кризи тотального ладу (1955-1991рр.) (семінар)   1. Характер суспільно-політичного життя в Україні (1956-1964 рр.)   2. Соціально-економічний розвиток України (1964-1985 рр.)   3. Україна в період перебудовчих процесів в СРСР (1985-1991 рр.)   Основні тенденції розвитку цивільної авіації в Україні (1955-1991 рр.)
Тема 8. Інтеграційні процеси України і Світовий простір. (семінар)   1. Відновлення української державності: історичні уроки і сучасні проблеми.   2. Економічні, соціальні, культурні трансформації українського суспільства.   3. Україна і світ. Держава Україна в оцінці вітчизняної і світової громадської думки.

8. Підсумковий контроль

Залік за умови виконання навчальної програми

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет

Економічний факультет

кафедра обліку, оподаткування та технологій електронного обліку

Назва курсу	СТАТИСТИКА
E-mail кафедри	ia_tsvigyn@ukr.net
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=49

1. Коротка анотація до курсу – Навчальна дисципліна «Статистика» є обов’язковою при підготовці фахівців за спеціальністю 051 «Економіка» освітнього ступеня бакалавр. Дисципліна спрямована на оволодіння теоретичних основ і отримання досвіду практичного застосування сучасних статистичних методів досліджень (табличних, графоаналітичних, групування, порівняння, прогнозування та економіко-математичного моделювання), визначення їх взаємозв’язку, з урахуванням особливостей сфери застосування, можливостей та обмежень в процесі оцінювання та прогнозування стану і напрямків розвитку соціально-економічних явищ і процесів держави.

2. Мета та цілі курсу – Формування і засвоєння системи теоретичних знань та практичних навичок щодо статистичної оцінки економічних явищ і процесів суспільного життя, опанування методів статистичного аналізу, формування вмінь: проводити статистичні дослідження, обчислювати узагальнюючі показники, будувати статистичні таблиці, графіки, виявляти закономірності й тенденції розвитку досліджуваних явищ.

Курс статистики дає досить повне уявлення про основи статистичного вимірювання, методи узагальнення та аналізу інформації, яка характеризує соціально-економічні явища та процеси, закономірності суспільного життя.

3. Формат курсу - Очний

Змішаний - курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання;

Заочний (дистанційний) - курс без очної складової (online, Moodle).

Викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, такі як комп'ютерна графіка, аудіо та відео, інтерактивні елементи, онлайн консультування.

4. Результати навчання – Вивчення дисципліни «Статистика дозволить отримати наступні результати навчання:

Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

5. Пререквізити - ефективність засвоєння змісту дисципліни «Статистика» значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти попередньо опанував матеріалом таких дисциплін «Інформаційні технології», «Вища математика», «Теорія економічного аналізу», «Основи економічної науки» та «Математичні методи та моделі»

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання - Бажано мати мобільний пристрій (телефон) або комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) для оперативної та он-лайн комунікації з викладачами з приводу проведення занять та он-лайн консультацій (Viber) чи робота у в системі Moodle.

Вміння працювати в MS Office (Excel, Word) для підготовки рефератів, виконання практичних і курсових робіт.

7. Схема курсу

Тема, план
Тема 1. Методологія статистики. Організація статистики в Україні 1.1. Загальне поняття та предмет статистики 1.2. Основні категорії статистики 1.3. Методи статистичного дослідження
Тема 2. Статистичне спостереження 2.1. Суть, джерела та організаційні форми статистичного спостереження 2.2. План статистичного спостереження 2.3. Види статистичного спостереження. 2.4. Помилки статистичного спостереження

Тема 3. Зведення, класифікації та групування в статистиці   3.1. Суть статистичного зведення   3.2. Класифікації та групування   3.3. Принципи формування інтервалів груп   3.4. Методика аналітичного групування
Тема 4: Подання статистичних даних: таблиці та графіки   4.1. Статистичні таблиці   4.2. Види статистичних таблиць і правила їх побудови   4.3. Статистичні графіки,   4.4. Класифікація статистичних графіків. Основні елементи статистичних графіків і правила їх побудови   4.5. Побудова графіків з використанням «Майстра діаграм» в середовищі EXCEL
Тема 5. Статистичні показники   5.1. Суть і види статистичних показників   5.2. Абсолютні статистичні величини, одиниці їх вимірювання   5.3. Характеристика відносних величин
Тема 6: Ряди розподілу та їх графічне зображення   6.1. Поняття про ряди розподілу, їхні види   6.2. Методика побудови інтервального ряду розподілу   6.3. Графічне зображення рядів розподілу
Тема 7. Середні величини та загальні принципи їх застосування   7.1. Середні величини, умови наукового їх застосування   7.2. Середня арифметична, основні її властивості   7.3. Середня гармонійна, її різновиди і сфера використання   7.4. Середні структурні величини: мода і медіана
Тема 8. Варіація ознак і аналіз форми розподілу   8.1. Суть варіації, необхідність її статистичного вивчення.   8.2. Показники варіації, техніка їх обчислення та економічний зміст.   8.3. Форми рядів розподілу та їхня характеристика   8.4. Криві розподілу та способи перевірки гіпотез
Тема 9. Ряди динаміки   9.1. Суть та складові елементи ряду динаміки. Види динамічних рядів   9.2. Основні характеристики рядів динаміки   9.3. Середні показники динаміки   9.4. Виявлення тенденцій розвитку явищ   9.5. Характеристика сезонних коливань, методи їх вимірювання

Тема 10. Кореляційно-регресійний аналіз   10.1. Загальний зв'язок явищ. Види зв'язків. Завдання статистичного вивчення зв'язку   10.2. Кореляційний і регресійний аналізи статистичного зв'язку соціально-економічних явищ   10.3. Показники тісноти зв'язку   10.4. Нелінійні залежності   10.5. Побудова багатофакторних моделей
Тема 11. Індекси та їх використання в економіко-статистичних дослідженнях   11.1. Суть та функції індексів у статистичному дослідженні. Види індексів   11.2. Методологічні принципи побудови агрегатних індексів   11.3. Середньозважені індекси, приведення їх до агрегатної форми   11.4. Індекси середніх величин: змінного складу; фіксованого складу і структурних зрушень; їх взаємозв'язок   11.5. Характеристика територіальних індексів
Тема 12. Вибіркове спостереження   12.1. Суть вибіркового спостереження   12.2. Похибки вибірки   12.3. Визначення обсягу вибірки   12.4. Статистична перевірка гіпотез

Курсова робота з дисципліни «Статистика»

Курсова робота з дисципліни «Статистика» – самостійне дослідження, присвячене актуальним питанням вивчення та дослідження окремих методів обробки статистичної інформації, яка характеризує соціально-економічне явище чи процес., одна із найважливіших форм навчально-дослідної роботи і підготовки майбутніх фахівців до практичної діяльності. Це один із видів навчальної роботи, в якій студенти повною мірою виявляють і розвивають свої творчі здібності, здатність до аналітичного мислення, виконуючи обрану тему для дослідження.

Метою курсу визначено систематизацію, закріплення та розширення теоретичних знань, їх застосування для вирішення науково-прикладного завдання, яке потребує інноваційної діяльності.

Перелік документів, необхідних для виконання та захисту курсової роботи з дисципліни «Статистика», поданий у методичних вказівках до виконання даного виду робіт. Курсові роботи, переписані з літературних джерел, виконані без посилання на використані джерела, відсутні необхідні розрахунки чи аналіз статистичних даних, неопрацьовані і неоформлені належним чином, до захисту не допускаються.

СТРУКТУРА КУРСУ

Години	Тема	Результати навчання	Завдання / Способи контролю
10	Робота над бібліографією	Уміння користуватися каталогами та науковою літературою, статистичними й інструктивними матеріалами	Самостійна пошукова робота
5	Структуризація змісту роботи	Уміння структурувати роботу, складати план	Самостійна робота, рекомендації наукового керівника
5	Визначення мети, завдань та даних дослідження	Уміння визначати актуальність, мету, предмет, об'єкт, завдання наукової роботи	Самостійна робота, рекомендації наукового керівника
30	Розробка методики та виклад матеріалів курсової роботи	Уміння систематизувати наявну інформацію, виділяти можливі суперечності та причини їх виникнення, аналізувати отримані результати дослідження	Самостійна робота, рекомендації наукового керівника
5	Формулювання висновків	Уміння формулювати висновки дослідження, які повинні бути коректними, стислими та містити конкретні пропозиції вирішення проблеми	Самостійна науково дослідна робота
5	Оформлення списку використаних джерел	Уміння складати список використаних джерел відповідно до ДСТУ	Самостійна робота, рекомендації наукового керівника
10	Редакційне оформлення курсової роботи відповідно до загальновстановлених вимог	Знати і дотримуватися вимог з мовного оформлення та стилю викладу матеріалу, структурних компонентів та загально технічних вимог до оформлення курсових робіт	Самостійна робота, перевірка на антиплагіат, рецензування науковим керівником

8. Підсумковий контроль

Екзамен за умов виконання навчальної програми та курсової роботи

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Інженерно-технічний факультет
Кафедра агроінженерії і системотехніки

Назва курсу	СИСТЕМА ТЕХНОЛОГІЙ ГАЛУЗЕЙ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ
E-mail:	nikolaykorchak@gmail.com
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1984

1. Коротка анотація до курсу - Навчальна дисципліна «Система технологій галузей в сільському господарстві» є обов'язковою при підготовці фахівців спеціальності 051 «Економіка» освітнього ступеня «Бакалавр». Експлуатаційні властивості машинно-тракторних агрегатів. Технологічно-транспортні процеси у сільському господарстві. Обґрунтування оптимального складу машинно-тракторного агрегату. Складання операційно-технологічної карти на польову механізовану роботу.

2. Мета та цілі курсу - Метою навчальної дисципліни «Система технологій галузей в сільському господарстві» є надання глибоких знань з теоретичної і практичної підготовки студентам для ефективного використання сільськогосподарської техніки щодо забезпечення технологічних процесів вирощування та збирання сільськогосподарських культур.

Завдання полягає в тому, щоб студенти в процесі вивчення дисципліни «Система технологій галузей в сільському господарстві» визначали і оцінювати техніко-експлуатаційні показники роботи транспортних агрегатів, виявляли шляхи їх покращення; обґрунтовували принципи побудови виробничих процесів у рослинництві; проводили розрахунки технологічно-транспортних процесів у сільському господарстві; обґрунтовували склад і режим роботи основних, транспортних і допоміжних машинних агрегатів; визначали агротехнічні, технічні, експлуатаційні показники роботи машинно-тракторних агрегатів; розробляли технологічні карти вирощування і збирання сільськогосподарських культур; обґрунтовували кількісний склад і структуру машинно-тракторного парку господарства.

3. Формат курсу – Очний.

Змішаний - курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання;

Заочний (дистанційний) - курс без очної складової.

4. Результати навчання – У результаті вивчення навчальної дисципліни «Система технологій галузей в сільському господарстві» фахівець повинен:

- знати теорію і практику ефективного використання сільськогосподарської техніки щодо забезпечення технологічних процесів вирощування та збирання сільськогосподарських культур.

- уміти визначати і оцінювати техніко-експлуатаційні показники роботи агрегатів, виявляти шляхи їх покращення; обґрунтовувати принципи побудови виробничих процесів у рослинництві; проводити розрахунки технологічно-транспортних процесів у сільському господарстві; обґрунтовувати склад і режим роботи основних, транспортних і допоміжних машинних агрегатів; визначати агротехнічні, технічні, експлуатаційні показники роботи машинно-тракторних агрегатів; розробляти технологічні карти вирощування і збирання сільськогосподарських культур; обґрунтовувати кількісний склад і структуру машинно-тракторного парку господарства.

5. Пререквізити – здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом наступних курсів – «Вища математика» та «Інформатика».

6. Технічне й програмне забезпечення / обладнання

1. Комп'ютер.
2. Презентаційний мультимедійний матеріал.
3. Повні тексти лекцій.
4. Роздатковий ілюстративний матеріал.
6. Презентаційний матеріал для читання лекцій.
7. Методичні вказівки для виконання практичних занять.
8. Тестові завдання для проведення поточного контролю.
9. Тестові завдання для проведення підсумкового контролю.

7. Схема курсу

Тема, план
Тема 1. Вступ. Загальна характеристика галузі та особливості технологічних процесів у сільському господарстві.
Тема 2. Система технологій та особливості виробничих процесів у сільському господарстві.
Тема 3. Технічне забезпечення та засоби для проведення виробничих операцій.
Тема 4. Технічне забезпечення та засоби для проведення транспортних операцій.
Тема 5. Транспортне забезпечення операційних процесів.
Тема 6. Функціонування процесів механізованої технології.
Тема 7. Загальні принципи організації виробничого процесу.
Тема 8. Основи комплектування машинно-тракторних агрегатів.
Тема 9. Основи використання машинно-тракторних агрегатів.
Розробка технологічної карти вирощування і збирання озимої пшениці.
Розробка технологічної карти вирощування і збирання кукурудзи.
Розробка технологічної карти вирощування і збирання цукрових буряків.
Розрахунок техніко-економічних показників використання машинно-тракторного агрегату.
Комплектування машинно-тракторного агрегату.
Обґрунтування оптимального складу машинно-тракторного агрегату.
Аналіз показників використання машинно-тракторного парку.
Аналіз роботи автотранспорту.

Тема, план
Складання операційно-технологічної карти на польову механізовану роботу.

8. Підсумковий контроль

Залік за умов виконання навчальної програми

Силабус
Подільський державний аграрно-технічний університет
Економічний факультет
Кафедра математичних дисциплін, інформатики і моделювання

Назва курсу	Математичні методи та моделі
E-mail:	mdm@pdatu.edu.ua
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1912

1. Коротка анотація до курсу - Навчальна дисципліна "Математичні методи і моделі" є обов'язковою при підготовці фахівців спеціальності 051 «Економіка» освітнього ступеня «Бакалавр» і передбачає вивчення студентами тих розділів математичних дисциплін, які будуть використовуватись при викладанні інших суміжних і спеціальних дисциплін.

2. Мета та цілі курсу - Метою викладання курсу "Математичні методи і моделі" є формування у майбутніх спеціалістів сучасного підходу до аналізу економічних процесів в умовах ринкової економіки та формування знань щодо методології та інструментарію побудови та адекватного використання різних типів економіко-математичних моделей.

Завданням дисципліни є засвоєння студентами основних принципів та інструментарію щодо постановки задач, основних методів їх розв'язування та аналізу з метою широкого використання в економіці; подання у систематизованій формі теоретичних відомостей про методи економіко-математичного моделювання, пошуку екстремумів функцій різних типів як при наявності обмежень, так і без них; формування практичних навички застосування математичних методів для розв'язування реальних виробничих, економічних, технічних і управлінських задач; підвищення рівня професійної підготовки майбутніх економістів за рахунок сучасних досягнень в галузі прикладної математики; поглиблення знань з питань, які стосуються коректності постановки задач, економіко-математичного моделювання і обчислювального

експерименту, дослідження ефективності чисельних методів розв'язування математичних задач за допомогою аналізу та інтерпретації отриманих результатів.

3. Формат курсу - Очний

Змішаний - курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання;

Заочний (дистанційний) - курс без очної складової.

4. Результати навчання – У результаті вивчення навчальної дисципліни фахівець повинен: знати та застосовувати отримані теоретичні знання, наукові та технічні методи для вирішення науково-технічних проблем і задач, уміти розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування з використанням теорій та методів сучасної науки на основі системного підходу та з врахуванням комплексності та невизначеності умов функціонування. Знання, придбані студентами при вивченні дисципліни, активно використовуються при вивченні макро- і мікроекономіки, теорії економічного аналізу, економіки підприємств, бухгалтерського обліку, фінансів підприємств, при написанні курсових, дипломних і магістерських робіт, а також у різноманітній практичній діяльності.

Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.

Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

5. Пререквізити здобувач вищої освіти до початку засвоєння навчального матеріалу, з дисципліни «Математичні методи та моделі» повинен володіти матеріалом наступних курсів – шкільний курс «Математики», «Інформатики» та дисциплінами, що повинні бути вивчені студентами: «Вища математика», «Теорія імовірностей і математична статистика» і „Основи економічної теорії”.

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Комп'ютер.
2. Презентаційний мультимедійний матеріал.
3. Тексти лекцій.
4. Роздатковий ілюстративний матеріал.

7. Схема курсу

Тема, план
Тема 1. Концептуальні аспекти математичного моделювання. Моделі задач лінійного програмування та методи їх розв'язування
Тема 2. Теорія двоїстості та кількісний аналіз оптимізаційних розрахунків
Тема 3. Транспортна задача
Тема 4. Задачі цілочислового лінійного програмування та методи їх розв'язання
Тема 5. Нелінійні оптимізаційні моделі економічних систем.
Тема 6. Динамічне програмування

Тема, план
Тема 7. Елементи теорії ігор

8. Підсумковий контроль

Залік за умови виконання навчальної програми

Силабус
Подільський державний аграрно-технічний університет
Інженерно-технічний факультет
Кафедра фізичного виховання

Назва курсу	Фізичне виховання
E-mail:	kafedrapdatu@gmail.com

1. Коротка анотація до курсу - Навчальна дисципліна «Фізичне виховання» є обов'язковою при підготовці фахівців спеціальності 051 «Економіка» освітнього ступеня «Бакалавр».

2. Мета та цілі курсу - є формування фізичної культури студента і здатності реалізувати її в соціально-професійній, фізкультурно-спортивній діяльності та в сім'ї.

Заняття з фізичного виховання передбачають вирішення таких виховних, освітніх та оздоровчих завдань:

- виховання потреби у фізичному самовдосконаленні і здоровому способі життя;
- формування системи теоретичних знань і практичних умінь у сфері фізичної культури;
- забезпечення необхідного рівня професійної готовності майбутніх фахівців, який включає фізичну підготовленість, тренованість, працездатність, розвиток професійно значущих фізичних якостей та психомоторних здібностей;
- повноцінне використання засобів фізичної культури для профілактики захворювань, збереження та зміцнення здоров'я, оволодіння уміннями з самоконтролю у процесі фізкультурно-спортивних занять;
- залучення студентів до активної фізкультурно-спортивної діяльності щодо засвоєння цінностей фізичної культури та набуття досвіду використання отриманих знань для всебічного розвитку особистості.

3. Формат курсу - Очний

Курс має структуру, завдання, систему оцінювання.

4. Результати навчання – знати :

- систему фізичного виховання у ВНЗ;

- основи здорового способу життя студента;
  - оздоровче і прикладне значення занять фізичною культурою і спортом;
  - основи раціонального харчування;
  - основи методики загартування;
  - правила гри з видів спорту;
- уміти:**
- самостійно виконувати фізичні вправи, комплекси вправ ранкової гімнастики і виконувати їх;
  - володіти технічною підготовкою гри та суддівською практикою у футбол, волейбол, баскетбол, настільний теніс, гандбол, у легкій атлетиці;
  - займатися одним із обраних видів спорту;
  - щоденно виконувати загартовувальні процедури.

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Тренажери.
2. Спортивний інвентар.
2. Мультимедійний матеріал по видах спорту.
4. Тексти методичних рекомендацій

7. Схема курсу

Тиж. /дата /год.-	Тема, план	Форма діяльності (заняття) лекція, самостійна, дискусія, групова робота)
Згідно розкладу	Тема 1. <u>Легка атлетика.</u> Тема 1. 1. Вправи загального розвитку та спеціально-підготовчі вправи. Техніка бігу на короткі дистанції.	практичне заняття
Згідно розкладу	Тема 1. 2. Оволодіння та удосконалення техніки естафетного бігу.	практичне заняття

Тиж. /дата /год.-	Тема, план	Форма діяльності (заняття) лекція, самостійна, дискусія, групова робота)
Згідно розкладу	Тема 1.3. Розвиток швидкісно-силових якостей засобом стрибкових вправ.	практичне заняття
Згідно розкладу	Тема 1.4. Контроль виконання технічних елементів. Виконання контрольних нормативів Т1 і Т2.	практичне заняття
Згідно розкладу	Тема 2. <u>Футбол, гандбол, теніс настільний.</u> Тема 2.1. Вправи загального розвитку, спеціально - підготовчі вправи футболістів (тенісистів, гандболістів). Оволодіння та удосконалення техніки гри у футбол.	практичне заняття
Згідно розкладу	Тема 2.2. Контроль розвитку швидкісно-силових якостей. Контроль виконання технічних елементів і нормативів Т3 і Т4.	практичне заняття
Згідно розкладу	Тема 3. <u>Атлетизм.</u> Тема 3.1. Сприяння розвитку сили та статичної витривалості на організм студента засобами силової підготовки.	практичне заняття
Згідно розкладу	Тема 3.2. Розвиток загальної координації та рівноваги	практичне заняття
Згідно розкладу	Тема 3.3. Контроль виконання технічних елементів. Виконання контрольних нормативів Т5 і Т6.	практичне заняття
Згідно розкладу	Тема 4. <u>Волейбол.</u> Тема 4.1. Вправи загального розвитку, спеціально-підготовчі вправи волейболістів. Оволодіння та	практичне заняття

Тиж. /дата /год.-	Тема, план	Форма діяльності (заняття)лекція, самостійна, дискусія, групова робота)
	удосконалення техніки гри у волейбол.	
Згідно розкладу	Тема 4.2. Контроль виконання технічних елементів. Виконання контрольних нормативів Т1 і Т2.	практичне заняття
Згідно розкладу	Тема 5. <u>Баскетбол.</u> Тема 5.1. Оволодіння та удосконалення техніки та тактики гри у баскетболі .	практичне заняття
Згідно розкладу	Тема 5.2. Контроль виконання технічних елементів. Виконання контрольних нормативів Т3 і Т4.	практичне заняття
Згідно розкладу	Тема 6. <u>Легка атлетика.</u> Тема 6.1. Удосконалення координаційних здібностей та техніки штовхання ядра.	практичне заняття
Згідно розкладу	Тема 6.2. Удосконалення техніки бігу на короткі дистанції (низький старт,стартовий розгін,біг по дистанції,фінішування)	практичне заняття
Згідно розкладу	Тема 6.3.Розвиток швидкісно-силових якостей засобом стрибкових вправ.	практичне заняття
Згідно розкладу	Тема 6.4. Контроль виконання технічних елементів. Виконання контрольних нормативів Т5 і Т6..	практичне заняття

8. Підсумковий контроль – залік

Умови допуску до підсумкового контролю	Повне виконання навчального плану

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет

Економічний факультет

кафедра економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Назва курсу	МІКРО І МАКРОЕКОНОМІКА
E-mail:	<i>fedorchuk-n@ukr.net</i>
Сторінка курсу в системі Moodle	<i>http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1659</i>

1. Коротка анотація до курсу – Навчальна дисципліна «Мікро і макроекономіка» є обов’язковою при підготовці фахівців спеціальності 051 «Економіка» освітнього ступеня «Бакалавр». Вивчення мікроекономіки та макроекономіки дозволяє формувати певні знання та озброїти студентів теоретичним інструментарієм для прийняття різного роду обґрунтованих рішень.

2. Мета та цілі курсу – формування у майбутніх фахівців глибоких економічних знань, логіки сучасного економічного мислення і економічної культури, адекватних умовам переходу країни до ринкових відносин, навчання студентів базовим методам аналізу економічних процесів, вмінню приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов’язаних з їх майбутньою професійною діяльністю. Вивчення впливу поведінки економічних суб’єктів та економічної політики на макроекономічні змінні; з’ясування причин кон’юнктурних коливань в економіці у короткостроковому періоді та у довгостроковій перспективі; вивчення чинників, що визначають зміну рівня цін, заробітної плати, грошової маси та інших параметрів економічної діяльності, а також застосування того чи іншого виду економічної політики держави; вивчення основних понять, категорій та засобів мікроекономічного аналізу принципів раціональної поведінки і оптимізації господарських рішень мікросистем у різних ринкових структурах; набуття практичних навичок застосування прийомів мікроекономічних досліджень для аналізу ефективності функціонування мікроекономічних систем; розв’язання конкретних ринкових ситуацій, виконання техніко-економічних розрахунків, пов’язаних з обґрунтуванням оптимальних рішень мікроекономічних систем.

3. Формат курсу – Очний.

Заочний (дистанційний) – курс без очної складової.

Викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, такі як комп'ютерна графіка, аудіо та відео, інтерактивні елементи, онлайн консультування.

4. Результати навчання – використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності; усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави; застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники; визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку; демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні; вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки; оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами; вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів; демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами та у невизначених умовах; показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

5. Пререквізити – здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом наступних курсів – «Історія економіки та економічної думки», «Основи економічної теорії», «Економічна теорія», «Вища математика».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання – Презентаційний мультимедійний матеріал. Тексти лекцій. Роздатковий ілюстративний матеріал. Бажано мати мобільний пристрій (телефон) або комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) для оперативної та он-лайн комунікації з викладачами з приводу проведення занять та он-лайн консультацій (Viber).

Вміння працювати в MS Office (Excel, Word) для підготовки рефератів, виконання практичних робіт.

7. Схема курсу

Тиж./дата/год.	Тема, план	Форма діяльності (заняття)* <i>*лекція, самостійна, дискусія, групова робота</i>
Згідно розкладу	Тема 1. Мікроекономіка як наука. Попит та пропозиція 1.1. Предмет мікроекономіки, її основні проблеми 1.2. Методологія мікроекономіки. Функції мікроекономіки та її роль 1.3. Попит і пропозиція, їх рівновага 1.4. Еластичність попиту і пропозиції	лекція
Згідно розкладу	Тема 2. Витрати виробництва 2.1. Витрати виробництва, економічний та бухгалтерський підходи до їх визначення 2.2. Загальні, середні та граничні витрати 2.3. Оптимум виробника та мінімізація витрат 2.4. Загальний, середній та граничний дохід Прибуток як кінцевий результат діяльності підприємства	лекція
Згідно розкладу	Тема 3. Монопольний ринок 3.1. Модель “чистої” монополії та її характеристики 3.2. Вибір монополістом ціни та обсягу виробництва, його рівновага 3.3. Цінова дискримінація та її основні види 3.4. Види монополій. Економічні наслідки монополізації галузі	лекція
Згідно розкладу	Тема 4. Олігополістична структура ринку	лекція

	4.1. Основні причини виникнення олігополії. 4.2. Поведінка олігополістів. Цінові війни 4.3. Економічні наслідки олігополії	
Згідно розкладу	Тема 5. Предмет, метод та функції макроекономіки 5.1. Об'єкт, предмет, функції та місце макроекономіки в системі економічних наук 5.2. Методологія і методи макроекономічних досліджень	лекція
Згідно розкладу	Тема 6. Макроекономічні показники в системі національних рахунків 6.1. Система національних рахунків 6.2. Показники результатів макроекономічної діяльності 6.3. Номінальний і реальний ВВП	лекція
Згідно розкладу	Тема 7. Споживання, заощадження та інвестиції 7.1. Споживання. 7.2. Заощадження. 7.3. Інвестиції.	лекція
Згідно розкладу	Тема 1. Мікроекономіка як наука. Попит та пропозиція Завдання: зміст практичної роботи передбачає опрацювання теоретичного матеріалу, виконання графічної вправи, розрахункового та аналітичного завдання, розв'язання практичної ситуації, виконання тестових завдань та підготовки есе.	практичне заняття, індивідуальна робота
Згідно розкладу	Тема 2. Витрати виробництва Завдання: зміст практичної роботи передбачає опрацювання теоретичного	практичне заняття, індивідуальна робота

	матеріалу, виконання графічної вправи, розрахункового та аналітичного завдання, розв'язання практичної ситуації, виконання тестових завдань та підготовки есе.	
Згідно розкладу	Тема 3. Монопольний ринок Завдання: зміст практичної роботи передбачає опрацювання теоретичного матеріалу, виконання графічної вправи, розрахункового та аналітичного завдання, розв'язання практичної ситуації, виконання тестових завдань та підготовки есе.	практичне заняття, індивідуальна робота
Згідно розкладу	Тема 4. Олігополістична структура ринку Завдання: зміст практичної роботи передбачає опрацювання теоретичного матеріалу, виконання графічної вправи, розрахункового та аналітичного завдання, розв'язання практичної ситуації, виконання тестових завдань та підготовки есе.	практичне заняття, індивідуальна робота
Згідно розкладу	Тема 5. Предмет, метод та функції макроекономіки Завдання: зміст практичної роботи передбачає опрацювання теоретичного матеріалу, виконання графічної вправи, розрахункового та аналітичного завдання, розв'язання практичної ситуації, виконання тестових завдань та підготовки есе.	практичне заняття, індивідуальна робота
Згідно розкладу	Тема 6. Макроекономічні показники в системі національних рахунків Завдання: зміст практичної роботи передбачає опрацювання теоретичного матеріалу, виконання графічної вправи, розрахункового та аналітичного завдання, розв'язання практичної ситуації, виконання тестових завдань та підготовки есе.	практичне заняття, індивідуальна робота

Згідно розкладу	Тема 7. Споживання, заощадження та інвестиції Завдання: зміст практичної роботи передбачає опрацювання теоретичного матеріалу, виконання графічної вправи, розрахункового та аналітичного завдання, розв'язання практичної ситуації, виконання тестових завдань та підготовки есе.	практичне заняття, індивідуальна робота
Згідно розкладу	Тема 8. Економічна динаміка Завдання: зміст практичної роботи передбачає опрацювання теоретичного матеріалу, виконання графічної вправи, розрахункового та аналітичного завдання, розв'язання практичної ситуації, виконання тестових завдань та підготовки есе.	практичне заняття, індивідуальна робота

8. Підсумковий контроль

Залік за умови виконання навчальної програми

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
факультет економічний
кафедра економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Назва курсу	ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВ
E-mail:	misjuknikolai@gmail.com
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=418

1. Коротка анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Економіка підприємств» є обов'язковою при підготовці фахівців спеціальності 051 «Економіка» освітнього ступеня «Бакалавр». Дисципліна спрямована на оволодіння теоретичними основами і отримання практичного досвіду застосування сучасних методів досліджень економіки, організації та планування аграрного виробництва, визначення організаційних економічних взаємозв'язків між його складовими з урахуванням особливостей сфери застосування, можливостей та обмежень в процесі аналітичної оцінки та прогнозування стану і тенденцій розвитку господарських процесів підприємства.

2. Мета та цілі курсу

Метою вивчення навчальної дисципліни «Економіка підприємств» є формування системи теоретичних і прикладних знань про категорії, поняття, механізми забезпечення економічної діяльності на підприємствах.

Завданням вивчення курсу – набуття студентами вмінь і навичок у галузі економіки в напрямі забезпечення конкурентоспроможності підприємств.

Предметом курсу є вивчення витрат виробництва і собівартості продукції; вивчення продуктивних сил агропромислового виробництва; вивчення ринку сільськогосподарської продукції і продовольства; дослідження причин зміни обсягу виробництва продукції та її впливу на ціни і доходи підприємств.

3. Формат курсу

Очний.

Заочний (дистанційний) – курс без очної складової (online, Moodle).

Викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, такі як комп'ютерна графіка, аудіо та відео, інтерактивні елементи, онлайн консультування.

4. Результати навчання – В результаті вивчення дисципліни забезпечується досягнення таких програмних результатів навчання: застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач; усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави; проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності; застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники; вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки; вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів; показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

5. Пререквізити – ефективність засвоєння змісту дисципліни «Економіка підприємств» значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти попередньо опанував матеріалом таких дисциплін як: «Мікро і макроекономіка», «Економіка, організація і планування в агропромислових формуваннях», «Економічний та проектний аналіз», «Економіка сільського господарства».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Багато мати мобільний пристрій (телефон) або комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) для оперативної та он-лайн комунікації з викладачами з приводу проведення занять та он-лайн консультацій (Viber) чи робота у в системі Moodle.

7. Схема курсу

Тиж./дата/год.	Тема, план	Форма діяльності (заняття)* <i>*лекція, самостійна, дискусія, групова робота</i>
За розкладом	Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання 1.1. Предмет, метод і завдання курсу «Економіка підприємств». 1.2. Сутність підприємства, його цілі та завдання. 1.3. Класифікація підприємств. 1.4. Об'єднання підприємств. 1.5. Середовище функціонування підприємств. 1.6. Правові засади функціонування підприємств в Україні.	Лекція
За розкладом	Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання Завдання: Ознайомитися з предметом, методами, завданнями навчальної дисципліни «Економіка підприємств». Сутність підприємства, його цілі та	Семінар, групова робота

	завдання. Класифікація підприємств. Об'єднання підприємств. Вивчити середовище функціонування підприємств. Засвоїти правові засади функціонування підприємств в Україні.	
За розкладом	Тема 2. Прогнозування, планування й регулювання діяльності підприємства 2.1. Сутність, принципи і методи прогнозування розвитку підприємства. 2.2. Методологічні основи планування. 2.3. Тактичне і оперативне планування. 2.4. Стратегія розвитку підприємства та бізнес-планування. 2.5. Державне регулювання сільськогосподарського виробництва.	Лекція
За розкладом	Тема 2. Прогнозування, планування й регулювання діяльності підприємства Завдання: Засвоїти сутність, принципи і методи прогнозування розвитку підприємства. Методологічні основи планування. Тактичне і оперативне планування. Стратегія розвитку підприємства та бізнес-планування. Державне регулювання сільськогосподарського виробництва.	Практичне заняття, групова і індивідуальна робота
За розкладом	Тема 3. Земельні ресурси та їх використання 3.1. Характеристика земельних ресурсів України. 3.2. Земельна реформа в Україні. 3.3. Земельний кодекс України. 3.4. Методика паювання сільськогосподарських угідь. 3.5. Земельний кадастр і грошова оцінка землі. 3.6. Ринок землі.	Лекція

	3.7. Інтенсивність та ефективність використання земельних ресурсів.	
За розкладом	Тема 3. Земельні ресурси та їх використання Завдання: Засвоїти характеристику земельних ресурсів України. Земельна реформа в Україні. Земельний кодекс України. Методика паювання сільськогосподарських угідь. Земельний кадастр і грошова оцінка землі. Ринок землі. Інтенсивність та ефективність використання земельних ресурсів.	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 4. Трудові ресурси, продуктивність праці та її оплата 4.1. Персонал аграрних підприємств і його класифікація. 4.2. Забезпеченість аграрних підприємств персоналом. 4.3. Оплата праці і ефективність використання персоналу. 4.4. Поняття продуктивності праці та методика її визначення в сільському господарстві. 4.5. Шляхи і фактори підвищення продуктивності праці.	Лекція
За розкладом	Тема 4. Трудові ресурси, продуктивність праці та її оплата Завдання: Засвоїти класифікацію персоналу аграрних підприємств. Дослідити забезпеченість аграрних підприємств персоналом. Оплата праці і ефективність використання персоналу. Поняття продуктивності праці та методика її визначення в сільському господарстві. Вивчити шляхи і фактори підвищення продуктивності праці.	Практичне заняття, індивідуальна робота

За розкладом	Тема 5. Матеріально-технічна база аграрних підприємств 5.1. Особливості матеріально-технічної бази, її функціональна роль та місце у формуванні енергетичних ресурсів. 5.2. Тракторний парк і ефективність його використання. 5.3. Ефективність використання комбайнового парку. 5.4. Транспортні засоби аграрних підприємств і ефективність їх використання. 5.5. Ефективність використання виробничих будівель і споруд.	Лекція
За розкладом	Тема 5. Матеріально-технічна база аграрних підприємств Завдання: Засвоїти особливості матеріально-технічної бази, її функціональна роль та місце у формуванні енергетичних ресурсів. Тракторний парк і ефективність його використання. Ефективність використання комбайнового парку. Транспортні засоби аграрних підприємств і ефективність їх використання. Ефективність використання виробничих будівель і споруд.	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 6. Основні фонди та виробнича потужність 6.1. Класифікація і структура основних фондів. 6.2. Грошова оцінка основних засобів. 6.3. Амортизація основних засобів. 6.4. Джерела і форми відтворення основних засобів. 6.5. Ефективність використання основних виробничих	Лекція

	фондів. 6.6. Виробнича потужність підприємств.	
За розкладом	Тема 6. Основні фонди та виробнича потужність Завдання: Засвоїти класифікацію і структуру основних фондів. Грошова оцінка основних засобів. Амортизація основних засобів. Джерела і форми відтворення основних засобів. Ефективність використання основних виробничих фондів. Виробнича потужність підприємств.	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 7. Оборотні фонди та фонди обігу підприємства 7.1. Економічна сутність, склад та структура оборотних фондів і фондів обігу. 7.2. Забезпеченість оборотним капіталом та його кругообіг. 7.3. Методика визначення ефективності використання оборотного капіталу. 7.4. Фактори поліпшення використання оборотного капіталу.	Лекція
За розкладом	Тема 7. Оборотні фонди та фонди обігу підприємства Завдання: Засвоїти економічну сутність, склад та структуру оборотних фондів і фондів обігу. Забезпеченість оборотним капіталом та його кругообіг. Вивчити методику визначення ефективності використання оборотного капіталу. Фактори поліпшення використання оборотного капіталу.	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 8. Фінансово-кредитні та нематеріальні активи підприємства 8.1. Поняття і види нематеріальних активів	Лекція

	підприємства. 8.2. Оцінка нематеріальних активів. 8.3. Амортизація нематеріальних активів. 8.4. Методика визначення ринкової вартості нематеріальних активів.	
За розкладом	Тема 8. Фінансово-кредитні та нематеріальні активи підприємства Завдання: З'ясувати поняття і види нематеріальних активів підприємства. Оцінка нематеріальних активів. Амортизація нематеріальних активів. Методика визначення ринкової вартості нематеріальних активів.	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 9. Капітальні вкладення в аграрних підприємствах 9.1. Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності. 9.2. Джерела інвестицій. 9.3. Капіталовкладення аграрних підприємств. 9.4. Зіставлення інвестицій у часі. 9.5. Методика оцінки ефективності інвестицій за недисконтованими економічними показниками. 9.6. Методика оцінки ефективності інвестицій за чистою поточною (теперішньою) вартістю.	Лекція
За розкладом	Тема 9. Капітальні вкладення в аграрних підприємствах Завдання: З'ясувати поняття інвестицій та інвестиційної діяльності. Вивчити джерела інвестицій. Капіталовкладення аграрних підприємств. Вивчити методику оцінки ефективності інвестицій за недисконтованими економічними показниками. Методика оцінки ефективності інвестицій за чистою	Практичне заняття, індивідуальна робота

	поточною (теперішньою) вартістю.	
За розкладом	Тема 10. Інфраструктура сільськогосподарського виробництва 10.1. Поняття, значення і класифікація інфраструктури. 10.2. Особливості функціонування виробничої інфраструктури аграрних підприємств. 10.3. Тенденції розвитку соціальної інфраструктури. 10.4. Роль ринкової інфраструктури у забезпеченні ефективного функціонування аграрних формувань.	Лекція
За розкладом	Тема 10. Інфраструктура сільськогосподарського виробництва Завдання: Засвоїти поняття, значення і класифікація інфраструктури. Вивчити особливості функціонування виробничої інфраструктури аграрних підприємств. Дослідити тенденції розвитку соціальної інфраструктури. Роль ринкової інфраструктури у забезпеченні ефективного функціонування аграрних формувань.	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 11. Інноваційні процеси та науково-технічний прогрес 11.1. Поняття інноваційної діяльності. Сутність, напрями та основні риси НТП. 11.2. Ефективність застосування мінеральних добрив і фактори її підвищення. 11.3. Ефективність застосування хімічних засобів захисту рослин і тварин. 11.4. Біологічний напрям НТП. 11.5. Методика визначення економічної ефективності	Лекція

	нововведень у рослинництві і тваринництві.	
За розкладом	Тема 11. Інноваційні процеси та науково-технічний прогрес Завдання: Засвоїти поняття інноваційної діяльності. Вивчити сутність, напрями та основні риси НТП. Ефективність застосування мінеральних добрив і фактори її підвищення. Ефективність застосування хімічних засобів захисту рослин і тварин. Біологічний напрям НТП. Вивчити методику визначення економічної ефективності нововведень у рослинництві і тваринництві.	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 12. Витрати виробництва і собівартість продукції 12.1. Сутність і види собівартості продукції. 12.2. Склад витрат за видами діяльності підприємств. 12.3. Класифікація витрат. Постійні і змінні витрати. 12.4. Методи та методика визначення собівартості сільськогосподарської продукції. 12.5. Шляхи зниження собівартості продукції.	Лекція
За розкладом	Тема 12. Витрати виробництва і собівартість продукції Завдання: Засвоїти сутність і види собівартості продукції. Вивчити склад витрат за видами діяльності підприємств. Класифікація витрат. Постійні і змінні витрати. Методи та методика визначення собівартості сільськогосподарської продукції. Шляхи зниження собівартості продукції.	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 13. Ціноутворення на продукцію 13.1. Сутність і види цін в ринковій економіці. 13.2. Цінова конкуренція і цінова конкурентоспроможність.	Лекція

	13.3. Ціноутворення і ціни в сучасних умовах. 13.4. Методи визначення рівня ціни. 13.5. Паритет цін і механізм його забезпечення.	
За розкладом	Тема 13. Ціноутворення на продукцію Завдання: Засвоїти сутність і види цін в ринковій економіці. Цінова конкуренція і цінова конкурентоспроможність. Ціноутворення і ціни в сучасних умовах. Вивчити методи визначення рівня ціни. Паритет цін і механізм його забезпечення.	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 14. Економічні результати та ефективність діяльності підприємства 14.1. Валова та товарна продукція сільського господарства. 14.2. Кінцева продукція аграрних формувань. 14.3. Чиста продукція, прибуток аграрних підприємств і методика його визначення. 14.4. Сутність і значення ефективності. 14.5. Рентабельність виробництва та методика її аналізу. 14.6. Аналіз безбитковості виробництва. 14.7. Оцінка ринкової пропозиції підприємства.	Лекція
За розкладом	Тема 14. Економічні результати та ефективність діяльності підприємства Завдання: Засвоїти поняття валової та товарної продукції сільського господарства. Кінцева продукція аграрних формувань. Чиста продукція, прибуток аграрних підприємств і методика його визначення. Сутність і значення ефективності. Рентабельність виробництва та методика її аналізу. Здійснити аналіз	Практичне заняття, індивідуальна робота

	беззбитковості виробництва. Оцінка ринкової пропозиції підприємства.	
За розкладом	Тема 15. Якість і конкурентоспроможність продукції 15.1. Поняття та значення якості, характеристика її показників. 15.2. Методи визначення якості продукції та втрат від її зниження. 15.3. Витрати на поліпшення якості продукції. 15.4. Стандартизація і сертифікація продукції.	Лекція
За розкладом	Тема 15. Якість і конкурентоспроможність продукції Завдання: Засвоїти поняття та значення якості, характеристика її показників. Методи визначення якості продукції та втрат від її зниження. Витрати на поліпшення якості продукції. Стандартизація і сертифікація продукції.	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 16. Інтенсифікація виробництва в аграрних підприємствах 16.1. Суть інтенсифікації та показники рівня інтенсивності виробництва. 16.2. Економічна ефективність інтенсифікації та фактори, що її зумовлюють. 16.3. Основні напрями інтенсифікації.	Лекція
За розкладом	Тема 16. Інтенсифікація виробництва в аграрних підприємствах Завдання: Засвоїти суть інтенсифікації та показники рівня інтенсивності виробництва. Економічна ефективність інтенсифікації та фактори, що її зумовлюють. Вивчити основні напрями інтенсифікації.	Практичне заняття, індивідуальна робота

За розкладом	Тема 17. Розширене відтворення і нагромадження в аграрних підприємствах 17.1. Суть і показники розширеного відтворення та його особливості в аграрних підприємствах. 17.2. Показники товарності продукції та шляхи їх підвищення. 17.3. Суть ринкових форм реалізації продукції. 17.4. Розширене відтворення та створення ринку продовольчих товарів.	Лекція
За розкладом	Тема 17. Розширене відтворення і нагромадження в аграрних підприємствах Завдання: Засвоїти суть і показники розширеного відтворення та його особливості в аграрних підприємствах. Показники товарності продукції та шляхи їх підвищення. Суть ринкових форм реалізації продукції. Розширене відтворення та створення ринку продовольчих товарів.	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 18. Спеціалізація, концентрація та інтеграційні процеси в сільськогосподарському виробництві 18.1. Спеціалізація аграрних підприємств. 18.2. Галузі та галузева структура аграрних підприємств. 18.3. Концентрація виробництва в аграрних підприємствах. 18.4. Форми диверсифікації аграрних підприємств. 18.5. Суть агропромислової інтеграції. 18.6. Регіональні та господарські агропромислові формування. 18.7. Інтеграція аграрних і переробних підприємств.	Лекція

За розкладом	Тема 18. Спеціалізація, концентрація та інтеграційні процеси в сільськогосподарському виробництві Завдання: Засвоїти суть спеціалізації аграрних підприємств. Галузі та галузева структура аграрних підприємств. Концентрація виробництва в аграрних підприємствах. Форми диверсифікації аграрних підприємств. Суть агропромислової інтеграції. Регіональні та господарські агропромислові формування. Інтеграція аграрних і переробних підприємств.	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 19. Реструктуризація й санація підприємств 19.1. Реструктуризація підприємств. 19.2. Санація підприємств. 19.3. Участь кредиторів у фінансовому оздоровленні боржника.	Лекція
За розкладом	Тема 19. Реструктуризація й санація підприємств Завдання: Засвоїти суть реструктуризації підприємств. Санація підприємств. Участь кредиторів у фінансовому оздоровленні боржника.	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 20. Банкрутство й ліквідація підприємства 20.1. Банкрутство підприємства. 20.2. Ліквідація підприємства.	Лекція
За розкладом	Тема 20. Банкрутство й ліквідація підприємства Завдання: Засвоїти суть банкрутства підприємства. Ліквідація підприємства.	Практичне заняття, індивідуальна робота

8. Підсумковий контроль

Екзамен за умови виконання навчальної програми та захисту курсової роботи

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет

Економічний факультет

кафедра обліку, оподаткування та технологій електронного обліку

Назва курсу	ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ
E-mail кафедри:	ovcharss15@gmail.com
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1325

1. Коротка анотація до курсу – Дисципліна “Облік і оподаткування” орієнтує на загальну економічну та обліково-податкову підготовку фахівців та оволодіння ним принципів, засобів, методів та прийомів обліку діяльності підприємств. Дисципліна спрямована на оволодіння навиками формування системи облікових даних, що впливають на ефективність прийнятих управлінських рішень, оцінку господарських засобів та джерел їх утворення, створення обліково-аналітичної системи управління

2. Мета та цілі курсу – Мета викладання навчальної дисципліни: формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок організації обліку і оподаткування вітчизняних суб’єктів господарювання.

3. Формат курсу - Змішаний

4. Результати навчання. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб’єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності. Застосовувати набуті

теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів. Оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами та у невизначених умовах. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності. Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.

5. Пререквізити - підґрунтям оволодіння знаннями з дисципліни є узагальнення знань, отриманих студентами під вивчення дисциплін «Історія економіки та економічної думки», «Теорія економічного аналізу».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання - Бажано мати мобільний пристрій (телефон) або комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) для оперативної та он-лайн комунікації з викладачами з приводу проведення занять та он-лайн консультацій (Viber) чи робота у в системі Moodle.

Вміння працювати в MS Office (Excel, Word) для підготовки рефератів, виконання практичних і курсових робіт.

7. Схема курсу

Тема, план
Тема 1. Основи побудови бухгалтерського обліку та фінансової звітності 1. Сутність бухгалтерського обліку, його мета, функції, види. 2. Регулювання бухгалтерського обліку в Україні. 3. Предмет та об'єкти бухгалтерського обліку. 4. Принципи бухгалтерського обліку
Тема 2. Облік і оподаткування матеріальних та нематеріальних необоротних активів 1. Економічна сутність матеріальних необоротних активів, їх загальна характеристика, класифікація, оцінка. 2. Документальне оформлення надходження та переміщення матеріальних необоротних активів 3. Економічна сутність амортизації матеріальних необоротних активів. Методи амортизації матеріальних необоротних активів та їх облік. 4. Організація обліку нематеріальних необоротних активів.
Тема 3. Облік запасів 1. Особливості побудови обліку виробничих запасів. 2. Визначення малоцінних і швидкозношуваних предметів та їх класифікація. 3. Організація проведення інвентаризації запасів.
Тема 4. Облік і оподаткування грошових коштів та їх еквівалентів 1. Основні положення ведення касових операцій. 2. Організація обліку безготівкових розрахунків 3. Організація проведення інвентаризації грошових коштів.
Тема 5. Облік і оподаткування дебіторської заборгованості 1. Визнання, оцінка та класифікація дебіторської заборгованості. 2. Документальне оформлення та облік розрахунків з покупцями. 3. Облік розрахунків з підзвітними особами. 4. Облік розрахунків з іншими дебіторами 5. Організація проведення інвентаризації дебіторської заборгованості
Тема 6. Облік персоналу, праці, її оплати та оподаткування 1. Види, форми та система оплати праці. 2. Порядок нарахування заробітної плати за різних форм і систем оплати праці. 3. Первинний та зведений облік праці та її оплати. 4. Синтетичний і аналітичний облік розрахунків з оплати праці.

5. Синтетичний і аналітичний облік розрахунків із соціального страхування.
Тема 7. Облік власного капіталу за забезпечення майбутніх витрат і платежів 1. Економічний зміст власного капіталу і особливості його формування. 2. Джерела формування власного капіталу, їх загальна характеристика. 3. Статутний капітал, порядок його формування та відображення в обліку. 4. Облік неоплаченого, пайового, додаткового, вилученого, резервного капіталу та капіталу у дооцінках
Тема 8. Облік зобов'язань 1. Зміст, критерії визнання, класифікація та оцінка зобов'язань. 2. Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками. 3. Облік короткострокових кредитів банку. 4. Облік розрахунків з бюджетом 5. Облік доходів майбутніх періодів 6. Організація проведення інвентаризації зобов'язань
Тема 9. Облік витрат підприємства 1. Загальні принципи організації обліку витрат підприємства 2. Класифікація, оцінка та критерії визнання витрат підприємства їх зв'язок з рахунками бухгалтерського обліку 3. Облік витрат від основної операційної діяльності. 4. Облік витрат від іншої операційної діяльності.
Тема 10. Облік і оподаткування готової продукції та її реалізації 1. Сутність та оцінка готової продукції 2. Облік руху готової продукції
Тема 11. Облік і оподаткування доходів і фінансових результатів 1. Загальні принципи організації обліку доходів підприємства 2. Класифікація, оцінка та критерії визнання доходів підприємства їх зв'язок з рахунками бухгалтерського обліку 3. Облік і оподаткування доходів від основної операційної діяльності. 4. Облік фінансових результатів
Тема 12. Складання фінансової звітності. 1. Загальні правила складання фінансової звітності 2. Принципи формування та мета складання фінансової звітності 3. Склад та елементи фінансової звітності

8. Система оцінювання та вимоги

Залік за умови виконання навчального плану.

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
факультет економічний
кафедра економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Назва курсу	ЕКОНОМІКА ПРАЦІ І СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ
E-mail:	nonnakoval69@gmail.com
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=222

1. Коротка анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Економіка праці і соціально-трудові відносини» є обов'язковою при підготовці фахівців спеціальності 051 «Економіка» освітнього ступеня «Бакалавр». У наш час докорінної перебудови системи суспільних відносин найсуттєвіші перетворення відбуваються саме в соціально-трудовій сфері. Вони зачіпають інтереси мільйонів людей – суб'єктів цих відносин, у зв'язку з чим зростають вимоги до підготовки спеціалістів з вищою освітою, яким належить вирішувати надзвичайно важливі й складні проблеми ефективного формування і використання трудового потенціалу та гармонізації соціально-трудових відносин на всіх рівнях.

2. Мета та цілі курсу

Метою вивчення навчальної дисципліни «Економіка праці і соціально-трудові відносини» є формування системи теоретичних і прикладних знань про категорії, поняття, механізми забезпечення продуктивності праці та розвитку соціально-трудових відносин в Україні.

Завданням вивчення курсу – набуття студентами вмінь і навичок у галузі забезпечення ефективного використання ресурсів праці й моніторингу соціально-трудових відносин.

Предметом курсу є суспільна праця, її організація і соціально-економічні результати та наслідки, а також форми і методи застосування законів прояву суспільної праці в конкретному виробництві.

3. Формат курсу: Очний.

Заочний (дистанційний) – курс без очної складової (online, Moodle).

Викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, такі як комп'ютерна графіка, аудіо та відео, інтерактивні елементи, онлайн консультування.

4. Результати навчання – В результаті вивчення дисципліни забезпечується досягнення таких програмних результатів навчання: знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки; розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем; застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади); використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності; пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки; застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач; усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави; проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні

сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності; вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин; застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники; визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку; демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні; вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки; виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків; використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність; використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів; вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

5. Пререквізити – ефективність засвоєння змісту дисципліни «Економіка праці і соціально-трудові відносини» значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти попередньо опанував матеріалом таких дисциплін як: «Теорія економічного аналізу», «Історія економіки та економічної думки», «Основи економічної науки», «Мікро- і макроекономіка», «Економічна теорія», «Державне регулювання економіки», «Трансформаційна економіка та економічна політика держави», «Аналіз господарської діяльності».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Бажано мати мобільний пристрій (телефон) або комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) для оперативної та он-лайн комунікації з викладачами з приводу проведення занять та он-лайн консультацій (Viber) чи робота у в системі Moodle.

7. Схема курсу

Тиж./дата/год.	Тема, план	Форма діяльності (заняття)* <i>*лекція, самостійна, дискусія, групова робота</i>
За розкладом	Тема 1. Об'єкт, предмет і завдання дисципліни «Економіка праці і СТВ» 1.1. Праця як предмет наукового економічного дослідження. 1.2. «Економіка праці і соціально-трудові відносини» в системі наук. 1.3. Предмет «Економіки праці і соціально-трудових відносин». 1.4. Наукові основи і методологія «Економіки праці і соціально-трудових відносин». 1.5. Інформаційна база вивчення дисципліни «Економіки праці і соціально-трудових відносин». 1.6. Потреби людини і якість життя.	Лекція
За розкладом	Тема 1. Об'єкт, предмет і завдання дисципліни «Економіка праці і СТВ» Завдання: Ознайомитися з предметом, методами, завданнями економіки праці і соціально-трудових відносин. Змістом та функціями праці. Класифікацією видів праці. Якістю трудового життя.	Семінар, групова робота
За розкладом	Тема 2. Продуктивність і ефективність праці 2.1. Показники і методи вимірювання	Лекція

	продуктивності праці. 2.2. Фактори і резерви підвищення продуктивності праці. 2.3. Мотивація праці працівників як фактор підвищення її продуктивності. 2.4. Програми управління продуктивністю праці на підприємстві.	
За розкладом	Тема 2. Продуктивність і ефективність праці Завдання: Засвоїти поняття ефективності й продуктивності праці. Показники і методи вимірювання продуктивності праці. Фактори зростання продуктивності праці. Виявляти резерви підвищення продуктивності праці.	Практичне заняття, групова і індивідуальна робота
За розкладом	Тема 3. Трудові ресурси і трудовий потенціал суспільства 3.1. Населення як суб'єкт економічних та інших суспільних процесів і явищ. 3.2. Відтворення населення. 3.3. Показники природного руху населення. 3.4. Показники механічного руху населення. 3.5. Трудові ресурси як соціально-економічна категорія. 3.6. Трудовий потенціал суспільства.	Лекція
За розкладом	Тема 3. Трудові ресурси і трудовий потенціал суспільства Завдання: Засвоїти поняття населення за	Практичне заняття, індивідуальна робота

	методикою МОП. Відтворення населення: види руху, типи і режими відтворення населення. Показники руху населення. Планувати чисельність працівників підприємства в розрізі окремих спеціальностей. Трудові ресурси та трудовий потенціал.	
За розкладом	Тема 4. Соціально-трудові відносини як система 4.1. Суть соціально-трудових відносин. 4.2. Фактори формування та оцінка соціально-трудових відносин. 4.3. Трудові конфлікти та методи їх вирішення. 4.4. Формування системи соціально-трудових відносин в сучасних умовах.	Лекція
За розкладом	Тема 4. Соціально-трудові відносини як система Завдання: Засвоїти поняття соціально-трудових відносин (СТВ). Суб'єкти і рівні СТВ. Основні принципи та фактори, що формують соціально-трудові відносини. Трудові конфлікти та методи їх вирішення.	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 5. Соціальне партнерство 5.1. Сутність соціального партнерства та його роль у функціонуванні ринкової економіки. 5.2. Форми і принципи соціального партнерства.	Лекція

	5.3. Соціальне партнерство й регулювання трудових відносин.	
За розкладом	Тема 5. Соціальне партнерство Завдання: Засвоїти поняття соціального партнерства та його ролі в регулюванні соціально-трудових відносин. Форми і принципи соціального партнерства. Суб'єкти соціального партнерства. Участь профспілок у регулюванні трудових відносин, сприянні зайнятості населення, забезпечення соціального захисту працівників.	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 6. Ринок праці та його регулювання 6.1. Поняття та основні складові ринку праці. 6.2. Попит та пропозиція праці. 6.3. Інфраструктура ринку праці. 6.4. Сегментація ринку праці.	Лекція
За розкладом	Тема 6. Ринок праці та його регулювання Завдання: Засвоїти поняття «ринок робочої сили». Сучасні умови виникнення та ефективного функціонування ринку праці. Функції сучасного ринку праці. Сегментація ринку праці за різними ознаками. Інфраструктура ринку праці.	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 7. Соціально-трудові відносини зайнятості 7.1. Соціально-економічна суть і види зайнятості.	Лекція

	7.2. Зайнятість як елемент соціально-економічної політики. 7.3. Проблеми зайнятості в Україні. 7.4. Безробіття, його показники і види. Допомога по безробіттю.	
За розкладом	Тема 7. Соціально-трудова відносина зайнятості Завдання: Засвоїти поняття, види та форми зайнятості населення. Законодавство України про зайнятість. Методи державного регулювання зайнятості. Моделі державної політики зайнятості. Класифікація видів безробіття. Природний рівень безробіття. Розрахунок показників рівня зайнятості та безробіття. Допомога у разі безробіття. Аналіз безробіття в Україні.	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 8. Організація і нормування праці 8.1. Сутність і завдання організації праці. 8.2. Поділ і кооперація праці на підприємстві. 8.3. Організація та обслуговування робочих місць. 8.4. Умови праці та фактори їх формування. 8.5. Нормування праці.	Лекція
За розкладом	Тема 8. Організація і нормування праці Завдання: З'ясувати сутність та основні напрями організації праці. Організація праці на підприємстві – розподіл і	Практичне заняття, індивідуальна робота

	кооперація. Робочі місця, їх класифікація за ознаками. Організація та обслуговування робочих місць. Умови праці та фактори їх формування. Нормування праці, його суть і значення. Види норм праці. Методи нормування праці.	
За розкладом	Тема 9. Планування праці 9.1. Характеристика показників використання праці й методика їхнього планування. 9.2. Система показників продуктивності праці і їх планування. 9.3. Взаємозв'язок фонду оплати праці й рівня продуктивності праці. 9.4. Планування фонду оплати праці на підприємстві.	Лекція
За розкладом	Тема 9. Планування праці Завдання: Характеристика показників використання праці й методика їх планування. Показники чисельності, структури та руху кадрів. Розрахунок потреби підприємства в робочій силі. Засвоїти планування продуктивності праці на підприємстві та планування заробітної плати.	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 10. Політика доходів і оплата праці 10.1. Політика доходів. 10.2. Соціально-економічна сутність заробітної плати. Функції заробітної плати.	Лекція

	10.3. Структура заробітної плати. Елементи організації оплати праці. 10.4. Форми і системи заробітної плати. 10.5. Тарифна система організації оплати праці. 10.6. Безтарифна система оплати праці.	
За розкладом	Тема 10. Політика доходів і оплата праці Завдання: Розглянути види доходів та їх диференціацію. Засвоїти сутність заробітної плати та її функції. Структура заробітної плати. Елементи організації оплати праці. Форми і системи заробітної плати. Тарифна система організації оплати праці. Безтарифна система оплати праці. Схеми посадових окладів.	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 11. Аналіз, звітність і аудит у сфері праці 11.1. Трудові показники та їх елементи. 11.2. Звітність та аудит у сфері праці.	Лекція
За розкладом	Тема 11. Аналіз, звітність і аудит у сфері праці Завдання: Засвоїти трудові показники та їх елементи. Здійснити розрахунок вартості затрат на найм одного нового співробітника. Звітність та аудит у сфері праці.	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 12. Моніторинг соціально-трудової сфери як інструмент регулювання й удосконалення соціально-трудових відносин	Лекція

	12.1. Дослідження соціально-економічних відносин у сфері праці. Зміст, цілі, завдання. 12.2. Особливості методів вирішення соціально-економічних проблем праці в ринкових умовах. 12.3. Державне регулювання соціально-трудових відносин та їх удосконалення.	
За розкладом	Тема 12. Моніторинг соціально-трудової сфери як інструмент регулювання й удосконалення соціально-трудових відносин Завдання: Здійснити дослідження соціально-економічних відносин у сфері праці. Зміст, цілі, завдання. Особливості методів вирішення соціально-економічних проблем праці в ринкових умовах. Державне регулювання соціально-трудових відносин та їх удосконалення.	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 13. Міжнародна організація праці (МОП) та її вплив на розвиток соціально-трудових відносин 13.1. Причини виникнення Міжнародної організації праці, історія її розвитку та основні завдання. 13.2. Структура Міжнародної організації праці. 13.3. Основні напрямки діяльності МОП. 13.4. Міжнародна організація праці й методи її роботи з регулювання соціально-трудових	Лекція

	відносин (конвенції).	
За розкладом	Тема 13. Міжнародна організація праці та її вплив на розвиток соціально-трудова відносин Завдання: Засвоїти причини виникнення МОП, основні цілі та завдання її. Структура МОП. Методи роботи Міжнародної організації праці. Сфери діяльності МОП. Участь України у МОП.	Практичне заняття, індивідуальна робота

8. Підсумковий контроль

Екзамен за умови виконання навчальної програми

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет

Економічний факультет

кафедра економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Назва курсу	МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА ТА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА
E-mail:	kbvol@ukr.net
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1634

1. Коротка анотація до курсу – Навчальна дисципліна «Міжнародна економіка та зовнішньоекономічна діяльність підприємства» є обов'язковою при підготовці фахівців на здобуття освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю 051 «Економіка». Основний фокус освітньої програми та спеціалізації: дисципліна спрямований на оволодіння основами фундаментальних знань та набуття практичних навиків в області міжнародної економіки з вивчення форм, методів, суб'єктів і рівнів міжнародної економічної діяльності; сутністю й тенденціями інтернаціоналізації світової економіки; навчити правильно використовувати принципи вивчення середовища розвитку світової економічної системи; виявити особливості практики здійснення і механізмів регулювання економічних процесів з використанням світового досвіду; набуття вмінь аналізувати й оцінювати світогосподарські явища і процеси у контексті національних інтересів України; навчитись використовувати отримані знання на практиці для розробки стратегії розвитку як окремих підприємств так і національних економік в умовах сучасної світової економічної системи.

2. Мета та цілі курсу – Формування і засвоєння системи теоретичних знань та практичних навичок надання здобувачам базових знань і практичних навичок з міжнародної економіки, умов, форм, методів і основного інструментарію міжнародної економіки та отримання знань з об'єктивних закономірностей, умов, процесів і специфічних особливостей зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД), а також придбання навичок їх практичного використання.

Предметом курсу є: система міжнародних економічних відносин що складається між національними економіками країн світу та господарюючих суб'єктів які працюють в умовах інтернаціоналізації та глобалізації та розгляд зовнішньоекономічних зв'язків України в сфері виробництва, розподілу, обміну, споживання та механізму їх функціонування.

3. Формат курсу – очний.

Змішаний – курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання;

Заочний (дистанційний) – курс без очної складової (online, Moodle).

Викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, такі як комп'ютерна графіка, аудіо та відео, інтерактивні елементи, онлайн консультування.

4. Результати навчання

Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в однієї або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів. Оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами. Вміти абстрактно мислити,

застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами та у невизначених умовах. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

5. Пререквізити – ефективність засвоєння змісту дисципліни «Міжнародна економіка та зовнішньоекономічна діяльність підприємства» значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти попередньо опанував матеріалом таких дисциплін які входять до циклу загальноосвітніх економічних курсів і раніше засвоєні студентами предмети: «Мікро- і макроекономіка», «Економіка, організація і планування в агропромислових формуваннях» та ін.

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання – Бажано мати мобільний пристрій (телефон) або комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) для оперативної та он-лайн комунікації з викладачами з приводу проведення занять та он-лайн консультацій (Viber) чи робота у в системі Moodle.

Вміння працювати в MS Office (Excel, Word) для підготовки кейсів індивідуальної роботи, рефератів, робочий зошит для виконання практичних робіт та виконання аналітичних звітів.

7. Схема курсу

Тиж./дата/год.	Тема, план	Форма діяльності (заняття)* <i>*лекція, самостійна, дискусія, групова робота</i>
За розкладом	Тема: Міжнародна економічна система. 1. Поняття та структура міжнародної економічної системи. 2. Система міжнародних економічних відносин. 3. Поняття середовища міжнародної економіки, його структуризація й особливості.	Лекція
За розкладом	Тема: Міжнародна економічна система 1. Характеристика основних груп країн, що входять до світового господарства. 2. Показники економічного потенціалу та рівня розвитку країн. 3. Показники відкритості національної економіки.	Практичне заняття, групова і індивідуальна робота
За розкладом	Тема: Міжнародна економічна діяльність.	Лекція

	1. Сутність, види та форми міжнародної економічної діяльності. 2. Суб'єкти міжнародної економічної діяльності. 3. Міжнародна економічна діяльність підприємств, її сутність, характеристика та форми	
За розкладом	Тема: Міжнародна економічна діяльність. 1. Сутність, види та форми міжнародної економічної діяльності. 2. Суб'єкти міжнародної економічної діяльності. 3. Міжнародна економічна діяльність підприємств, її сутність, характеристика та форми. Експорт та імпорт товарів та послуг країни, а також показник зовнішньоторгівельного обігу країни	Практичне заняття, групова і індивідуальна робота. Міні-дискусія.
За розкладом	Тема: Світовий ринок товарів і послуг. 1. Світовий ринок товарів і послуг: особливості та закономірності розвитку. 2. Показники масштабів, структури, динаміки й результативності міжнародної торгівлі. 3. Еволюція теорій міжнародної торгівлі. 4. Види та методи міжнародної торгівлі.	Лекція
За розкладом	Тема: Світовий ринок товарів і послуг. Світовий ринок товарів і послуг: особливості та закономірності розвитку. 2. Показники масштабів, структури, динаміки й результативності міжнародної торгівлі. 3. Види та методи міжнародної торгівлі	Практичне заняття 1 і 2, індивідуальна робота. Ситуаційна вправа.
За розкладом	Тема: Світовий фінансовий ринок. 1. Міжнародний рух капіталу: поняття та теоретичні концепції 2. Форми та сучасні тенденції міжнародного руху капіталу 3. Джерела зовнішнього фінансування економічного розвитку країн	Лекція
За розкладом	Тема: Світовий фінансовий ринок. 1. Міжнародний рух капіталу: поняття та теоретичні концепції 2. Показники та сучасні тенденції і форми міжнародного руху капіталу. Джерела зовнішнього фінансування економічного розвитку країн. 3. Фондовий ринок. Характеристика діяльності світового фінансового центру (Лондон, Нью-Йорк або Токіо – на вибір)	Практичне заняття, індивідуальна робота. Ситуаційна вправа.
За розкладом	Тема: Прямі інвестиції та міжнародне виробництво. 1. Теоретичні аспекти міжнародного інвестування. 2. Рух підприємницького капіталу та його форми і методи міжнародної інвестиційної діяльності. Міжнародний інвестиційний ринок. Україна на міжнародному інвестиційному ринку. 3. Міжнародне виробництво.	Лекція
За розкладом	Тема: Прямі інвестиції та міжнародне виробництво.	Практичне заняття,

	1. Теоретичні аспекти міжнародного інвестування. 2. Рух підприємницького капіталу та його форми і методи міжнародної інвестиційної діяльності. 3. Міжнародна інвестиційна діяльність України, її напрямки та масштаби. Аналіз інвестиційної привабливості України 4. Україна та міжнародне виробництво.	індивідуальна робота. Ситуаційна вправа.
За розкладом	Тема: Міжнародний кредит. 1. Міжнародний кредит, його функції та принципи. 2. Фактори розвитку міжнародного кредитних відносин. 3. Форми міжнародного кредитування. 4. Грошовий та фондовий ринки, їх сегменти.	Лекція
За розкладом	Тема: Міжнародний кредит. 1. Міжнародний кредит, його функції та принципи. 2. Фактори розвитку міжнародного кредитних відносин. 3. Форми міжнародного кредитування. 4. Грошовий та фондовий ринки, їх сегменти.	Практичне заняття, індивідуальна робота. Міні-дискусія.
За розкладом	Тема: Світовий ринок праці. 1. Міжнародна міграція як форма міжнародних економічних відносин 2. Сутність, структура та основні риси світового ринку праці 3. Сегменти світового ринку праці та їх характеристика	Лекція
За розкладом	Тема: Світовий ринок праці. 1. Міжнародна міграція як форма міжнародних економічних відносин. Сутність, структура та основні риси світового ринку праці 2. Сегменти світового ринку праці та їх характеристика. 3. Особливості розвитку світового ринку праці. Україна на світовому ринку праці.	Практичне заняття, індивідуальна робота. Міні-дискусія.
За розкладом	Тема: Міжнародна трудова міграція. 1. Сутність, причини і види міжнародної трудової міграції. Етапи розвитку міжнародної міграції. 2. Напрямки міграції робочої сили. Світові міграційні центри. 3. Економічні і соціальні наслідки міжнародної трудової імміграції та еміграції. Регулювання міжнародних міграційних процесів.	Лекція
За розкладом	Тема: Міжнародна трудова міграція. 1. Сутність, причини і види міжнародної трудової міграції. Етапи розвитку міжнародної міграції. 2. Напрямки міграції робочої сили. Світові міграційні центри. Економічні і соціальні наслідки міжнародної трудової імміграції та еміграції. Регулювання міжнародних міграційних процесів. 3. Україна в світових міграційних процесах.	Практичне заняття, індивідуальна робота. Міні-дискусія.
За розкладом	Тема: Світова валютна система.	Лекція

	1. Сутність та структура сучасної валютної системи, основні її елементи. Поняття валюти та її види. Еволюція світової валютної системи. Сутність та етапи розвитку Європейської монетарної системи. 2. Валютний ринок і його структура. Основні валютні операції та їх характеристика. Валютний ринок України: етапи розвитку, сучасний стан.	
За розкладом	Тема: Світова валютна система. 1. Сутність та структура сучасної валютної системи, основні її елементи. Поняття валюти та її види. 2. Валютний ринок і його структура. Основні валютні операції та їх характеристика. 3. Валютний ринок України: етапи розвитку, сучасний стан. Динаміка валютного курсу в Україні та фактори впливу на неї.	Практичне заняття, індивідуальна робота. Ситуаційна вправа.
За розкладом	Тема: Міжнародні розрахунки. 1. Сутність, види та форми міжнародних розрахунків та їх порівняльна характеристика. 2. Акредитив і види акредитивів. Механізм акредитивних розрахунків. 3. Ефективність форм розрахунків для експортера та імпортера. Фактори впливу на стан та розвиток міжнародних розрахунків.	Лекція
За розкладом	Тема: Міжнародні розрахунки. 1. Сутність, види та форми міжнародних розрахунків та їх порівняльна характеристика. 2. Акредитив і види акредитивів. Механізм акредитивних розрахунків. 3. Ефективність форм розрахунків для експортера та імпортера. Фактори впливу на стан та розвиток міжнародних розрахунків.	Практичне заняття, індивідуальна робота. Міні-дискусія.
За розкладом	Тема: Платіжний баланс і макроекономічна рівновага 1. Платіжний баланс, його структура і методологія складання. 2. Взаємозв'язок рахунків платіжного балансу. 3. Фактори впливу на рівновагу платіжного балансу країни: класифікація та управління. 4. Платіжний баланс України, його стан, структура, динаміка розвитку.	Лекція
За розкладом	Тема: Платіжний баланс і макроекономічна рівновага 1. Платіжний баланс, його структура і методологія складання. 2. Взаємозв'язок рахунків платіжного балансу. 3. Фактори впливу на рівновагу платіжного балансу країни: класифікація та управління. 4. Платіжний баланс України, його стан, структура, динаміка розвитку.	Практичне заняття, індивідуальна робота. Ситуаційна вправа.
За розкладом	Тема: Міжнародна економічна інтеграція. 1. Сутність міжнародної економічної інтеграції.	Лекція

	2. Фактори розвитку міжнародної економічної інтеграції. 3. Форми та особливості регіональної економічної інтеграції.	
За розкладом	Тема: Міжнародна економічна інтеграція. 1. Сутність міжнародної економічної інтеграції. 2. Фактори розвитку міжнародної економічної інтеграції. 3. Форми та особливості регіональної економічної інтеграції.	Практичне заняття, індивідуальна робота. Ситуаційна вправа.
За розкладом	Тема: Глобалізація економічного розвитку. 1. Сутність процесів глобалізації світової економіки, їх суперечливість та основні наслідки. 2. Фінансова глобалізація. 3. Глобальні проблеми сучасності: сутність, класифікація та процеси їх загострення.	Лекція
За розкладом	Тема: Глобалізація економічного розвитку. 1. Сутність процесів глобалізації світової економіки, їх суперечливість та основні наслідки. 2. Фінансова глобалізація. 3. Глобальні проблеми сучасності: сутність, класифікація та процеси їх загострення. Індикатори економічної глобалізації.	Практичне заняття, індивідуальна робота. Міні-дискусія.
За розкладом	Тема: Інтеграція України в світову економіку 1. Співпраця України з регіональними економічними об'єднаннями. 2. Геополітичні інтеграційні напрямки зовнішньоекономічної діяльності України. 3. Прямі іноземні інвестиції між Україною та інтеграційними об'єднаннями.	Лекція
За розкладом	Тема: Інтеграція України в світову економіку 1. Динаміка експорту-імпорту Україною товарів та послуг за інтеграційними об'єднаннями 2. Рух прямих іноземні інвестиції між Україною та інтеграційними об'єднаннями. 3. Прогнози подальшого розвитку торгово-економічних зв'язків між Україною та країнами-членами інших інтеграційних об'єднань.	Практичне заняття, індивідуальна робота. Міні-дискусія.
За розкладом	Тема: Зовнішньоекономічна діяльність як система господарських зв'язків українських підприємств 1. Поняття та сутність зовнішньоекономічної діяльності. 2. Характеристика категорій зовнішньоекономічної сфери. Причини, передумови розвитку зовнішньоекономічних зв'язків та їх вплив на національну економіку. Класифікація принципів зовнішньоекономічної діяльності. 3. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності і право на здійснення зовнішньоекономічної діяльності.	Лекція

	4. Види, форми та функції зовнішньоекономічної діяльності.	
За розкладом	Тема: Зовнішньоекономічна діяльність як система господарських зв'язків українських підприємств 1. Поняття та сутність зовнішньоекономічної діяльності. 2. Характеристика категорій зовнішньоекономічної сфери. Причини, передумови розвитку зовнішньоекономічних зв'язків та їх вплив на національну економіку. Класифікація принципів зовнішньоекономічної діяльності. 3. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності і право на здійснення зовнішньоекономічної діяльності. 4. Види, форми та функції зовнішньоекономічної діяльності.	Практичне заняття, індивідуальна робота. Міні-дискусія.
За розкладом	Тема: Основні напрямки і показники розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства 1. Зовнішньоекономічна політика України. Основні етапи розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні. 2. Характеристика основних показників розвитку зовнішньоекономічного сектора країни. 3. Аналіз та оцінка сучасного стану зовнішньоекономічної діяльності України.	Лекція
За розкладом	Тема: Основні напрямки і показники розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства 1. Зовнішньоекономічна політика України. Основні етапи розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні. 2. Характеристика основних показників розвитку зовнішньоекономічного сектора країни. 3. Аналіз та оцінка сучасного стану зовнішньоекономічної діяльності України.	Практичне заняття, індивідуальна робота. Міні-дискусія.
За розкладом	Тема: Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності 1. Історичний аспект розвитку механізму регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. 2. Характеристика системи, мета та засоби регулювання зовнішньоекономічної діяльності. 3. Органи державного регулювання та їх компетенція. Органи місцевого самоврядування та регіональний аспект регулювання зовнішньоекономічної діяльності. 4. Недержавне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: сутність, суб'єкти та методи.	Лекція
За розкладом	Тема: Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності 1. Історичний аспект розвитку механізму регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.	Практичне заняття, індивідуальна робота.

	2. Характеристика системи, мета та засоби регулювання зовнішньоекономічної діяльності. 3. Органи державного регулювання та їх компетенція. Органи місцевого самоврядування та регіональний аспект регулювання зовнішньоекономічної діяльності. 4. Недержавне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: сутність, суб'єкти та методи.	Міні-дискусія.
За розкладом	Тема: Управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства 1. Організація управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства. 2. Сутність та особливості стратегічного управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства. 3. Особливості формування стратегій зовнішньоекономічної діяльності підприємства.	Лекція
За розкладом	Тема: Управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства 1. Організація управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства. 2. Сутність та особливості стратегічного управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства. 3. Особливості формування стратегій зовнішньоекономічної діяльності підприємства.	Практичне заняття, індивідуальна робота. Міні-дискусія.
За розкладом	Тема: Форми виходу підприємств на зовнішні ринки 1. Передумови та мотивація виходу підприємств на зовнішні ринки. 2. Характеристика форм виходу підприємств на зовнішні ринки. Вивчення і аналіз умов ринку. 3. Партнери на світовому ринку: пошук, вибір, встановлення контакту.	Лекція
За розкладом	Тема: Форми виходу підприємств на зовнішні ринки 1. Передумови та мотивація виходу підприємств на зовнішні ринки. 2. Характеристика форм виходу підприємств на зовнішні ринки. Вивчення і аналіз умов ринку. 3. Партнери на світовому ринку: пошук, вибір, встановлення контакту.	Практичне заняття, індивідуальна робота. Міні-дискусія.
За розкладом	Тема: Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. 1. Сутність та принципи митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. 2. Митні органи України: структура, завдання, функції. Завдання, форми та види здійснення контролю, характеристика митних режимів. Товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності. 3. Основні митні документи та порядок їх оформлення. Декларування товарів і форми та процедури.	Лекція

	4. Митна вартість та методи її визначення. Види мита та митних ставок.	
За розкладом	Тема: Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. 1. Сутність та принципи митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. 2. Митні органи України: структура, завдання, функції. Завдання, форми та види здійснення контролю, характеристика митних режимів. Товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності. 3. Основні митні документи та порядок їх оформлення. Декларування товарів і форми та процедури. 4. Митна вартість та методи її визначення. Види мита та митних ставок.	Практичне заняття, індивідуальна робота. Міні-дискусія.
За розкладом	Тема: Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності 1. Нетарифні засоби регулювання, їх класифікація та характеристика. Кількісні обмеження: ліцензування та квотування. 2. Види і способи розподілу ліцензій. Механізм оформлення документів для отримання ліцензій. 3. Фінансові засоби нетарифного регулювання: експортні субсидії, експортні кредити, спеціальні імпорتنі процедури. 4. Антидемпінгові заходи та антидемпінгові мита. Технічні бар'єри. Сутність політики державних закупівель.	Лекція
За розкладом	Тема: Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності 1. Нетарифні засоби регулювання, їх класифікація та характеристика. Кількісні обмеження: ліцензування та квотування. 2. Види і способи розподілу ліцензій. Механізм оформлення документів для отримання ліцензій. 3. Фінансові засоби нетарифного регулювання: експортні субсидії, експортні кредити, спеціальні імпорتنі процедури. 4. Антидемпінгові заходи та антидемпінгові мита. Технічні бар'єри. Сутність політики державних закупівель.	Практичне заняття, індивідуальна робота. Міні-дискусія.
За розкладом	Тема: Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку 1. Суть зовнішньоекономічної торгівлі та методи її здійснення суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності. 2. Сутність та види посередницької діяльності. Класифікація та характеристика посередницьких операцій, умови та сфера їх застосування. Винагорода посередників. 3. Угоди посередницької діяльності. Проблема становлення та розвитку торговельно-посередницької діяльності в Україні.	Лекція
За розкладом	Тема: Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку 1. Суть зовнішньоекономічної торгівлі та методи її здійснення суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності.	Практичне заняття, індивідуальна робота.

	2. Сутність та види посередницької діяльності. Класифікація та характеристика посередницьких операцій, умови та сфера їх застосування. Винагорода посередників. 3. Угоди посередницької діяльності. Проблема становлення та розвитку торговельно-посередницької діяльності в Україні.	Міні-дискусія.
За розкладом	Тема: Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів 1. Сутність, особливості та види зовнішньоекономічних контрактів. 2. Техніка підготовки, укладання та виконання зовнішньоекономічного контракту. Типова структура міжнародного контракту. 3. Основні джерела правового регулювання зовнішньоекономічних контрактів.	Лекція
За розкладом	Тема: Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів 1. Сутність, особливості та види зовнішньоекономічних контрактів. 2. Техніка підготовки, укладання та виконання зовнішньоекономічного контракту. Типова структура міжнародного контракту. 3. Основні джерела правового регулювання зовнішньоекономічних контрактів.	Практичне заняття, індивідуальна робота. Міні-дискусія.
За розкладом	Тема: Цінова політика та механізми розрахунків на зовнішньому ринку 1. Ціни і ринкова політика підприємства на зовнішньому ринку. Особливості ціноутворення при укладанні зовнішніх контрактів. 2. Суть міжнародних розрахунків. Форми розрахунків у міжнародній сфері. 3. Оцінка надійності на вибір комерційних банків суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності.	Лекція
За розкладом	Тема: Цінова політика та механізми розрахунків на зовнішньому ринку 1. Ціни і ринкова політика підприємства на зовнішньому ринку. Особливості ціноутворення при укладанні зовнішніх контрактів. 2. Суть міжнародних розрахунків. Форми розрахунків у міжнародній сфері. 3. Оцінка надійності на вибір комерційних банків суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності.	Практичне заняття, індивідуальна робота. Міні-дискусія.
За розкладом	Тема: Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності підприємства 1. Сутність, особливості та види правового регулювання міжнародних перевезень. 2. Організація міжнародних перевезень. Особливості міжнародних перевезень різними видами транспорту. 3. Товарно-транспортна документація. Транспортно-експедиторське обслуговування транспортних перевезень.	Лекція

	4. Мета застосування правил інтерпретації міжнародних торговельних термінів Incoterms.	
За розкладом	Тема: Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності підприємства 1. Сутність, особливості та види правового регулювання міжнародних перевезень. 2. Організація міжнародних перевезень. Особливості міжнародних перевезень різними видами транспорту. 3. Товарно-транспортна документація. Транспортно-експедиторське обслуговування транспортних перевезень. 4. Мета застосування правил інтерпретації міжнародних торговельних термінів Incoterms.	Практичне заняття, індивідуальна робота. Міні-дискусія.
За розкладом	Тема: Ризики у зовнішньоекономічній діяльності та їх страхування 1. Сутність та класифікація ризиків зовнішньоекономічної діяльності. 2. Особливості управління ризиками у зовнішньоекономічній діяльності. 3. Економічний зміст та основні види страхування в зовнішньоекономічній діяльності.	Лекція
За розкладом	Тема: Ризики у зовнішньоекономічній діяльності та їх страхування 1. Сутність та класифікація ризиків зовнішньоекономічної діяльності. 2. Особливості управління ризиками у зовнішньоекономічній діяльності. 3. Економічний зміст та основні види страхування в зовнішньоекономічній діяльності.	Практичне заняття, індивідуальна робота. Міні-дискусія.

8. Підсумковий контроль

Екзамен за умови виконання навчальної програми

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Економічний факультет
кафедра економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Назва курсу	СТРАТЕГІЯ ПІДПРИЄМСТВА
E-mail:	<i>mzahodym@gmail.com</i>
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1787

1. Коротка анотація до курсу. Дисципліна «Стратегія підприємства» є обов'язковою навчальною дисципліною циклу професійної підготовки для студентів галузі 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» освітнього ступеня «бакалавр». Дисципліна спрямована на вивчення методології розроблення стратегій підприємства і вибору стратегічних альтернатив; набуття навичок стратегічного мислення та практичного застосування методологічного апарату дисципліни; оволодіння методами портфельного аналізу, навичками аналітичного обґрунтування розв'язання стратегічних проблем.

2. Мета та цілі курсу. Формування у студентів знань про теоретичні засади, інструментарій та методи розроблення стратегій підприємства, засвоєння студентами сутності й особливостей концепцій категорії «стратегія підприємства», а також питань практичного застосування стратегії, як інтегрального підходу та комплексного інструменту, для організації і стимулювання діяльності підприємств щодо досягнення їх довгострокових цілей існування.

3. Формат курсу. Очний

Змішаний - курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання;

Заочний (дистанційний) - курс без очної складової.

Викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, такі як комп'ютерна графіка, аудіо та відео, інтерактивні елементи, он-лайн консультування.

4. Результати навчання. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу; застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади); використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефаківців у сфері економічної діяльності; проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники, демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами та у невизначених умовах. які характеризують результативність їх діяльності; демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

5. Пререквізити. Вивчення навчальної дисципліни «Стратегія підприємства» базується на знаннях отриманих при вивченні навчальних дисциплін «Економіка підприємства», «Планування діяльності підприємств», «Фінансовий аналіз», «Менеджмент» та ін.

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання. Бажано мати мобільний пристрій (телефон) або комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) для оперативної та он-лайн комунікації з викладачами з приводу проведення занять та он-лайн консультацій (Zoom, Viber, Messenger) чи робота у в системі Moodle.

Вміння працювати в MS Office (Excel, Word) для підготовки рефератів, виконання практичних та ін.

7. Схема курсу

Тиж./дата/год.	Тема, план	Форма діяльності (заняття)* <i>*лекція, самостійна, дискусія, групова робота</i>
За розкладом	Тема 1. Стратегія підприємства: поняття, еволюція концепції. 1. Поняття категорії «стратегія» 2. Стратегія фірми в контексті її економічної політики 3. Трактуювання «стратегії фірми» 4. Еволюція концепції стратегії підприємства	лекція
За розкладом	Тема 1. Стратегія підприємства: поняття, еволюція концепції. Завдання: навчитися виявляти і досліджувати множинність аспектів вживання категорії «стратегія». Визначати особливості стратегії, що відрізняють її від поточного планування та управління. Аналізувати фактори, які впливають на зміст стратегії підприємства	Семінарське заняття, групова робота

За розкладом	Тема 2. Визначення місії та цілей підприємства 1. Визначення місії підприємства 2. Формулювання мети та визначення завдань підприємства	лекція
За розкладом	Тема 2. Визначення місії та цілей підприємства Завдання: навчитися формулювати та обґрунтовувати місію підприємства. Визначати стратегічні цілі підприємства відповідно його місії. Аналізувати фактори, які впливають на побудову «дерево цілей». Визначати основні напрями заповнення стратегічної прогалини	Семінарське заняття, групова робота
За розкладом	Тема 3. Стратегічний контекст підприємства 1. Аспекти стратегічного контексту підприємства 2. Ознаки, зміст та перелік типових стратегічних рішень 3. Підприємство в РЕС та його стратегії 4. Складові «стратегічного набору» підприємства та їх взаємозв'язок 5. Форми і процедури відображення стратегічного аспекту діяльності підприємства 6. Загальні принципи формування стратегії підприємства	лекція
За розкладом	Тема 3. Стратегічний контекст підприємства Завдання: вміти визначати методи управління залежно від моделей організації, формувати стратегічне мислення менеджерів, визначати модель функціонування підприємства	Семінарське заняття, групова робота
За розкладом	Тема 4. Оцінювання зовнішнього середовища підприємства 1. Зовнішнє оточення фірми і його характеристика 2. Методологія аналізу зовнішнього оточення фірми 3. Позиції зовнішнього аналізу 4. Стратегічне позиціонування підприємства в зовнішньому середовищі 5. Методика оцінки зовнішнього середовища	лекція
За розкладом	Тема 4. Оцінювання зовнішнього середовища підприємства Завдання: виявити тенденції змін зовнішнього середовища і прогнозувати їх розвиток. Розробити прогнози	Семінарське заняття, групова робота

	ситуацій у зовнішньому середовищі. Оцінити оточення підприємства за допомогою різних інструментів	
За розкладом	Тема 5. Аналіз стратегічного потенціалу підприємства 1. Підходи до аналізу внутрішнього середовища підприємства 2. Зміст аналізу внутрішнього середовища підприємства 3. Методика оцінки стратегічного потенціалу і конкурентного статусу підприємства 4. Метод комплексного стратегічного аналізу середовища підприємства – SWOT-метод	лекція
За розкладом	Тема 5. Аналіз стратегічного потенціалу підприємства Завдання: підібрати релевантну інформацію щодо дії факторів внутрішнього середовища, аналіз та узагальнення її у відповідних документах. Системно проаналізувати діяльність підприємства. Визначити становище підприємства відносно його конкурентів. Визначити конкурентні переваги підприємства та його відокремлених підрозділів	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 6. Стратегії бізнесу підприємства 1. Поняття, призначення і зміст стратегії бізнесу підприємства, специфіка та порядок їх формування 2. Типи стратегії бізнесу підприємства та їх характеристика	лекція
За розкладом	Тема 6. Стратегії бізнесу підприємства Завдання: навчитися обґрунтовувати складові стратегічного набору підприємства. Визначати стратегічні зони господарювання підприємства з урахуванням концепції синергізму. Формувати стратегії діяльності підрозділів підприємства – стратегічних зон господарювання. Аналізувати взаємодію стратегічних зон господарювання з позиції забезпечення синергії	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 7. Стратегія диверсифікації діяльності підприємства 1. Поняття диверсифікації діяльності підприємства 2. Стратегія диверсифікації діяльності підприємства	лекція

За розкладом	Тема 7. Стратегія диверсифікації діяльності підприємства Завдання: засвоїти умови доцільності переходу підприємства до диверсифікації, елементи стратегічної відповідності при обґрунтуванні стратегії диверсифікації. Обґрунтувати вибір виду диверсифікації для підприємства на основі аналізу варіантів диверсифікації, їх переваг та недоліків.	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 8. Стратегія зовнішнього розвитку підприємства 1. Зовнішній розвиток підприємства 2. Стратегія горизонтальної інтеграції 3. Стратегія вертикальної інтеграції 4. Порядок формування стратегії зовнішнього розвитку підприємства	лекція
За розкладом	Тема 8. Стратегія зовнішнього розвитку підприємства Завдання: визначити можливості зростання підприємства в межах галузі. Визначити та проаналізувати фактори, що впливають на стратегії виходу на зовнішні ринки. Обрати стратегію зовнішнього зростання для підприємства	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 9. Корпоративна стратегія підприємства 1. Поняття і зміст корпоративної стратегії підприємства 2. Характеристика корпоративних стратегій підприємства	лекція
За розкладом	Тема 9. Корпоративна стратегія підприємства Завдання: навчитися обирати корпоративну стратегію підприємства, визначати основні чинники забезпечення корпоративної стратегії	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 10. Матричні методи формування корпоративної стратегії підприємства 1. Загальна характеристика методів і методики розробки стратегії фірми 2. Матричні методи визначення стратегічного становища підприємства і оцінки стратегічних альтернатив за його СЗГ: BCG, МакКінсі, Шелл, ADL 3. Методи комплексного стратегічного аналізу: SWOT, SPACE	лекція

За розкладом	Тема 10. Матричні методи формування корпоративної стратегії підприємства Завдання: використати матричні методи для оцінки видів діяльності диверсифікованого підприємства. Визначити переваги та недоліки матричних моделей, проаналізувати показники щодо оцінки доцільності впровадження інвестиційних проектів	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 11. Альтернативність у стратегічному виборі 1. Формулювання та аналіз стратегічних альтернатив 2. Вибір стратегічного напрямку діяльності підприємства (стратегічний набір)	лекція
За розкладом	Тема 11. Альтернативність у стратегічному виборі Завдання: навчитися обирати та обґрунтовувати загальну та конкурентну стратегії використовуючи інформацію щодо діяльності підприємства та його оточення за допомогою встановлених правил, забезпечувати інформаційну підтримку процесів формування стратегії підприємства	Семінарське заняття, групова робота
За розкладом	Тема 12. Декомпонування корпоративної стратегії підприємства 1. Підходи до декомпонування корпоративної стратегії підприємства 2. Декомпозиція КС підприємства за функціональним підходом 3. Декомпозиція за підходом виділення провідної ключової стратегії-підсистеми (за допомогою дерева структури та стратегічних альтернатив) 4. Декомпонування КС підприємства за принципом виділення окремих бізнес-аспектів	лекція
За розкладом	Тема 12. Декомпонування корпоративної стратегії підприємства Завдання: навчитися визначати стратегічні дії щодо розробки стратегії на різних рівнях ієрархії корпорації. Обирати схему стратегічного планування у корпорації. Будувати стратегічну піраміду корпорації	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 13. Загальна характеристика функціональної стратегії	лекція

	1. Сутність функціональних стратегій. 2. Чинники, що впливають на функціональні стратегії. 3. Напрями управління безпекою бізнесу.	
За розкладом	Тема 13. Загальна характеристика функціональної стратегії Завдання: навчитися обирати та обґрунтовувати функціональні стратегії, використовуючи інформацію щодо діяльності підприємства та його оточення за допомогою встановлених правил	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 14. Стратегічні аспекти у функціональних сферах діяльності підприємства 1. Сутність виробничої стратегії. 2. Різновиди інноваційної стратегії підприємства. 3. Основні елементи фінансової стратегії. 4. Стратегія управління іншими функціональними стратегіями.	лекція
За розкладом	Тема 14. Стратегічні аспекти у функціональних сферах діяльності підприємства Завдання: навчитися визначати стратегічні дії щодо розробки функціональних стратегій з урахуванням специфіки побудови підприємства	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 15. Сучасний стан та перспективи розвитку стратегічного управління в Україні 1. Сучасний стан стратегічного управління в Україні 2. Перспективи розвитку стратегічного управління в Україні	лекція
За розкладом	Тема 15. Сучасний стан та перспективи розвитку стратегічного управління в Україні Завдання: навчитися визначати чинники, що впливають на формування системи стратегічного управління. Формувати систему стратегічного управління на підприємств	Практичне заняття, індивідуальна робота

8. Підсумковий контроль

Екзамен за умови виконання навчальної програми

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет

Економічний факультет

кафедра економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Назва курсу	РЕГІОНАЛЬНА ТА НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА
E-mail:	mzahodym@gmail.com
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1789

1. Коротка анотація до курсу. Дисципліна «Регіональна та національна економіка» є обов'язковою навчальною дисципліною циклу професійної підготовки для студентів галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» освітнього ступеня «бакалавр». Дисципліна спрямована на вивчення законів, закономірностей та принципів територіальної організації виробництва у розрізі окремих регіонів України, ефективності галузей економіки; також в центрі уваги перебувають показники, які відображають потенціал та структуру національної економіки, інституційні системи та організаційні механізми управління національною економікою, соціальні, екологічні та зовнішньоекономічні аспекти функціонування національної економіки. Засвоєння теорії розміщення продуктивних сил, регіональної економіки та регіонального розвитку, наукових засад регіональної економічної політики; оволодіння знаннями про територіальну і галузеву структуру господарського комплексу України та її економічних районів.

2. Мета та цілі курсу. Формування знань про закономірності становлення, функціонування та розвитку національної економіки як динамічної системи та підсистеми світового господарства з позицій виділення загальних тенденцій еволюції економічних систем та особливостей вітчизняної практики господарювання, а також теоретичних і практичних засад територіальної організації продуктивних сил України, сучасного стану та напрямків регіонального розвитку економіки; методичні навички з питань, що відображають виробничі, фінансові та інституційні умови і результати розвитку господарського комплексу країни.

3. Формат курсу. Очний

Змішаний - курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання;

Заочний (дистанційний) - курс без очної складової.

Викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, такі як комп'ютерна графіка, аудіо та відео, інтерактивні елементи, он-лайн консультування.

4. Результати навчання – Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу; розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем; пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки; усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави; використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів.

5. Пререквізити. Вивчення навчальної дисципліни «Регіональна та національна економіка» базується на знаннях отриманих при вивченні навчальних дисциплін «Основи економічної теорії», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Історія економіки та економічної думки».

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання. Бажано мати мобільний пристрій (телефон) або комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) для оперативної та он-лайн комунікації з викладачами з приводу проведення занять та он-лайн консультацій (Zoom, Viber, Messenger) чи робота у в системі Moodle.

Вміння працювати в MS Office (Excel, Word) для підготовки рефератів, виконання практичних та ін.

7. Схема курсу

Тиж./дата/год.	Тема, план	Форма діяльності (заняття)* <i>*лекція, самостійна, дискусія, групова робота</i>
За розкладом	Тема 1. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів	лекція
За розкладом	Тема 1. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів	Семінарське заняття, групова робота
За розкладом	Тема 2. Економічне районування та територіальна організація господарства	лекція
За розкладом	Тема 2. Економічне районування та територіальна організація господарства	Семінарське заняття, групова робота
За розкладом	Тема 3. Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики	лекція

За розкладом	Тема 3. Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики	Семінарське заняття, групова робота
За розкладом	Тема 4. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення	лекція
За розкладом	Тема 4. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення	Семінарське заняття, групова робота
За розкладом	Тема 5. Фактори сталого розвитку продуктивних сил	лекція
За розкладом	Тема 5. Фактори сталого розвитку продуктивних сил	Семінарське заняття, групова робота
За розкладом	Тема 6. Економічні теорії та базисні інститути національної економіки	лекція
За розкладом	Тема 6. Економічні теорії та базисні інститути національної економіки	Семінарське заняття, групова робота
За розкладом	Тема 7. Теорія суспільного добробуту та соціальної ринкової економіки	лекція
За розкладом	Тема 7. Теорія суспільного добробуту та соціальної ринкової економіки	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 8. Інституційні чинники розвитку національної економіки	лекція
За розкладом	Тема 8. Інституційні чинники розвитку національної економіки	Семінарське заняття, групова робота
За розкладом	Тема 9. Програмування та прогнозування національної економіки	лекція
За розкладом	Тема 9. Програмування та прогнозування національної економіки	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 10. Характеристика економічного потенціалу	лекція
За розкладом	Тема 10. Характеристика економічного потенціалу	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 11. Політика економічного зростання в національній економіці	лекція
За розкладом	Тема 11. Політика економічного зростання в національній економіці	Семінарське заняття, групова робота
За розкладом	Тема 12. Інституціональні форми інтеграції у світове господарство	лекція
За розкладом	Тема 12. Інституціональні форми інтеграції у світове господарство	Семінарське заняття, групова робота

8. Підсумковий контроль - залік за умови виконання навчальної програми

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет

Економічний факультет

кафедра менеджменту, публічного управління та адміністрування

Назва курсу	МЕНЕДЖМЕНТ І МАРКЕТИНГ
Е-mail кафедри:	moa@pdatu.edu.ua
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1598

1. Коротка анотація до курсу - Силабус розроблено відповідно до місця та значення дисципліни за структурно-логічною схемою, передбаченою освітньо-професійною програмою. Змістовність тем визначена для мінімальної кількості годин за стандартом. Програма вивчення дисципліни передбачає набуття здобувачами системних знань з теоретичних засад та організаційно-методичних і практичних навичок менеджменту і маркетингу на підприємстві в ринкових умовах його функціонування.

2. Мета та цілі курсу – є формування у майбутніх фахівців сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі менеджменту та маркетингу, розуміння концептуальних основ системного управління організаціями; набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень; забезпечення необхідного рівня підготовки спеціалістів зоотехнічного профілю з питань маркетингу. Студенти мають одержати знання про суть маркетингу, його предмет, об'єкти, методи маркетингових досліджень.

Завданням вивчення дисципліни «Менеджмент і маркетинг» є теоретична підготовка студентів із питань:

- сутність основних понять і категорій менеджменту та управління;
- принципи та функції менеджменту;
- система методів управління; зміст процесів та технології управління;

- основи планування, здійснення мотивування та контролювання;
- прийняття рішень у менеджменті;
- інформаційне забезпечення процесу управління;
- ефективність управління;
- теоретичні основи маркетингу;
- планування та організація маркетингових заходів;
- практичні аспекти маркетингової діяльності.

3. Формат курсу - Змішаний - курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання;

Заочний (дистанційний) - курс без очної складової (online, Moodle).

Викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, такі як комп'ютерна графіка, аудіо та відео, інтерактивні елементи, онлайн консультування.

4. Результати навчання - В результаті вивчення дисципліни забезпечується досягнення таких програмних результатів навчання: Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

5. Пререквізити - Дисципліна «Менеджмент і маркетинг» ґрунтується на досягнутих студентами компетентностях з дисциплін «Мікро і макроекономіка», «Економіка підприємств», «Статистика», «Математичні методи та моделі».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання - Бажано мати мобільний пристрій (телефон) або комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) для оперативної та он-лайн комунікації з викладачами з приводу проведення занять та он-лайн консультацій (Viber) чи робота у в системі Moodle.

7. Схема курсу

Тема, план
Тема 1. Поняття і сутність менеджменту.   1.1. Менеджмент як специфічна сфера людської діяльності.   1.2. Суть, зміст менеджменту та управління.   1.3. Менеджмент як система наукових знань та як мистецтво управління.   1.4. Методи дослідження у менеджменті.
Тема 2. Основні теорії і методи прийняття управлінських рішень   2.1. Управлінське рішення як результат управлінської діяльності.   2.2. Класифікація та умови прийняття управлінських рішень.   2.3. Моделі прийняття управлінських рішень.
Тема 3. Планування і контроль   3.1. Сутність і зміст планування як функції менеджменту, його види та їхній взаємозв'язок.   3.2. Основні елементи системи планування.   3.3. Планування стратегії підприємства   3.4. Класифікація цілей організації. Процес постановки цілей.
Тема 4. Організація як функція управління   4.1. Сутність функції організування та її місце в системі управління. Поняття та складові організаційної діяльності.   4.2. Повноваження та відповідальність. Процес делегування повноважень і відповідальності.   4.3. Типи повноважень: лінійні, функціональні.   4.4. Департаменталізація.
Тема 5 Мотивація   5.1. Значення людського фактора в управлінні організацією.   5.2. Поняття мотивування.   5.3. Теорії і моделі процесів мотивування: змістовний і процесний підходи.
Тема 6. Ефективність менеджменту   6.1. Концепції визначення ефективності менеджменту в організації.   6.2. Підходи до оцінки ефективності менеджменту в організації.

Тема, план
6.3. Економічна, організаційна та соціальна ефективність менеджменту. 6.4. Напрями підвищення ефективності управління організацією. 6.5. Сутність та різновиди відповідальності та етики у менеджменті.
Тема 7. Сутність маркетингу та його сучасна концепція. 7.1. Поняття маркетингу і маркетингового менеджменту та їх концепцій. 7.2. Завдання і функції маркетингового менеджменту. 7.3. Процес маркетингового менеджменту. 7.4. Алгоритм формування маркетингу.
Тема 8. Маркетингове середовище та маркетингова інформаційна система. 8.1. Маркетингове середовище. 8.2. Процес аналізу маркетингового середовища. Методи аналізу маркетингового середовища 8.3. Концепція маркетингової інформаційної системи. 8.4. Техніка маркетингового дослідження.

Тема, план
Тема 9. Маркетингова товарна політика.   9.1. Зміст маркетингової товарної політики. Сутність та класифікація товарів.   9.2. Види нового товару. Процес створення нового товару.   9.3. Методи вироблення ідей і творчого розв'язання проблем.   9.4. Концепція життєвого циклу товару.   9.5. Якість і конкурентоспроможність товару.   9.6. Ринкова атрибутика товару.
Тема 10. Маркетингова політика комунікацій та стимулювання.   10.1. Сутність та завдання інтегрованих маркетингових комунікацій.   10.2. Сутність та види реклами. Джерела розповсюдження реклами.   10.3. Напрямки формування позитивного іміджу фірми.   10.4. Зміст та заходи стимулювання збуту.   10.5. Форми особистого продажу товару.
Тема 11. Система управління маркетинговою інформацією.   11.1. Сутність маркетингової цінової політики, основні завдання та фактори, що її визначають. Класифікація цін.   11.2. Етапи процесу ціноутворення.   11.3. Класифікація маркетингових стратегій ціноутворення.   11.4. Методи ціноутворення.
Тема 12. Оцінка ефективності маркетингових заходів.   12.1. Визначення ефективності маркетингової діяльності.   12.2. Показники ефективності маркетингової діяльності.   12.3. Основні підходи до оцінки ефективності маркетингової діяльності

8. Підсумковий контроль.

Залік за умов виконання навчальної програми та курсової роботи

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет

Економічний факультет

Кафедра фінансів, банківської справи, страхування та електронних платіжних систем

Назва курсу	Фінанси, гроші і кредит
E-mail:	fk@pdatu.edu.ua
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua

1. Коротка анотація до курсу - навчальна дисципліна «Фінанси, гроші і кредит» є обов'язковою при підготовці фахівців спеціальності 051 «Економіка» освітнього ступеня «бакалавр» 1 року навчання. Вивчення дисципліни передбачає дослідження проблем інвестування обумовлено тим, що наукове розуміння проблем фінансів, грошей, грошового обігу, кредитних, податкових і бюджетних відносин є необхідною складовою становлення професійних економічних знань студентів.

2. Мета та цілі курсу - здатність опановувати та усвідомлювати інформацію щодо сучасного стану і тенденцій розвитку фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування), здатність здійснювати планування, оцінювати, проводити аналіз інвестиційної діяльності суб'єктів економіки, визначати зміст та специфіку етапів процесу організації інвестиційного кредитування, уміння володіти методологічними прийомами наукових досліджень, використовувати сучасні методи системного наукового аналізу, здійснювати аналіз фінансової, операційної та інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання, виявляти напрями оптимізації фінансової роботи на підприємствах, що реалізується в країні, оцінювати інвестиційні портфелі та інвестиційні проекти.

3. Формат курсу - Змішаний

4. Результати навчання - уміння володіти методологічними прийомами наукових досліджень, застосовувати прикладні методики аналізу фінансової діяльності, використовувати сучасні методи системного наукового аналізу, здійснювати аналіз фінансової, операційної та інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання, виявляти напрями оптимізації фінансової роботи на підприємствах, враховувати вплив факторів зовнішнього середовища на результативність виробничо-господарської діяльності підприємства (установи, організації), володіти різноманітними практичними навичками щодо комп'ютерного збору і обробки інформації.

5. Пререквізити засвоєння дисципліни «Фінанси, гроші і кредит» покращиться, за умови попереднього опанування наступних дисциплін «Мікро і макроекономіка», «Теорія економічного аналізу», та «Основи економічної науки».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання – вміння працювати в MS Office (Excel, Word) для підготовки рефератів, виконання практичних і курсових робіт, доступ до ресурсу Moodle.

7. Схема курсу

Тиж./дата/год.	Тема, план	Форма діяльності (заняття)* <i>*лекція, самотійна, дискусія, групова робота</i>
Згідно розкладу	Тема 1. Суть та походження грошей	лекція/ групова робота
Згідно розкладу	Тема 2. Функції і види грошей	лекція/ групова робота
Згідно розкладу	Тема 3. Грошовий обіг і грошові системи	лекція/ групова робота
Згідно розкладу	Тема 4. Валюта і валютні відносини	лекція/ групова робота
Згідно розкладу	Тема 5. Кредит в ринковій економіці	лекція/ групова робота
Згідно розкладу	Тема 6. Кредитна система	лекція/ групова робота
Згідно розкладу	Тема 7. Сутність фінансів, їх функції і роль	лекція/ групова робота
Згідно розкладу	Тема 8. Фінансова політика і фінансовий механізм	лекція/ групова робота
Згідно розкладу	Тема 9. Фінанси підприємств	лекція/ групова робота
Згідно розкладу	Тема 10. Податки. Податкова система України	лекція/ групова робота
Згідно розкладу	Тема 11. Бюджет та бюджетний устрій. Доходи і видатки державного бюджету	лекція/ групова робота
Згідно розкладу	Тема 12. Місцеві фінанси	лекція/ групова робота
Згідно розкладу	Тема 13. Державний кредит. Фінансовий ринок. Страхування і страховий ринок	лекція/ групова робота
Згідно розкладу	Тема 14. Фінансовий механізм зовнішньоекономічних відносин	лекція/ групова робота

8. Підсумковий контроль - екзамен

Умови допуску до підсумкового контролю: виконання умов навчальної програми

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет

Економічний факультет

кафедра обліку, оподаткування та технологій електронного бізнесу

Назва курсу	ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ І ТЕХНОЛОГІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ
E-mail:	alexurl1982@gmail.com
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=159

1. Коротка анотація до курсу - Курс передбачає вивчення теоретичних і практичних засад інформаційних систем і технологій на підприємствах. Освітній процес з дисципліни здійснюється за такими формами: навчальні заняття; самостійна робота; контрольні заходи. Видами навчальних занять згідно до навчального плану є: лекції; практичні заняття, а також консультації. Практичні заняття передбачають: захист практичних завдань, презентації результатів самостійної роботи. Самостійна робота студентів полягає у засвоєнні вивченого навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача, підготовці до практичних занять. Консультації призначені для роз'яснення студентам теоретичних або практичних питань. Засвоєння навчального матеріалу перевіряється за допомогою поточного контролю, який здійснюється на практичних заняттях у формі усних відповідей, тестового контролю, захисту практичних завдань.

2. Мета та цілі курсу - формування системи теоретичних і практичних знань з основ створення та функціонування комп'ютерних інформаційних систем і технологій в управлінні підприємствами..

У результаті вивчення дисципліни «Інформаційні системи і технології на підприємстві» студенти повинні **знати**:

- ✓ основні поняття і роль інформаційних систем і технологій в управлінні підприємствами;
- ✓ визначення економічної інформації на підприємствах і засоби її формалізованого опису;
- ✓ сучасні підходи до розроблення і впровадження інформаційних систем;
- ✓ засоби створення і забезпечення автоматизованих інформаційних технологій на підприємствах;
- ✓ етапи еволюції стратегічних моделей управління підприємствами в інформаційних системах;
- ✓ теоретичні аспекти автоматизації управління проектами на підприємствах;
- ✓ теоретичні аспекти автоматизації процесів бізнес-планування інвестиційних проектів та стратегічного оцінювання бізнесу;
- ✓ комп'ютерні системи підтримки прийняття рішень та їх використання;
- ✓ експертні системи та їх використання;
- ✓ інтегровані інформаційні системи управління підприємствами;
- ✓ інформаційні системи для транснаціональних корпорацій.

Теоретичні знання мають бути закріплені практичними навичками. У зв'язку з цим студенти повинні вміти:

- ✓ визначати найбільш ефективні форми використання інформаційних технологій;
- ✓ використовувати інструментарій створення і використання інформаційних систем і технологій на підприємстві.

3. Формат курсу - Змішаний:

4. Результати навчання - Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності; організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

5. Пререквізити – Для вдалого вивчення курсу здобувач повинен володіти відповідними знаннями з дисциплін: Інформаційні технології, Економіко-статистичне моделювання, Електронна комерція.

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання - Для вдалого вивчення курсу здобувачу необхідно:

- ✓ Технічне обладнання (ноутбук/стаціонарний ПК з доступом до Глобальної мережі Інтернет)
- ✓ Програмне забезпечення (операційна система, текстовий та табличний процесори, система керування базами даних, Веб-переглядач, демонстраційні версії програмних продуктів Project Expert, Microsoft Project тощо)

7. Схема курсу

Тиж./дата/год.-	Тема, план	Форма діяльності (заняття)* <i>*лекція, самостійна, дискусія, групова робота</i>
Згідно розкладу	ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ І РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ І ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВАМИ 1. Інформаційні ресурси організації. 2. Інформаційні технології та їх класифікація. 3. Інформаційні системи управління організацією та їх класифікація.	<i>Лекція, практичне заняття, самостійна робота</i>
Згідно розкладу	ЕКОНОМІЧНА ІНФОРМАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ І ЗАСОБИ ЇЇ ФОРМАЛІЗОВАНОГО ОПИСУ 1. Економічна інформація та її характеристики, види та структура. 2. Класифікація і кодування інформації.	<i>Лекція, практичне заняття, самостійна робота</i>
Згідно розкладу	СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО РОЗРОБЛЕННЯ І ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ 1. Методологія створення інформаційних систем. 2. Методи розробки моделей інформаційних систем. 3. Стратегії розробки інформаційних систем.	<i>Лекція, практичне заняття, самостійна робота</i>

Тиж./дата/год.-	Тема, план	Форма діяльності (заняття)* <i>*лекція, самотійна, дискусія, групова робота</i>
Згідно розкладу	ЗАСОБИ СТВОРЕННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АВТОМАТИЗОВАНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ПІДПРИЄМСТВАХ 1. Автоматизовані інформаційні технології, їх розвиток і класифікація. 2. Автоматизоване робоче місце – засіб автоматизації роботи кінцевого користувача на підприємстві.	<i>Лекція, практичне заняття, самотійна робота</i>
Згідно розкладу	ЕВОЛЮЦІЯ СТРАТЕГІЧНИХ МОДЕЛЕЙ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ В ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМАХ 1. Основні етапи розвитку стратегічних моделей управління підприємствами в інформаційних системах. 2. Системи планування матеріальних ресурсів (MRP). Системи планування виробничих ресурсів (MRPII). 3. Системи планування ресурсів підприємства (ERP). 4. Системи планування ресурсів підприємства, синхронізованого зі споживачами (CSRП). 5. Розвинуті системи планування (APS).	<i>Лекція, практичне заняття, самотійна робота</i>
Згідно розкладу	АВТОМАТИЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ. 1. Загальна характеристика програмних продуктів для бізнес-планування інвестиційних проектів на підприємствах. 2. Програмний продукт Project Expert. 3. Програмні продукти для стратегічного оцінювання бізнесу	<i>Лекція, практичне заняття, самотійна робота</i>
Згідно розкладу	АВТОМАТИЗАЦІЯ ПРОЦЕСІВ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ ТА СТРАТЕГІЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ БІЗНЕСУ. 1. Базові функціональні можливості автоматизованих систем управління проектами. 2. Загальні характеристики найбільш поширених автоматизованих систем управління проектами.	<i>Лекція, практичне заняття, самотійна робота</i>
Згідно розкладу	КОМП'ЮТЕРНІ СИСТЕМИ ПІДТРИМКИ ПРИЙНЯТТЯ	<i>Лекція, практичне</i>

Тиж./дата/год.-	Тема, план	Форма діяльності (заняття)* <i>*лекція, самостійна, дискусія, групова робота</i>
	РІШЕНЬ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ. 1. Суть і компоненти СППР. 2. Галузі застосування та приклади використання СППР на підприємствах. 3. Виконавчі інформаційні системи (BIC)	<i>заняття, самостійна робота</i>
Згідно розкладу	ЕКСПЕРТНІ СИСТЕМИ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ. 1. Основи функціонування експертних систем. 2. Структура і функції економічних експертних систем. 3. Структура і функції експертних систем внутрішнього аудиту на підприємстві. 4. Приклади використання експертних систем на підприємствах	<i>Практичне заняття</i>
Згідно розкладу	ІНТЕГРОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ. 1. Загальна характеристика сучасного стану інформаційних систем управління підприємствами. 2. Базова концепція і основні функціональні компоненти інтегрованої інформаційної системи «Галактика». 3. Інформаційна система управління підприємством Miracle V.	<i>Лекція, практичне заняття, самостійна робота</i>
Згідно розкладу	ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ДЛЯ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ. 1. Особливості інформаційних систем для транснаціональних корпорацій. 2. Організаційна будова ТНК. 3. Вимоги до проектування і впровадження інформаційної системи для ТНК. 4. Приклади експертних систем	<i>Лекція, практичне заняття, самостійна робота</i>

8. Підсумковий контроль

Залік за умови виконання навчальної програми

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет

Економічний факультет

кафедра економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Назва курсу	ЕКОНОМІКА, ОРГАНІЗАЦІЯ І ПЛАНУВАННЯ В АГРОПРОМИСЛОВИХ ФОРМУВАННЯХ
E-mail:	<i>dobrovolskaella@gmail.com</i>
Сторінка курсу в системі Moodle	<i>http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1797</i>

1. Коротка анотація до курсу – Навчальна дисципліна «Економіка, організація і планування в агропромислових формуваннях» є обов’язковою при підготовці фахівців за спеціальністю 051 «Економіка» освітнього ступеня «бакалавр». Дисципліна спрямована на оволодіння теоретичними основами і отримання практичного досвіду застосування сучасних методів досліджень економіки, організації та планування аграрного виробництва, визначення організаційних економічних взаємозв’язків між його складовими з урахуванням особливостей сфери застосування, можливостей та обмежень в процесі аналітичної оцінки та прогнозування стану і тенденцій розвитку господарських процесів підприємства.

2. Мета та цілі курсу – Формування і засвоєння системи теоретичних знань та практичних навичок щодо організації та планування аграрного виробництва, оцінки економічних явищ і процесів господарської діяльності, опанування методів економічного аналізу, формування вмінь: проведення економічних досліджень, обчислення узагальнюючих показників, аналітичної оцінки та виявлення закономірностей і тенденцій розвитку внутрішніх явищ та процесів економічної діяльності підприємства.

Курс «Економіка, організація і планування в агропромислових формуваннях» дає досить повне уявлення про складові та економічні процеси підприємства, основи економічної оцінки явищ та процесів господарської діяльності підприємства, аналітичну оцінку господарських процесів, методи узагальнення та аналізу інформації,

закономірності функціонування та організації діяльності підприємства.

3. Формат курсу – Очний

Заочний (дистанційний) – курс без очної складової (online, Moodle).

Викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, такі як комп'ютерна графіка, аудіо та відео, інтерактивні елементи, онлайн консультування.

4. Результати навчання – асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу; знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки; застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади); використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності; усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави; проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності; вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин; застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники; вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки; виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків; використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність; оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами; вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів; показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення; демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

5. Пререквізити – ефективність засвоєння змісту дисципліни «Економіка, організація і планування в агропромислових формуваннях» значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти попередньо опанував матеріалом таких дисциплін: «Основи економічної науки», «Теорія економічного аналізу», «Аналіз господарської діяльності», «Фінансовий аналіз», «Бухгалтерський облік», «Економіка підприємства», «Організація аграрного бізнесу».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання – Бажано мати мобільний пристрій (телефон) або комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) для оперативної та он-лайн комунікації з викладачами з приводу проведення занять та он-лайн консультацій (Viber) чи робота у в системі Moodle.

Вміння працювати в MS Office (Excel, Word) для підготовки рефератів, виконання практичних робіт.

7. Схема курсу

Тиж./дата/год.	Тема, план	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота
За розкладом	Тема 1. Аграрно-промисловий комплекс України та його інфраструктура 1.1. Сутність АПК і його місце в народногосподарському комплексі України. 1.2. Галузева структура АПК. 1.3. Сільське господарство та особливості його розміщення. 1.4. Функціональна структура АПК. 1.5. Територіальна структура АПК.	Лекція
За розкладом	Тема 1. Аграрно-промисловий комплекс України та його інфраструктура Завдання: Ознайомитися із структурою АПК, міжгалузевим балансом, показниками розвитку аграрного комплексу України та світу.	Практична, групова робота
За розкладом	Тема 2. Виробничі та економічні показники діяльності сільськогосподарських підприємств 1.1. Кінцеві результати діяльності аграрних підприємств. 1.2. Поняття ефекту та ефективності. 1.3. Методика оцінки результатів діяльності підприємства.	Лекція
За розкладом	Тема 2. Виробничі та економічні показники діяльності сільськогосподарських підприємств	Практичне заняття, групова і індивідуальна робота

	Завдання: Засвоїти суть, значення та методику розрахунку економічних показників діяльності підприємства, аналітична оцінка результатів та їх інтерпретація.	
<i>За розкладом</i>	Тема 3. Трудові ресурси і продуктивність праці у сільському господарстві 3.1. Трудові ресурси і їх використання в сільськогосподарських підприємствах. 3.2. Продуктивність праці і методика її визначення. 3.3. Оплата праці в сільськогосподарських підприємствах. 3.4. Шляхи підвищення продуктивності праці.	Лекція
<i>За розкладом</i>	Тема 3. Трудові ресурси і продуктивність праці у сільському господарстві Завдання: Засвоїти суть трудових ресурсів, оволодіти методами визначення продуктивності праці та її оплати, аналіз отриманих результатів.	Практичне заняття, індивідуальна робота
<i>За розкладом</i>	Тема 4. Виробничі фонди та інвестиції в розвитку галузей АПК 4.1. Поняття засобів виробництва, їх класифікація, структура і оцінка 4.2. Фізичний і моральний знос основних фондів. 4.3. Енергетичні ресурси сільського господарства. Енергозабезпеченість і енергоозброєність праці. 4.4. Система машин та ефективність їх використання. Показники ефективності використання МТП.	Лекція
<i>За розкладом</i>	Тема 4. Виробничі фонди та інвестиції в розвитку галузей АПК Завдання: Засвоїти суть виробничих фондів, оволодіти методами їх планування, визначати показники ефективності використання МТП, навчитись аналізувати та інтерпретувати дані, проводити аналітичну оцінку.	Практичне заняття, індивідуальна робота
<i>За розкладом</i>	Тема 5. Організація матеріально-технічного забезпечення і обслуговування сільськогосподарських підприємств 5.1. Сутність та завдання матеріально-технічного забезпечення. 5.2. Планування матеріально-технічного	Лекція

	забезпечення. 5.3. Управління матеріально-технічним забезпеченням. 5.4. Нормування витрат сировини і матеріалів та показники використання матеріальних ресурсів. 5.5. Запаси матеріально-технічних ресурсів підприємства. Регулювання запасів. 5.6. Планування економії матеріально-технічних ресурсів.	
За розкладом	Тема 5. Організація матеріально-технічного забезпечення і обслуговування сільськогосподарських підприємств Завдання: Засвоїти суть МТЗ, навчитись планувати та встановлювати нормативи витрат та запасів підприємства.	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 6. Витрати виробництва і собівартість продукції 6.1. Поняття собівартості та її види. 6.2. Рівень і структура собівартості основних видів продукції. 6.3. Склад затрат і методика визначення собівартості продукції. 6.4. Шляхи зниження собівартості сільськогосподарської продукції.	Лекція
За розкладом	Тема 6. Витрати виробництва і собівартість продукції Завдання: Навчитись планувати витрати і прибуток підприємства, проводити аналітичну оцінку результатів та їх інтерпретацію.	Практичне заняття, індивідуальна робота
За розкладом	Тема 7. Ціни та ціноутворення в системі АПК та маркетингова політика 7.1. Сучасні методи ціноутворення в маркетингу. 7.2. Сутність ціни та її класифікація. 7.3. Основні елементи та етапи розробки цінових стратегій. 7.4. Види стратегій ціноутворення в маркетингу. 7.5. Основні методи ціноутворення.	Лекція
За розкладом	Тема 7. Ціни та ціноутворення в системі АПК та маркетингова політика Завдання: Засвоїти методи ціноутворення,	Практичне заняття, індивідуальна робота

	контролю цін та напрямків формування маркетингової політики підприємства.	
<i>За розкладом</i>	Тема 8. Ефективність сільськогосподарського виробництва 8.1. Суть економічної ефективності, її види. 8.2. Рентабельність сільськогосподарського виробництва. 8.3. Шляхи підвищення економічної ефективності сільськогосподарського виробництва.	Лекція
<i>За розкладом</i>	Тема 8. Ефективність сільськогосподарського виробництва Завдання: Засвоїти сутність економічної ефективності, застосовувати методику визначення її показників, проводити аналіз рівноваги господарської діяльності підприємства.	Практичне заняття, індивідуальна робота
<i>За розкладом</i>	Тема 9. Організація нормування та оплати праці 9.1. Поняття, зміст та завдання організації праці. 9.2. Організація робочих місць. 9.3. Форми розподілу і кооперації праці. 9.4. Основи організації нормування праці. 9.5. Різновиди норм праці.	Лекція
<i>За розкладом</i>	Тема 9. Організація нормування та оплати праці Завдання: Засвоїти суть, значення, види бюджетного планування, нормування і показники, що їх характеризують та навчитись їх аналізувати	Практичне заняття, індивідуальна робота
<i>За розкладом</i>	Тема 10. Планування економічного і соціального розвитку 10.1. Суть державного економічного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, його функції та принципи. 10.2. Система загальнодержавних податків та розподіл коштів між бюджетами різних рівнів. 10.3. Методологічні основи планування та стратегія розвитку установи.	Лекція
<i>За розкладом</i>	Тема 10. Планування економічного і соціального розвитку Завдання: Засвоїти суть, значення, види бюджетного планування і показники, що їх характеризують та навчитись їх аналізувати.	Практичне заняття, індивідуальна робота
<i>За розкладом</i>	Тема 11. Організація обліку та аналізу	Лекція

	господарської діяльності 11.1. Суть, об'єкт, предмет і задачі управлінського обліку 11.2. Аналіз забезпеченості підприємства основними коштами і матеріальними ресурсами і ефективність їх використання. 11.3. Експертиза облікової політики підприємства.	
<i>За розкладом</i>	Тема 11. Організація обліку та аналізу господарської діяльності Завдання: Засвоїти суть, значення, види облікової політики підприємства, використовувати методику аналізу господарської діяльності підприємства	Практичне заняття, індивідуальна робота

8. Підсумковий контроль

Залік за умови виконання навчальної програми

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
факультет економічний

кафедра фінансів, банківської справи, страхування та електронних платіжних систем

Назва курсу	ЕКОНОМІЧНИЙ І ПРОЕКТНИЙ АНАЛІЗ
Е-mail кафедри:	<i>budnyakluba@gmail.com</i>
Сторінка курсу в системі Moodle	<i>http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=69</i>

1. Коротка анотація до курсу – Навчальна дисципліна «Економічний і проектний аналіз» є обов’язковою при підготовці фахівців за спеціальністю 051 «Економіка» освітнього ступеня «бакалавр». Програма даної дисципліни складається з двох частин. У першій представлено економічний аналіз, а у другій – проектний.

Економічний аналіз спрямований на оволодіння теоретичних основ і отримання досвіду практичного застосування загальнотеоретичних і конкретно-економічних методів і прийомів з метою розв’язання задач факторного аналізу, вивчення причинно-наслідкових зв’язків у роботі конкретного суб’єкту господарювання, прогнозування основних результатів його роботи з метою прийняття науково обґрунтованих управлінських рішень.

Проектний аналіз – націлений на отримання досвіду практичного застосування загальнотеоретичних і конкретно-економічних методів і прийомів з метою розв’язання задач інвестиційного спрямування, вивчення причинно-наслідкових зв’язків для здійснення даного процесу, прогнозування основних результатів роботи в процесі реалізації інвестиційного проекту.

2. Мета та цілі курсу

Мета: Економічного аналізу – засвоєння студентами теоретичних і практичних знань із питань організації та ведення економічного аналізу, набуття навичок із методики здійснення аналізу на різних рівнях господарювання з метою комплексного оцінювання результатів господарювання та прийняття науково обґрунтованих управлінських рішень.

Проектного аналізу – формування системи знань з методології аналізу проектних рішень, розробки та обґрунтування проектів для задоволення суспільних та особистих потреб в умовах обмеженості ресурсів.

Завдання: Економічного аналізу – вивчення сучасних методик економічного аналізу із застосуванням математичних та статистичних прийомів і методів.

Проектного аналізу – вивчення основних концепцій, понять, методів і підходів, які використовуються у світовій практиці при аналізі проектних рішень; набуття навичок використання інструментарію проектного аналізу, оволодіння процедурами аналізу, порівняння та обґрунтування вибору проектів, оцінювання проектів щодо маркетингової технології, екологічної, соціальної та інституціональної життєздатності, фінансової та економічної привабливості.

Програмні компетентності – здатність розв’язувати складні задачі і проблеми у галузі професійної діяльності із поглибленим рівнем знань, достатнім рівнем інтелектуального потенціалу для вирішення проблемних професійних завдань у певній галузі національної економіки ; Здатність до аналізу та синтезу як інструментарію виявлення проблем та прийняття рішень для їх розв’язання на основі логічних аргументів та перевірених фактів; здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології для пошуку, оброблення, аналізу та використання інформації з різних джерел; Здатність формувати обліково-аналітичну інформацію для ефективного управління діяльністю підприємства; здатність проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень

3. Формат курсу – очний

Змішаний – курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання;

Заочний (дистанційний) – курс без очної складової (online, Moodle).

Викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, такі як комп’ютерна графіка, аудіо та відео, інтерактивні елементи, онлайн консультування.

4. Результати навчання

- ✓ Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері професійної діяльності.
- ✓ Проявляти турботу про здоров’я та безпеку життєдіяльності співробітників, прагнення до збереження навколишнього середовища.

- ✓ Демонструвати навички володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження економічних явищ та процесів на підприємстві.
- ✓ Демонструвати розуміння особливостей практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств, установ та організацій різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.
- ✓ Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств, установ, організацій та інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.
- ✓ Обґрунтовувати ефективність прийняття рішення з використанням обліково-аналітичної інформації та розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством.

5. Пререквізити – здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом наступних курсів – «Теорія економічного аналізу», «Вища математика», «Мікро і макроекономіка», «Інформаційні технології», «Економіка підприємства», «Основи економічної науки», «Статистика».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання – бажано мати мобільний пристрій (телефон) або комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) для оперативної та он-лайн комунікації з викладачами з приводу проведення занять та он-лайн консультацій (Viber) чи робота у в системі Moodle.
Вміння працювати в MS Office (PowerPoint, Excel, Word) для підготовки рефератів, презентацій та виконання практичних робіт.

7. Схема курсу

Тиж./дата/год.	Тема, план	Форма діяльності (заняття)* <i>*лекція, самостійна, дискусія, групова робота</i>
Згідно розкладу	Тема 1. Наукові основи економічного аналізу 1.1. Роль аналізу для внутрівиробничого управління. 1.2. Етапи аналізу і його організація на підприємстві. 1.3. Предмет, метод і прийоми економічного аналізу. 1.4. Проектування організації економічного аналізу http://pdatu.net.ua/mod/lesson/edit.php?id=37967&mode=single&pageid=2735 .	Лекція
Згідно розкладу	Тема 1. Наукові основи економічного аналізу Завдання: Ознайомитися із значенням економічного аналізу для внутрівиробничого управління, етапами його проведення та організацією на підприємстві. Повторити методи і прийоми, що використовуються в економічному аналізі з метою їх практичного використання. Акцентувати увагу на проектуванні організації економічної роботи на підприємстві.	Семінар, групова робота. Практичне заняття, групова і індивідуальна робота

Згідно розкладу	Тема 2. Основи аналізу попиту і пропозиції. 2.1. Аналіз попиту і пропозиції на продукцію та послуги підприємства. 2.2. Ринкова рівновага та аналіз її змін. 2.3. Аналіз еластичності попиту і пропозиції на продукцію та послуги підприємства.	Лекція
Згідно розкладу	Тема 2. Основи аналізу попиту і пропозиції. Завдання: Ознайомитися з аналізом попиту і пропозиції на продукцію та послуги підприємства, їх еластичністю та ринковою рівновагою. Провести практичні розрахунки.	Семінар, групова робота. Практичне заняття, групова і індивідуальна робота
Згідно розкладу	Тема 3. Аналіз ефективності випуску та збуту продукції 3.1. Аналіз випуску продукції за асортиментом і складом. 3.2. Аналіз ритмічності випуску продукції. 3.3. Аналіз якості продукції. 3.4. Аналіз збуту продукції, системи технічного обслуговування та ціноутворення. 3.5. Аналіз рекламної роботи. 3.6. Аналіз виконання договорів про поставку і реалізацію	Лекція
Згідно розкладу	Тема 3. Аналіз ефективності випуску та збуту продукції Завдання: Ознайомитися з аналізом випуску продукції за асортиментом і складом, ритмічністю роботи підприємства, якістю продукції, рекламної роботи та виконання договірних зобов'язань. Провести відповідні розрахунки.	Семінар, групова робота. Практичне заняття, групова і індивідуальна робота
Згідно розкладу	Тема 4. Аналіз фінансового стану підприємства 4.1. Суть та завдання аналізу фінансового стану підприємства. 4.2. Зміст та особливості зовнішнього аналізу фінансового стану. 4.3. Методика внутрішнього аналізу фінансового стану. 4.4. Основні прийоми, що використовуються в аналізі фінансового стану	Лекція
Згідно розкладу	Тема 4. Аналіз фінансового стану підприємства Завдання: Ознайомитися із суттю і завданнями аналізу фінансового стану підприємства, методикою зовнішнього і внутрішнього аналізу фінансового стану та основними прийомами, що при цьому використовуються.	Семінар, групова робота. Практичне заняття, групова і індивідуальна робота
Згідно розкладу	Тема 1: Теоретичні основи проектного аналізу 1.1. Поняття та сутність проектного аналізу. 1.2. Завдання та основні складові проектного аналізу. 1.3. Поняття інвестиційного проекту, його основні ознаки та класифікація. 1.4. Середовище та учасники інвестиційного проекту.	Лекція
Згідно розкладу	Тема 1: Теоретичні основи проектного аналізу Завдання: Ознайомитися із поняттям та сутністю проектного аналізу, завданням та його основними складовими проекту, поняттям	Семінар, групова робота.

	інвестиційного проекту, його основними ознаками та класифікацією, середовищем та учасниками інвестиційного проекту.	
Згідно розкладу	Тема 2: Життєвий цикл проекту. 2.1. Суть та основні підходи поділу проекту за фазами його життєвого циклу. 2.2. Підхід за групою «основна діяльність» та «3-фазна російська модель життєвого циклу проекту». 2.3. Змістовний підхід та особливості його застосування. 2.4. Принциповий та системний підходи.	Лекція
Згідно розкладу	Тема 2: Життєвий цикл проекту. Завдання: Ознайомитися із сутністю та основними підходами поділу проекту за фазами його життєвого циклу.	Семінар, групова робота.
Згідно розкладу	Тема 3: Концепція витрат і вигід у проектному аналізі. Цінність грошей у часі. 3.1. Загальна характеристика показників і методів оцінки інвестиційних проектів. 3.2. Концепція витрат і вигід у проектному аналізі. 3.3. Альтернативна вартість та альтернативні рішення. 3.4. Цінність грошей у часі. 3.5. Суть та розрахунки теперішньої і майбутньої вартості.	Лекція
Згідно розкладу	Тема 3: Концепція витрат і вигід у проектному аналізі. Цінність грошей у часі. Завдання: Ознайомитися із загальною характеристикою показників і методів оцінки інвестиційних проектів, концепцією витрат і вигод у проектному аналізі, альтернативною вартістю та альтернативним рішенням, цінністю грошей у часі, сутністю та розрахунком теперішньої і майбутньої вартості. Провести відповідні розрахунки.	Семінар, групова робота. Практичне заняття, групова і індивідуальна робота
Згідно розкладу	Тема 4: Грошовий потік. 4.1. Поняття та складові грошового потоку. 4.2. Підходи щодо визначення грошового потоку (залежно від методів його розрахунку). 4.3. Нарощення та дисконтування грошових потоків.	Лекція
Згідно розкладу	Тема 4: Грошовий потік. Завдання: Ознайомитися із поняттям та складовими грошового потоку, підходами щодо визначення грошового потоку (залежно від методів його розрахунку), нарощенням та дисконтуванням грошових потоків.	Семінар, групова робота.
Згідно розкладу	Тема 5: Стандартні фінансові та неформальні критерії прийняття рішень 5.1. Суть та етапи процесу прийняття управлінського рішення. 5.2. Способи прийняття управлінського рішення.	Лекція

	5.3.Формальні і неформальні критерії прийняття рішень. 5.4. Експертиза – основа прийняття рішення, щодо реалізації інвестиційного проекту	
Згідно розкладу	Тема 5: Стандартні фінансові та неформальні критерії прийняття рішень Завдання: Ознайомитися із сутністю та етапами процесу прийняття управлінського рішення, способами його прийняття, формальними і неформальними критеріями.	Семінар, групова робота.
Згідно розкладу	Тема 6: Динамічний аналіз беззбитковості проекту 6.1. Аналіз точки беззбитковості. 6.2. Методика розрахунку чистої приведеної вартості та внутрішньої норми дохідності та 6.3. Аналіз періоду окупності інвестицій, індексу їх прибутковості (рентабельності) та коефіцієнту ефективності. 6.4. Аналіз альтернативних проектів.	Лекція
Згідно розкладу	Тема 6: Динамічний аналіз беззбитковості проекту Завдання: Ознайомитися з процедурою аналізу точки беззбитковості, чистої приведеної вартості, внутрішньої норми дохідності та періоду окупності інвестицій, індексу їх прибутковості (рентабельності) і коефіцієнту ефективності інвестицій. Провести відповідні розрахунки.	Семінар, групова робота. Практичне заняття, групова і індивідуальна робота
Згідно розкладу	Тема 7: Оцінка і прийняття проектних рішень в умовах ризику та невизначеності 7.1. Вплив визначеності, ризику та невизначеності на проектні рішення. 7.2. Критерії оцінки ризику. 7.3. Оцінка власного ризику. 7.3.1. Імітаційний метод Монте-Карло. 7.3.2. Аналіз чутливості. 7.3.3. Аналіз сценаріїв.	Лекція
Згідно розкладу	Тема 7: Оцінка і прийняття проектних рішень в умовах ризику та невизначеності Завдання: Ознайомитися із критеріями оцінки ризику, оцінкою власного ризику за імітаційним методом Монте-Карло, аналізом чутливості та сценаріїв та проаналізувати причинно-наслідкові зв'язки між визначеністю, ризиками, невизначеності і проектними рішеннями..	Семінар, групова робота.
Згідно розкладу	Тема 8: Технічний аналіз інвестиційного проекту 8.1. Мета і завдання технічного аналізу. 8.2. Етапи робіт із виконання технічного аналізу проекту. 8.3. Вибір місця розташування виробничої потужності та її інфраструктура. 8.4. Вибір технології виробничої потужності.	Лекція
Згідно розкладу	Тема 8: Технічний аналіз інвестиційного проекту Завдання: Ознайомитися із метою, завданнями, етапами проведення	Семінар, групова робота. Практичне заняття, групова і

	технічного аналізу інвестиційного проекту, особливостями аналізу вибору місця розташування та технології реалізації інвестиційного проекту. Провести відповідні розрахунки.	індивідуальна робота
Згідно розкладу	Тема 9: Інституційний аналіз інвестиційного проекту 9.1. Мета і завдання інституційного аналізу. 9.2. Оцінка впливу зовнішніх факторів на аналіз. 9.3. Оцінка впливу внутрішніх факторів на проект. 9.4. Надійність управлінської системи інвестиційно-виробничого комплексу.	Лекція
Згідно розкладу	Тема 9: Інституційний аналіз інвестиційного проекту Завдання: Ознайомитися із метою, завданнями інституційного аналізу інвестиційного проекту, особливостями аналізу внутрішнього і зовнішнього середовища та способами визначення надійності управлінської системи інвестиційно-виробничого комплексу.	Семінар, групова робота.
Згідно розкладу	Тема 10: Соціальний аналіз інвестиційного проекту 10.1. Мета соціального аналізу і його основні компоненти 10.2. Послідовність робіт із виконання соціального аналізу 10.3. Соціальне середовище інвестиційного проекту та його оцінка 10.4. Проектування соціального середовища	Лекція
Згідно розкладу	Тема 10: Соціальний аналіз інвестиційного проекту Завдання: Ознайомитися із метою соціального аналізу, його основними компонентами, послідовністю робіт, оцінкою та можливістю проектування соціального середовища.	Семінар, групова робота.
Згідно розкладу	Тема 11: Екологічний аналіз інвестиційного проекту 11.1. Мета і сутність екологічного аналізу проекту; 11.2. Склад робіт з екологічного аналізу під час створення проекту; 11.3. Типи впливів проекту на навколишнє середовище; 11.4. Методичні підходи до визначення та оцінки впливу проекту на довкілля.	Лекція
Згідно розкладу	Тема 11: Екологічний аналіз інвестиційного проекту Завдання: Ознайомитися із метою, сутністю, складом робіт з екологічного аналізу інвестиційного проекту. Акцентувати увагу на типи впливів проекту на навколишнє середовище, методичних підходах до їх визначення та оцінки.	Семінар, групова робота.
Згідно розкладу	Тема 12: Комерційний аналіз інвестиційного проекту 12.1. Мета і завдання комерційного аналізу. 12.2. Маркетингова стратегія. 12.3. Маркетингове планування.	Лекція
Згідно розкладу	Тема 12: Комерційний аналіз інвестиційного проекту Завдання: Ознайомитися із метою і завданнями комерційного аналізу	Семінар, групова робота.

	інвестиційного проекту, маркетинговою стратегією та маркетинговим плануванням.	
Згідно розкладу	Тема 13: Фінансовий аналіз інвестиційного проекту 13.1. Мета і завдання фінансового аналізу інвестиційного проекту. 13.2. Організація проектного фінансування. 13.3. Інвестиційний та фінансовий план. 13.4. Фінансові показники проекту.	Лекція
Згідно розкладу	Тема 13: Фінансовий аналіз інвестиційного проекту Завдання: Ознайомитися із метою і завданнями фінансового аналізу інвестиційного проекту, організацією проектного фінансування, інвестиційним, фінансовим планом та основними фінансовими показниками проекту.	Семінар, групова робота.
Згідно розкладу	Тема 14: Економічний аналіз інвестиційного проекту 14.1. Мета і цілі економічного аналізу. 14.2. Фактори, що впливають на економічну цінність проекту. 14.3. Оцінка економічної привабливості та ефективності проекту. 14.4. Імпортний та експортний паритет цін.	Лекція
Згідно розкладу	Тема 14: Економічний аналіз інвестиційного проекту Завдання: Ознайомитися із метою економічного аналізу інвестиційного проекту, факторами, що впливають на економічну цінність проекту, оцінкою економічної привабливості та ефективності проекту, імпортом та експортом паритетом цін.	Семінар, групова робота.

8. Підсумковий контроль – залік (за умови виконання навчальної програми)

СИЛАБУС
Подільський державний аграрно-технічний університет
факультет економічний
кафедра економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Назва курсу	ЕКОНОМІКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
E-mail:	<i>gusl@ukr.net</i>
Сторінка курсу в системі Moodle	<i>http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1916</i>

1. Коротка анотація до курсу – Навчальна дисципліна «Економіка та організація інноваційної діяльності» є обов’язковою при підготовці фахівців спеціальності 051 «Економіка», освітнього ступеня «Бакалавр». Предметом навчальної дисципліни є закономірності функціонування і розвитку підприємства в ринкових умовах.

2. Мета та цілі курсу – Метою навчальної дисципліни «Економіка та організація інноваційної діяльності» є формування у студентів базових теоретичних знань та компетенцій з ефективної організації та управління інноваційною діяльністю, визначення стратегії і тактики інноваційного забезпечення суб’єктів господарювання.

3. Формат курсу: Очний.

Змішаний - курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання;

Заочний (дистанційний) - курс без очної складової.

4. Результати навчання – Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади). Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб’єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію

визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в однієї або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів. Оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами та у невизначених умовах. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

5. Пререквізити - ефективність засвоєння змісту дисципліни «Економіка та організація інноваційної діяльності» значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти попередньо опанував матеріалом таких дисциплін «Мікро і макроекономіка», «Економіка, організація і планування в агропромислових формуваннях», «Статистика», «Економіка підприємства», «Економічний аналіз».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання - Бажано мати мобільний пристрій (телефон) або комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) для оперативної та он-лайн комунікації з викладачами з приводу проведення занять та он-лайн консультацій (Viber) чи робота у в системі Moodle.

7. Схема курсу

Тиж./дата/год.	Тема, план	Форма діяльності (заняття)* <i>*лекція, самостійна, дискусія, групова робота</i>
<i>За розкладом</i>	Тема 1. Сутнісна характеристика інновацій та інноваційних процесів	Лекція
<i>За розкладом</i>	Тема 2. Теоретичні засади та сучасні тенденції інноваційного розвитку економіки	Практичне заняття, групова і індивідуальна робота
<i>За розкладом</i>	Тема 3. Державне регулювання та підтримка інноваційної діяльності	Лекція
<i>За розкладом</i>	Тема 4. Інноваційна політика підприємства	Практичне заняття, групова і індивідуальна робота
<i>За розкладом</i>	Тема 5. Управління інноваційними процесами	Лекція

<i>За розкладом</i>	Тема 6. Управління інноваційним розвитком підприємства	Практичне заняття, групова і індивідуальна робота
<i>За розкладом</i>	Тема 7. Організаційні форми інноваційної діяльності	Лекція
<i>За розкладом</i>	Тема 8. Особливості створення інновацій і формування попиту на них	Практичне заняття, групова і індивідуальна робота
<i>За розкладом</i>	Тема 9. Моніторинг інновацій та інформаційне забезпечення інноваційної діяльності	Лекція
<i>За розкладом</i>	Тема 10. Фінансування інноваційної діяльності	Практичне заняття, групова і індивідуальна робота
<i>За розкладом</i>	Тема 11. Оновлення техніко-технологічної бази підприємства	Лекція
<i>За розкладом</i>	Тема 12. Інноваційний проект: обґрунтування та реалізація	Практичне заняття, групова і індивідуальна робота
<i>За розкладом</i>	Тема 13. Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства	Лекція
<i>За розкладом</i>	Тема 14. Комерціалізація результатів інноваційної діяльності	Практичне заняття, групова і індивідуальна робота

8. Підсумковий контроль

Екзамен за умови виконання навчальної програми

Силабус
Подільський державний аграрно-технічний університет
Економічний факультет
Кафедра економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Назва курсу	КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВА: ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ
E-mail:	<i>dobrovolskaella@gmail.com</i>
Сторінка курсу в системі Moodle	<i>http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1654</i>

1. Коротка анотація до курсу – Навчальна дисципліна «Капітал підприємства: формування та використання» є обов’язковою при підготовці фахівців спеціальності 051 «Економіка» освітнього ступеня «Бакалавр». Дисципліна «Капітал підприємства: формування та використання» актуальна і її роль визначається формуванням і використанням безпосередньо пов’язана фінансова діяльність підприємства, що є основною ланкою, яка забезпечує суспільство необхідними матеріальними благами. Тут формується сукупність суспільно-виробничих і організаційно-технічних факторів, що визначається ефективність використання засобів виробництва, матеріальних і фінансових ресурсів у процесі господарської діяльності підприємства.

2. Мета та цілі курсу – Метою навчальної дисципліни є набуття студентами знань та практичних навичок щодо формування та ефективного використання капіталу сучасного підприємства.

3. Формат курсу – Очний
Заочний (дистанційний) – курс без очної складової.

Викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, такі як комп'ютерна графіка, аудіо та відео, інтерактивні елементи, онлайн консультування.

4. Результати навчання – В результаті вивчення дисципліни забезпечується досягнення таких програмних результатів навчання: асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу; відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя; знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки; пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки; застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач; усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави; проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності; вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин; ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники; визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку; використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність; використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів; оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами; вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів; демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами та у невизначених умовах; показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення; демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

5. Пререквізити – здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом наступних курсів – «Основи економічної теорії», «Мікро- та макроекономіка», «Економіка підприємства», «Економічний аналіз».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання – Бажано мати мобільний пристрій (телефон) або комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) для оперативної та он-лайн комунікації з викладачами з приводу проведення занять та он-лайн консультацій (Viber) чи робота у в системі Moodle.

Вміння працювати в MS Office (Excel, Word) для підготовки рефератів, виконання практичних робіт.

7. Схема курсу

Тиж. /дата /год.	Тема, план	Форма діяльності (заняття) лекція, самостійна, дискусія, групова робота)
Згідно розкладу	Тема 1. Капітал як економічна база створення і розвитку підприємства 1.1. Економічна сутність капіталу підприємства 1.2. Систематизація видів капіталу за основними класифікаційними ознаками 1.3. Кругообіг та основні принципи формування капіталу	лекція
Згідно розкладу	Тема 2. Оцінка вартості капіталу 2.1. Концепція вартості капіталу 2.2. Основні принципи оцінювання вартості капіталу 2.3. Фінансовий леверидж і його розрахунок 2.4. Основні етапи процесу оптимізації структури капіталу	лекція
Згідно розкладу	Тема 3. Управління активами підприємства 3.1. Загальна характеристика і класифікація активів підприємства 3.2. Процес формування активів підприємства 3.3. Система основних методів оцінки активів як цілісного майнового комплексу	лекція
Згідно розкладу	Тема 4. Теорії структури капіталу підприємства 4.1. Сутність і моделі структури капіталу 4.2. Статичні моделі структури капіталу	лекція

Тиж. /дата /год.	Тема, план	Форма діяльності (заняття) лекція, самостійна, дискусія, групова робота)
	4.3. Динамічні моделі структури капіталу	
Згідно розкладу	Тема 5. Капітал і основні засоби підприємства 5.1. Загальна характеристика капіталу підприємства 5.2. Основні засоби підприємства: поняття, сутність і характерні ознаки 5.3. Класифікація основних засобів	лекція
Згідно розкладу	Тема 6. Амортизація основних засобів 6.1. Економічна суть амортизації основних засобів 6.2. Методи нарахування амортизації 6.3. Податковий метод нарахування амортизації 6.4. Амортизація інших необоротних активів підприємства	лекція
Згідно розкладу	Тема 7. Оренда майна (лізинг) 7.1. Оренда основних засобів 7.2. Лізинг основних засобів 7.3. Консервація основних засобів 7.4. Продаж і ліквідація основних засобів	лекція
Згідно розкладу	Тема 8. Оборотні засоби підприємства 8.1. Визначення, склад та структура оборотних засобів 8.2. Нормування оборотних фондів 8.3. Джерела формування оборотних засобів 8.4. Показники ефективності використання оборотного капіталу підприємства	лекція
Згідно розкладу	Тема 9. Оцінка і відтворення основних засобів підприємства 9.1. Оцінка основних засобів 9.2. Види зносу основних засобів та їх характеристика 9.3. Переоцінка вартості основних засобів 9.4. Показники ефективності використання основного капіталу	лекція

Тиж. /дата /год.	Тема, план	Форма діяльності (заняття) лекція, самостійна, дискусія, групова робота)
	підприємства	
Згідно розкладу	Тема 10. Економічні основи нормування та планування запасів 10.1. Оцінка запасів 10.2. Транспортно-заготівельні витрати 10.3. Операції з давальницькою сировиною 10.4. Інвентаризація запасів	лекція
Згідно розкладу	Тема 11. Фінансово-кредитні та нематеріальні активи підприємства 11.1. Поняття і види нематеріальних активів підприємства 11.2. Оцінка нематеріальних активів 11.3. Амортизація нематеріальних активів 11.4. Методика визначення ринкової вартості нематеріальних активів	лекція
Згідно розкладу	Тема 12. Власний і позиковий капітал підприємства 12.1. Власний капітал підприємства: структура та джерела формування 12.2. Оцінювання вартості окремих елементів власного капіталу 12.3. Дивідентна та емісійна політика підприємства 12.4. Позиковий капітал підприємства: структура та оцінювання 12.5. Обґрунтування вибору фінансових інструментів залучення позикового капіталу	лекція
Згідно розкладу	Тема 13. Фінансові ресурси підприємства 13.1. Економічна суть і функції прибутку як основного джерела формування фінансових ресурсів 13.2. Розподіл і використання прибутку підприємства 13.3. Комплексне оцінювання фінансово-майнового стану підприємства	лекція

Тиж. /дата /год.	Тема, план	Форма діяльності (заняття) лекція, самостійна, дискусія, групова робота)
Згідно розкладу	Тема 1. Капітал як економічна база створення і розвитку підприємства Завдання: засвоїти економічну сутність капіталу підприємства Систематизація видів капіталу за основними класифікаційними ознаками. Кругообіг та основні принципи формування капіталу.	Практична робота
Згідно розкладу	Тема 2. Оцінка вартості капіталу Завдання: ознайомитися з концепцією вартості капіталу, основними принципами оцінювання вартості капіталу.	Практична робота
Згідно розкладу	Тема 3. Управління активами підприємства Завдання: засвоїти загальну характеристику і класифікацію, процес формування активів підприємства.	Практична робота
Згідно розкладу	Тема 4. Теорії структури капіталу підприємства Завдання: засвоїти сутність і моделі структури капіталу.	Практична робота
Згідно розкладу	Тема 5. Капітал і основні засоби підприємства Завдання: ознайомитися з загальною характеристикою капіталу підприємства. Основні засоби підприємства: поняття, класифікація, сутність і характерні ознаки.	Практична робота
Згідно розкладу	Тема 6. Амортизація основних засобів Завдання: засвоїти економічну суть амортизації основних засобів, методи нарахування амортизації.	Практична робота
Згідно розкладу	Тема 7. Оренда майна (лізинг) Завдання: ознайомитися з орендою, лізингом, консервацією, продажем і ліквідацією основних засобів.	Практична робота
Згідно розкладу	Тема 8. Оборотні засоби підприємства Завдання: навчитись визначати склад та структуру, нормування	Практична робота

Тиж. /дата /год.	Тема, план	Форма діяльності (заняття) лекція, самостійна, дискусія, групова робота)
	та джерела формування оборотних засобів. Засвоїти методику показників ефективності використання оборотного капіталу підприємства	
Згідно розкладу	Тема 9. Оцінка і відтворення основних засобів підприємства Завдання: засвоїти суть оцінки, зносу і переоцінки основних засобів. Засвоїти методику показників ефективності використання основного капіталу підприємства.	Практична робота
Згідно розкладу	Тема 10. Економічні основи нормування та планування запасів Завдання: засвоїти суть оцінки і інвентаризації запасів.	Практична робота
Згідно розкладу	Тема 11. Фінансово-кредитні та нематеріальні активи підприємства Завдання: ознайомитися з поняттям, видами, оцінкою і амортизацією нематеріальних активів підприємства. Методика визначення ринкової вартості нематеріальних активів.	Практична робота
Згідно розкладу	Тема 12. Власний і позиковий капітал підприємства Завдання: ознайомитися з поняттям власного капіталу підприємства: структура та джерела формування, оцінювання вартості окремих елементів власного капіталу.	Практична робота
Згідно розкладу	Тема 13. Фінансові ресурси підприємства Завдання: засвоїти економічну суть і функції прибутку як основного джерела формування фінансових ресурсів. Розподіл і використання прибутку підприємства	Практична робота

8. Підсумковий контроль

Залік за умови виконання навчальної програми

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Економічний факультет
Кафедра економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Назва курсу	ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА
E-mail:	<i>dobrovolskaella@gmail.com</i>
Сторінка курсу в системі Moodle	<i>http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1922</i>

1. Коротка анотація до курсу – Виробнича практика є складовою обов’язкової компоненти освітньо-професійної програми підготовки студентів першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 051 «Економіка». Виробнича практика передбачає набуття студентами практичних навичок та компетенцій щодо роботи економічної служби та структурних підрозділів підприємств на первинному рівні, операційними системами та процесами в організаціях.

2. Мета та цілі курсу – формування у студентів професійних умінь і навичок щодо прийняття самостійних рішень під час професійної діяльності в реальних ринкових умовах; поглиблення та закріплення теоретичних знань; опанування студентами сучасних прийомів, методів та знарядь праці в галузі їх майбутньої професії; виховання у студентів потреби постійно поповнювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

3. Формат курсу – Очний.

Заочний (дистанційний) – курс без очної складової.

4. Результати навчання – В результаті вивчення дисципліни забезпечується досягнення таких програмних результатів навчання: асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу; відтворювати моральні, культурні, наукові цінності,

примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя; знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки; розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем; застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади); використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності; пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки; застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач; усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави; проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності; вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин; застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники; визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку; демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні; вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки; виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків; використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність; використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів; оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами; вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів; демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами та у невизначених умовах; показувати навички самостійної

роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення; демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

5. Пререквізити - засвоєння змісту виробничої практики значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти попередньо опанував матеріал таких дисциплін «Основи економічної теорії», «Вступ до фаху», «Економіка праці та соціально-трудові відносини», «Історія економіки та економічної думки», «Економіка підприємства», «Економічний аналіз».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання - Бажано мати мобільний пристрій (телефон) або комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) для оперативної та он-лайн комунікації з викладачами з приводу проведення занять.

Вміння працювати в MS Office (Excel, Word) для підготовки рефератів, виконання практичних робіт.

7. Схема курсу

Тиж./дата/год.	Тема, план	Форма діяльності (заняття)* <i>*лекція, самостійна, дискусія, груповою робота</i>
Згідно плану	Огляд галузі, в якій функціонує підприємство і тенденції її розвитку	самостійна робота
Згідно плану	Загальне ознайомлення з підприємством - об'єктом практики	самостійна робота
Згідно плану	Оцінка виробництва і реалізації продукції - об'єкта практики	самостійна робота
Згідно плану	Земельні ресурси та їх використання	самостійна робота
Згідно плану	Трудові ресурси підприємства, продуктивність, мотивація, оплата праці та організація соціально-трудових відносин	самостійна робота
Згідно плану	Матеріально-технічна база аграрних підприємств. Виробнича потужність підприємства. Основні, оборотні фонди	самостійна робота

	та фонди обігу підприємства	
Згідно плану	Фінансово-кредитні та нематеріальні активи підприємства. Капітальні вкладення в аграрних підприємствах	самостійна робота
Згідно плану	Інфраструктура сільськогосподарського виробництва	самостійна робота
Згідно плану	Витрати виробництва і собівартість продукції. Ціноутворення на продукцію	самостійна робота
Згідно плану	Економічні результати та ефективність діяльності підприємства. Інтенсифікація виробництва в аграрних підприємствах	самостійна робота
Згідно плану	Реструктуризація й санація підприємств. Банкрутство й ліквідація підприємства.	самостійна робота
Згідно плану	Розробка пропозицій щодо удосконалення діяльності підприємства	самостійна робота
Згідно плану	Оформлення звіту з практики	самостійна робота
Згідно плану	Захист звіту	захист
Згідно плану	Складання заліку	залік

8. Підсумковий контроль

Залік за умови виконання навчальної програми, проходження виробничої практики та результатами захисту звіту